

Qimət 80 кәр.
Цена 80 коп.

18137

Mişi Baxşijäv

М. Бахшиев

Рыбаки

На татском языке

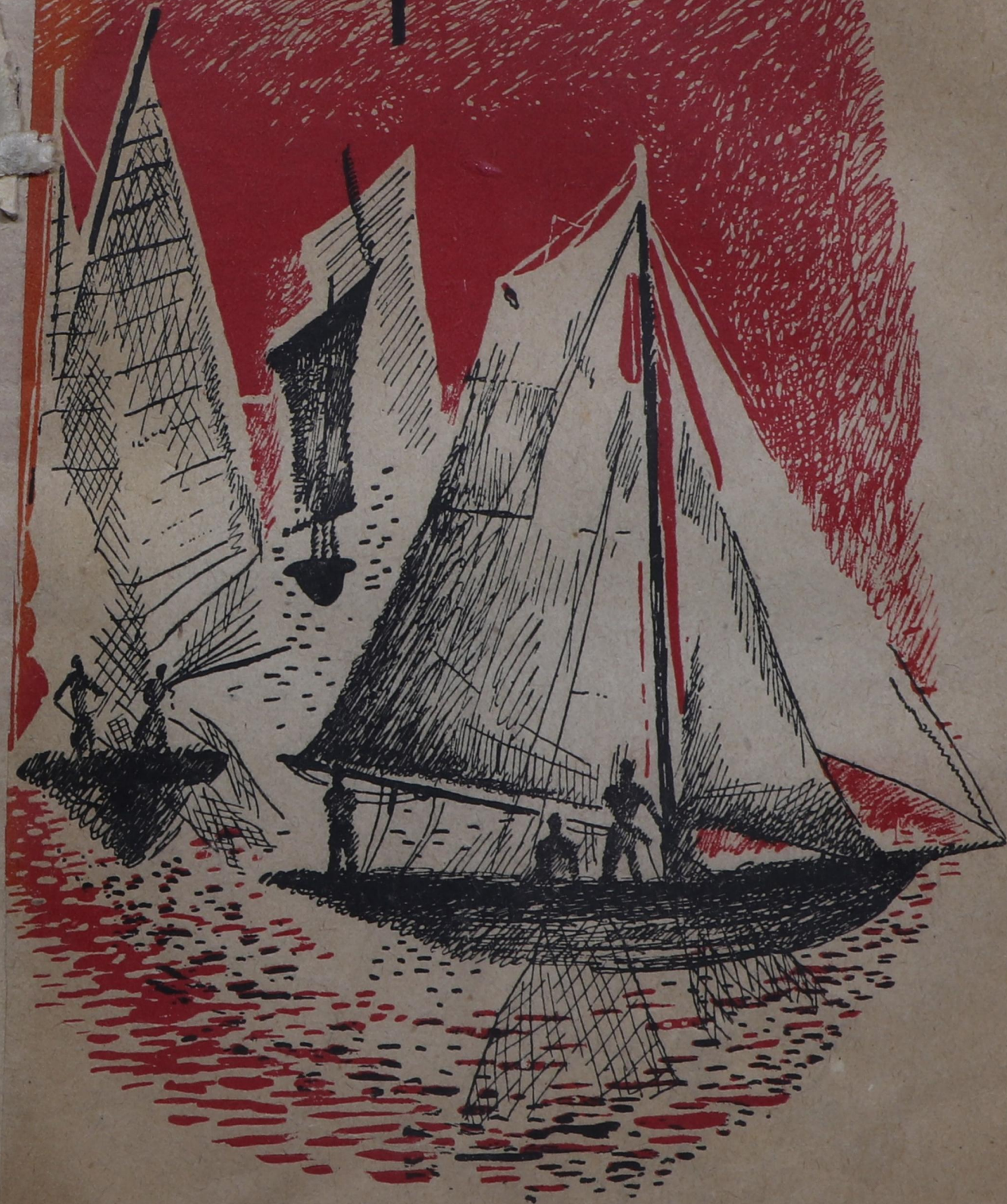

Молодая гвардия
Национальный сектор
Москва, центр, Новая пл., 6/8

СКЛАД ИЗДАНИЯ:

магазины и отделения Книгообъединения ОГИЗа
и Коопкниги.
Любую книгу на национальных языках высылает
наложенным платежом (без задатка) Дом Интерна-
циональной книги: Москва, ул. Горького, 51.

ԽՏՏՈՐՍԻՈ

2.2

КНИГА ДОЛЖНА Б

Б 30

Mişi Baxşijəv

Q. A. D. Y. K.
K. A. T. I. E. a
451727

Vətəqəciho

ROMAN

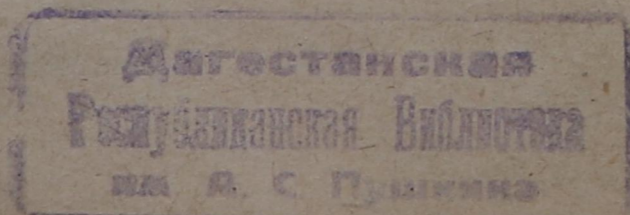
349869 Тэт.	
Б.30	Бахшиев, М
Рыбаки.	
	ц. 80к.
25/10/60	Яурагу

349869

OGIZ — Çohilə Gvardijə — 1933

Sərnəne

	valg
Tozə xəbər	3
Gyrd soxtəmun kolxoza	6
Syhbət Pisəh ə xunə	12
Əvvəli putinəj vətəqə	18
Çəng ə dyşmənhøj klassirəvoz	48
Sud	73
Dəğişygi korho	83

598625

Редактор Бахшиев З. Я., Техред Лойтерштейн М.
Рисунки и обложка худ. Штанге. Сдано в произв.
24/I 33 г. Подп. к печ. 23/IV 33 г. Инд. ДН-4. М. Г.
№ 3663. Форм. бум. 72×105¹/₁₆ 347328 зн. в 6 п. л.
Уполн. Главлита №Б-25659 Зак. № 93 Тираж 1000 экз.
17 тип. нац. книги ОГИЗа РСФСР
Москв., Шлюзовая наб., 10.

Tozə xəbər

Ənbar gərmə ruzi. Əz gərmi ə kucə gəştə nisə birə. Kələ mərđho, ruz xyştərə əri şohongum soxtə, kura birət ə boqca, ə zir kələ sərinə hyndyrə dorho, ə sər tozə savzəgəi, nyştət ədətə ixtilot soxtənyt.

Ə hərəj kələ mərđho nyştət dy çovonə kuk, ə ruz foriqəti ixtilot əklə mərđhorə əri şinovustə. Şimi guftirəniho kələ mərđ ə ləhəju qəjlə dəri, kyləhə ə sər zani vənərə ədəjə ovosunəj Şoh-Isməhilə ixtilot soxtə. Ovosunə niməlit dəri ə ləhəj Şimi, jə çohilə mərđ sijəhə sifot, Şəməj guftirəniho, pojundəni ixtilot Şimirə.

— Goftys mundgə, qunşi-Şimi mərə jə tozə xəbərə guftirə voistə ərişmu. — Cumhorə kələ soxtə, dəshorəş vəçəhundəni Şəməj.

— Poj jəbo ovosunə varasy gədə! Vağara bura əz inço, nə tyş nə xəbərtys! — hərəj vəgyrdəni ə sər Şəməj jə durazə biqlyjə mərđ əri komiki ovosunə şinovustə əz həmmə myxşyliho zijodi.

Şimi qəjlərə vədəşəndəni əz ləhə.

Bihil guju, bihil, bəlki jə xubə tozə xəbər bu — guftirəni Şimi — gu gədə gu!

— Şəməj nyştəni ə suqrə zani, dəshorə lov soxtə sər gurdəni gofhoj xyştərə.

— həilləho ədətə kolxoz çəhi gyrd soxtə, hə-hə-hə-hə... Pisəh, Jədədijə, Sosun guftirəniho komsomol, u Noftoli vətəqəci ədətə ərişu hərməhho gəştə kura soxtə!

Əz sər tə əxir gofhoj Şəməj guftirə omorəni ə ryxşəndirəvoz.

— Ə goftrəvoz zobu soxtənyt kolxoz gyrd soxtə?! Ə goftrəvoz kolxoz xub nisti?! — Pysirəni ə inço nyştihə çohilə kuk, Əsəf əz Şəməj.

— Ə i pasanlərə dənişo, tylləş kolxoz tanystəj?! Ə ləhəjtyş şirini oftori?! Nə bugə tyş komsomolləi?! — gof şəndəni Şəməj ə loj Əsəf, dəshəj xyştərəş vəçəhundəni.

— Poit jəbo, qər qurə bihlit, gof pysim tanim gədo! — guftirəni Şimi — Pisəh kinigə jəgilə ixtilot nəsoxit işmu əri mə.

— Pisəhə mə lap xub şinoxtnym-sər gurdəni Şyhmi guftirəniho mərđ — əz həillirəvoz ə mərəvoz ə vətəqəho kor soxti u, ənbar

xub soxtə u kolxoz gyrd soxtəi, kələ kuməki mubu əri kəsib — kusub.

— Ty ixtilot nə soxi əri mə cyçirə odominigə u Pisəh, kuk kinigə, ə çə kələ birigə, xub bu əri tanystə əxi, — xostəni Şimi əz ə kinju nyştiho Şyhmi.

— Mişanym ixtilot soxtə: bəbəj Pisəhiho Jədədijoj Işhoq guftirəniho, ənbar kosibə odomi bu, kor soxtənbu ə boqho nə ə vətəqəho. Pisəh hə əz həilirəvoz sər gyrdi əri kor soxtə ə vətəqəho. Əz bəbəşu myrdə əilorəvoz zəhmət Pisəh dijəş zijod bisto. Pisəh kor soxtənbu ə imurəvoz ə vətəqəhoj Mihirovho. Umohotş ənbar dilboşə kuk bu. Ə kor soxtəkiş dilboşi. Cənd salho kor soxtə hə ə u vətəqəhoj Mihirovho kələ bisto u. Omorə kələ birəngə, rəh ruz hylomə varasirəngə, şəftihoj xəzəinə dirə, tob dorə nisə tanystənbu. Ə işmu mətlymi cytar Mihirovho guç soxtənbrytgə ə fəhləho. Həmcun ənbarə guç biri ə Pisəhiş ə u vətəqəhoj Mihirovho. Pisəh guftirənbu əz fəhləho hərməhhojmu ə vətəqə kor soxtənbrytho: „Əj hərməhho! Təkəj votovim imu i ondumə əz xəzəin imu. Əri cy xisirəjm imu? Bijojt əjə ləhə boşim, ə kuməki jəki poistə, gərək histihorə xuno gof soxim ə xəzəinəvoz, xub soxim zindəgunimurə“ Dirəngə, ki xəzəin ə dod fəhləho nisə rasirə, Pisəh həroj zərənbu əhləhorə: „Bijojt çəng soxim ə xəzəinəvoz!“

Omoryt giroştyt u salho. Kynd bistoryt salhoj dovho. Dəstəhoj qirmizinə partizanho gyrd birə səhət, Pisəh tərəft ə partizani, vəgyrd ə dəs xyştə tyfəngə, raft əri çəng soxtə ə dyşmənhoy revoljusijərəvoz. Ə dovhoş ənbar igid vədiromo Pisəh.

Əz Hykymət Sovet ə gynço omorə əilorəvoz Pisəh həmmişə ədəjə kor soxtə ə vətəqəho. Ə bistəkəimyn, bisdyjym və bistsəjymyn salho ə mərəvoz kor soxti ə vətəqəhoj Rubas. Əz bistsəjymyn saləvoz ə Kompulat birormərovovoz kor soxti. Ə korə soxtəki həmmişə hərəkət soxtəni əri korə əz dəs xub və təmiz vədəşəndə. „Imu hərməhho, ərimu ədəjmə kor soxtənim, əri hykymət imu, korə əz dəs xub və təmiz əz dyli əz çuni vədəşəndə gərək“ — guftirəni həmmişə Pisəh. Pisəhə həjsəhət həmmə korsoxhoj idorəhoş şinoxtənyt. Tanystənyt xubə korsoxi gurtirə, — varastəni gofhoj xyştərə Şyhmi, xyştərəş jon dorəni.

— Pisəh kommunisti ə hisobəvoz? — pyrsirəni Joşuvo.

— Əri, Pisəh əz bist corymyn saləvoz ə partijə dəri. Ə vətəqə kor soxtəki tərəfti ə partijə.

— Imohoj uhorə kolxoz gyrd soxtə voistə dijə? — pyrsirəni Şimi, ə qəjləj xyştərə tomboku pur soxtəki.

— Ə dyl həilləho voziləho oftori, kolxozləho, molxozləho!.. hə-hə-hə-hə... xəndystə-xəndystə şəqəqə zərəni Şəməj viniju xylm pur birə, jə ləxmə xylməş fin soxtə ə xori tihi soxtəni.

Ə sər tozə savzəqəi, nyştət ədə ixtilot soxtənyt.

— Ty u xər ryxşəndə gofləhorə bihil. Şəməj! ə ty hə u ryh əlyşvəryşcii dəri, ə dylty əz əlyşvəryş bəşqəj də korigə dəri-mi? Həlbəttə ty ə zolxoz ryxşənd misoxi! Əxi kolxozho ənbar bistorytgə dije əri tycyni əlyşvəryşciho həməl-cəməl nibu! — gofhoj Şəməjə lo-iqly hisob soxtə guftirəni Əsəf.

Şyhmi nə Simiş sərə çumundənyt Əsəf duzi guftirə. Ommo Şəməjə ənbar qəhr omorə əz qofhoj Əsəf.

Xubi, xubi! Dijə ty ləhələjtyrə gi! — həroj vəgyrdəni Şəməj ə sər Əsəf qoşhorə tullu soxtə.

— Əri mə omorəniho, Pisəh ə kor kolxozə gyrd soxtəi dəri-gə ənbar xub migiroru kor — guftirəni Şyhmi, kyləhə ə sər vənərə hozur birəni əri vəxyştə raftə.

Mərdho xəjli ə ixtilot nyştə puşoj şohongumiş birəni. Cyşmə kynd birəni ə loj doq.

— Şyhmi, miros, jovoş-jovoş ə dərjoh burajm tən imurə şurim Cytar omorə əri ty? — pyrsirəni Şimi.

— Buramij dije — çuhob dorəni Şyhmi.

Vəxyştənyt kələ mərdho ə poj, ə ləhəj kimiho qəjlə dəri, ə ləhəj kimiho paprus dəri, jəkihojgə təsbih vəçovundə ə dəs raftə-nyt ə loj dərjoh əri tən şuştə.

Gyrd soxtəmun kolxozə

Səbəh həminoni ocmiş biri. Cyşmə ə sər dərjoh gəştə hətoşə xunə ədəjə tovuş dorə. Pisəh rujpokurə ə duş xyştə vonorə ədəjə sər zofruvo furamorə ə loj dərjoh. Omorəni rasirəni ə qiroq dərjoh, nyştəri, ə sər rangi rangijə çiqəqəho suxundəni paprus xyştərə dənirəni ə loj qərqihoj dərjoh „Xubə ci birəbəm ə hylom dərjoh! Imu artel birə əz i dərjoh çəh gyrdə ə çofoj hərməhirəvoz əricy nə zihim?“ — Pisəh guftirəni ə dyl xyştə.

Tən xyştərə şuştə, vədiromorəni Pisəh əz dərjoh, şinovustəni səs durazə Tutuj ən diporə, komiki sə gilə kəşirə omorəniho.

„Zuri-zuri raftə voistə ə xunə, həilho mijovt midənyştə mə“ — guftirəni ə dyl xyştə Pisəh.

Ə xunə ə raftəki ə dyl Pisəh omorəni cənd çirə xəjolho: ə to-vunəj gyrd soxtəi kolxozə, xubə hərməhho kura soxtəi əz kosibho, mijonəho və fəhləho. Omorəni Pisəh ə xunə, vokurdəni dəre diromorəni. Bətyşvəh zənju nyşti ə duxtər nə kuk işurəvoz, ə puşoşu ə sər pərzinə coj, nun nə pəni ə buşqob gərmə hov dəri.

— Həilho nə omorəbyryt inço? — pyrsirəni Pisəh.

— Komi həilho? — xəbər vəgyrdəni Bətyşvəh.

— Hərməhhojmə, vətəqəciho.

— U komsomol Sosun guftirəniho kuk omorəbu, vətəraft, həj-səhət mijom mugu, ty nys hələm coj tyrə xu, mijovt.

— Də həcu bugə dəki jə pəjə coj xurum.

Nyştəni Pisəh əri coj xurdə. Ə loj həilhoş dənirəni. Ə Turi dənirə xəjol soxtəni: „Turi duxtərmə imohoj pazdəh sala duxtəri dədəho xoləhoju mugujut bijo ə şyvər dim guftirə. Nəh, mə urə hə-ləm ə şyvər nidym. Bihil xunu, ə komsomol taravgu“. Vəgyrdəni pəjələj coj xyştərə Pisəh əri xurdə. Dər qopu vokurdə omorəni diromorənyt pazdəh bist mərd, ə puşoşu Sosun nə Noftoli dəri.

— Səbəh ə xəjrbu, Pisəh!

— Səbəh ə xəjrbu Pisəh!

— Səbəh ə xəjrbu! — guftirənyt jəki-jəki diromorənytho qu-noqho.

— Əj ə qubət işmu ə xəjr bu, xoş omorit!

— Bijojt, bijojt jəgilə coj xurit! vəxyştəni Pisəh ə poj dəsə ə loj sifro kəşirə.

— Nəh, nəh ənbar soq boşi. Imu həmməjmu coj xurdəjm omorə, ty xu coj tyrə.

Pisəh vədiromorəni ə qiroq.

— Mərə həjb məsoxit, hərməhho, əri nyştə ustulho vəs nisoxu, ə xori mijo nyşim.

— Həjbiju cyni gədə? Həmməjəki ə xori mynyşim. Imu intel-ligenthə nistimki! — guftirəni jə kuk.

Bətyşvəh dəşəndəni ə xori xunə nimdərho qunoqho həmməjəki nyştənyt corzani zərə.

— Jmu, hərməhho, həjsəhət mijo jə cyklə gyrdləmə girovunim, protokol nyvysim, tənim ki birəninigə clenhoj kolxoz imu, pəstə jə odomirə ə Məhəç-qələ fyrsim əri korhorə ə gynço ovurdə, — guftirəni Pisəh.

— Sərnys və xətot gyrdləmə vixtə gərəki, — guftirəni Sosun.

— Sərnys gyrdləmə bugu Pisəh, xətot — Sosun — guftirəni Noftoli, ə hərməhho dənirə.

— Əri, əri duzi!

— Pisəh nə Sosun! — razi birənyt hərməhho.

Sosun vəgyrdəni ə dəs koqoz nə qələmpəşə sər gyrdəni əri nyvystə.

— Hərməhho! — Sər gyrdəni əri gof soxtə Pisəh — ə həmməjmu məhlymi ə cyçirə hol dəbyrytgə fəhləho və çofokəşə rançbərho ə dəvr padşohi Nikolaj, ə jor həmməşmu histi cyçirə myrskəşirəjmğə imu əz dəs hoşirho. Əz jor mə hic nirav u guçho ə kəmər mə nə ən hərməhhojmə vonorətho səhib vətəqəho, Mihirovho. Revoljusijəj, Oktjabri dori imurə xilosı, çofokəşhoj viləjət imu ə rəhbərcijəti partijəj bolşevikirəvoz ədətə vokurdənyt sosializm. Ə çərgəhorəvoz ədətə vokurdə omorənyt zavodho fabrikho, ədətə gyrd birənyt çofokəşə rançbərho ə kolxozho. Fykymət Sovet rəh dori imurə əri gyrd soxtə

ə artel fəhləho, kosibho və mijonəhorə. Unə gyrə imu həjsəhət mijo gyrd boşim ə jə racə dəstə, vəgirim jə vətəqə, dy ə kuməki jəkirə-voz kor soxim. Ommo, hərməhho, furmuş məsoxit: jə donə kulak və alyşvəryşci ə artel vəgyrdə nijə bijov!]

— Pysyş kirəi, hərməhho? — xəbər vəgyrdəni Sosun.

Xəjli vəxt əz jəkiş gof nisə vədiromorə, pəstə jəki əz kynç xunə sərə tik gyrdə guftirəni.

— Həmməjmuş vərasirim gofhoj hərməhə. Bijojt sər girim nyvysim xyštərə ə artel

— Hər hərməhə pyrsirə tənystə gərəki cy odominigə, pəstə nyvystə, — guftirəni Noifoli.

— Ənbar duzi! — razi birəni Pisəh.

— Sosun sərgyrdəni əri ogol zərə numhoj jəki-jəki nyštəgorhorə

— Əvvəli Pisəhi. Ju fəhlə, clen partijə, Qirmizinə partizan.

Kirəi pyrsyş?

— Həmməjmuş şinoxtenim, nyvys!

— Dyjymyn Noftoli Mişini. Ixtilot sox cy odominigə!

— Mə histym fəhlə. Həmmişə ə Pisəhəvoz kor soxtəm, həmçun histym qirmizinə partizan.

— Nyvys, nyvys!

— Nyvys, həmməjəkiş şinoxtenim!

— Səjymyn mənym — guftirəni Sosun — mə histym fəhlə ohuci bebəjməş histi fəhləj vətəqəi. Məş komsomolym.

— Xubi zobunijurə guit, hərməhho, — guftirəni Pisəh.

— Ənbar xubə komsomol imuni, nyvystə gərəki! guftirəni ə Pisəh dənişirə jə komsomol.

— Corymyn Ovrohəm Nyvəhi, vəxi gu!

— Mərə hist dy qopo boq, ə vəxt vətəqəho ə vətəqəhoş kor soxtənym.

— Ki şinoxte i hərməhə? — pyrsirəni Sosun.

— Mə şinoxtenym, kosibə boqdori, nyvystə gərəki! — guftirəni Noftoli.

— İlhezor Şyhmi! Vəxi ixtilot sox.

— Mərə his tisə qoponboq əz bebəjmu mundiho. Ə vəxt vətəqəho ə vətəqəhoş kor soxtənym.

— Hic alyşvəryş ci nə soxtəj ty? Pyrsirəni jə çohilə kuk.

— Ə u həiliho Sib-hərmu furuxtəm, nəbugə mə alyşvəryş nə soxtəm.

— Nyvystə gərəki. — raziməndişurə dorənyt hərməhho.

— Sosun razi birə nyvystəni İlhezorə.

— Donil Jovdo! Ixtilot sox!

— Mə cəkməcinym, i sə sali ə komsomol dərym. Bebəjməş ə vətəqəho kor soxtə.

— Nyvystənyt Donilə ənbar gof nə pyrsirə.

— Ishoq Nuril, ixtilot sox!

— Mə histym sənihətkor: cəkməci, tukurə səxt soxtəm. Mərə histi cor qopon boq, jə cyklə xunələş. Əz boq mərə bəhər lap kəm omorə.

— Kirəi gof hərməhho? — pyrsirəni Pisəh.

— Mərəi. — vəxyštəni Donil ə poj — Ishoq histi kulak, urə əz cor qopon boq bəşqəj də cihogəş ənbari! Durgu guftirə u, ə xunəhoj ən u pənç həm xunə dəri! Ə cəkmətukuj ən u pənç şəş fəhlə kor soxtənyryt! Ə xunəj ən u syrə ənbar dəri. Ə kolkoz həməl nijov urə vəgyrdə! — varastəni gofhoj xyštərə Donil.

Ishoq qoşhorə tullu soxtə, xuni-xuni dənişirəni ə Donil, pəstə sərə quz gurdəni.

— Dijə kirəi gof?

Ishoq dənişirəni ə loj İlhezor nə ən jə kələ mərdigə.

— Mərəi gof — vəxyštəni İlhezor — Ərimə omorəniho nyvystə gərəki Ishoqə ə artel. Ishoq ənbar xubə odomini. Cy bəhər omorə bəgəm əz boq ən u? Syrə əz çə omori urə? U sənihətkorə odomini cəkməcini, alyşvəryşci nistiki!

Dəshorəş vəçəhundə — vəçəhundə, ə loj Ishoqiş dənişirə, nyštəni İlhezor.

— Hərməhho. Hər odomirə ə attel gofsyz əri vəgyrdə həməl nijov. Kulakho ə kolkoz nijə dəboşut. Mə Ishoqə xub nisə şinoxtenym, ommo əri mə omorəniho Donil durgurə niguju. Donil guftirəho histigə vəgyrdə həməl nijov, hərməhho! — guftirəni Pisəh.

— O...odə, nyvystə gərəki! Ishoq dyşmən imu nisti, nohoq ə cy gof soxtənit? — dəşə kəşirə guftirəni jə kələ mərd.

— Kirə voistə Ishoqə vəgyrdə ə artel, dəş vəgyrytgu! — guftirəni Pisəh.

— Ənbarhorə dəşə hovo vəgyrdə nisə voistə. Dənişirənyt ə loj Ishoq. Ishoq cumhoj xyštərə vəçəhundəni əz i sər xunə ə u sərigəj xunə, həmmə nyštəgorho ə puşoj cumjunyt.

Dyvazdə odomi dəş vəgyrdəni əri Ishoq.

Nyvystə omorəni Ishoq ə artel.

Həmmə nyštəgorho həci fəhm soxtə omorənyt. Jədid nə Simho guftirəniho alyşvəryşciho vəgyrdə nisə omorənyt.

— Hərməhho, imohoj imurə pravlenijə vixtə gərəki! — guftirəni Pisəh.

— Ərimə omorəniho həjsəhət ə pravlenijə imu cor odomi vixtingə vəssi. Səşə clenho jəkijgə kandidat, — guftirəni Noftoli.

— Razinit-mi, hərməhho? — pyrsirəni Pisəh.

— Razinim.

— Guit kirə vixingə!

- Pisəhə, Noftolirə, Muşoilə, Sosunə!
- Gənə kirə?
- Dijə nəh, vəssi!
- Kirə voistəgə i hərməhhorə vixtə mijo hovo gyry dəs xyştərə Həmməjəki hovo gyrdənyt dəshorə.
- Sərnys pravlenijə kirə vixim?
- Pisəhə!
- Pisəhə! — həroj vəgyrdənyt həmməjəki
- Ə M-qələ kirə fyzsım?
- Həlbəttə Pisəhə, dijə kirə mijo fyrsım?
- Pisəhə! — razi birənyt hərməhho.

Varastəni gyrdləmə, qunoqho vəxyştənyt həmməjəki, soqboşi guftirə raftənyt hərki ə jə loj şəhər.

Şohongun puşoj raftə Pisəh voxurdəni ə Noftoli.

— Mə imişəv buram ə M-qələ əri korhorə ə gynço ovurdə, ty ihərə ə çigəjmə korhorə rəh mibəri. Tozə cilenho bistogə məgirit ə artel. Ommo hitijot boş jodho nə dirov. Xub dənış ə korho, vərasiri?

— Xub, Ə Pisəh, lshoq şəkəly omorə ərimə. Əri ty cytar omorə? — pyrsirəni Noftoli.

— Əriməs uçirə omorə. Cy mijo soxim? Dəs hovo gyrdəgorho ənbar bisto. Qləjqu nibu, imu mivnim əgər uçirə şəklyjə kor bisto-gə mədəşənim urə əz artel, dijə soqboşi, buram həzurihojmərə vynym

Dəsə kəşirəni Pisəh ə loj dəs Noftoli. Gyrdəni Noftoli dəs Pisəhə

— Soq boşi, rəh nik, ə xubə xəbərhorəvoz bijo, tənysti? — lovhojuş ə xəndə varaftəni.

— Olxoin boş! — çuhob dorəni Pisəh ə dyl şorirəvoz, zuri-zuri raftəni ə loj xunə.

Raftəni Pisəh əri ə gunço ovurdə korhorə. Giroştəni jə ruz, dy ruz əz Pisəh hələm xəbər nisti.

Həminon ədəjə giroştə, ədəjə kynd birə vəxt zərd birəi ə volgovuş carystəi vəlghoj kələ sərinə dorho, ədəjə kynd birə vəxt dirə həzurlygihoj korhoj vətəqəirə. Inburuz cyşməş nə vədiromori, bulutho gyrdi puşojurə.

lshoq Nuril xub sər tən xyştərə varajundə, kyləh buxorəi ə səriju, gərdəvərije cəkməhoj xurom ə poju ədəjə gəştə əri xyştə ə kələ durazə kucəhoj şəhər. Ə gəştəki ə lshoq voxurdəni Milix guftirəniho mərd hərməhiju, jə duraz, biqhoju niməlit cərə, kyləhju şəft ə sər cumho, plaşiju kip-kutəh, juş kələ alyşvəryşci.

— Ruz ty ə xəjr bu, lshoq! — gyrdəni dəs lshoqə.

— Ə qybəttə ə xəjr bu, Milix, əçə raftə? Əzçə omorə?

— Ədəmə kycəhorə ə lyngəvoz pəjmundənym, ruz şobot nisti bəgəm? Dijə cy mijo soxim ruz şobot? — Çuhob dorəni Milix.

— Həcu bugə kəş ə jəki gərdim! — guftirəni lshoq qul Milixə gyrdə kəşirəni ə xyştərəvoz.

Raftənyt gəştə-gəştə lshoq və Milix ə loj qiroq dərjoh. Dərjoh lov soxti kələ ləpyrhoj xyştərə, əz tərs kələ ləpyrhoj dərjoh ə qiroq hov kynd omorə nisə birə.

— Mə şinovustəm ty ə artel vətəqəi tərəftəj guftirə. Duzi? — pyrsirəni Milix əz lshoq.

— Əri tərəftəm, mərə voistəni tyrəş dəbərym ə xyştərəvoz. Kümək miboşi ərimə, həcu nisti?

Ə xəndəş varaftəni lovhoj lshoq.

— Mərə nivəgyryt əxi, alyşvəryşcərə uho ə kolxoz nisə vəgyrdə, uho batrakhorə vəgyrdə! — ə ryxşəndirəvoz guftirəni Milix.

— Mərə cytar vəgyrdət? Mə əz ty kosibym bəgəm. Jmu unço mijo tərəjm, koqozho həməl soxim ərimu. Vərasiri? dəsəş zərəni lshoq əz duş Milix — Bəgəm mə ə kolxoz əri pul tərəftənym, mərə pul nisti? Mə əri xəjr ən uho tərəftənym? Ty bijo ə mərəvoz mə korə bəhəm misoxun, tyrə kor nisti, tənysti?

— Həcu histigə omorənym, əgər həməl misoxigə.

Gəştənyt xəjli ə qiroq dərjoh, dəshorə ə kəməz zərə, təspihış vəçohundə ə dəs, pəstə vogoştənyt ə loj şəhər.

— Kəş imu ə xunəj Noftoliho burajm! — guftirəni lshoq əz Milix dəsə ə loj şəhər kəşirə.

— Noftoli kini? — pyrsirəni Milix ə məhtəlirovəz sərə jon gyrdə.

— U Noftoli ə vətəqəho kor soxtənbuho jətimə nisə şinoxte? Həmmə şinoxtənytki urə!

— Uni sərnys artel? — pyrsirəni Milix.

— Nəh, u çigəgir sərnysi. Ə-ə-ə! əri cyni tyrə i ixtilotho?! Kəş zuri-zuri burajm ol!

Omorənyt zuri-zuri rasirənyt ə xunəj Noftolijho, kuftənyt dər xunəj Noftolijhorə.

— Həməl mijov diromorə? — pyrsirəni lshoq.

— Dirojt! Dirojt!

Diromorənyt lshoq nə Milix ə xunə dirənyt ə qiroq stol nyşti Noftoli nə Sozun, ə puşoşu çyr bə çyrə koqozhoi, fəhm soxtə, dy ə jəkirəvoz ədət gof soxtənyt.

— Ruz hərdyşmu ə xəjr bu! — guftirəni lshoq.

— Ə qybəttə ə xəjr bu!

— Mə tozə odomi ovurdəm əri ə kolxoz nyvystə, — guftirəni lshoq dəsə ə loj Milix kəşirə.

Sosun xub ə tiqətəvoz dənışirəni ə loj Milix, ə dylju oftorəni şək „i alyşvəryşciho kura birə pəstə kolxoz imurə nə vacarunyt ol!“ guftirəni ə dyl xyştə Sosun.

— Kini? Cy odomini u? — pyrsirəni Noftoli.

— Ty nisë şinoxte urə? Jə vəhdo əz i xyrde alyşvəryşləho soxtənbu. Fəhləiş soxtəni.

— Xyrde alyşvəryşci nəh, lap kələ alyşvəryşcini u! Urə vəgyrde həməl nijov ə kolxoz! — guftirəni Sosun.

— Işhoq sər gyrdəni əri zuhun xyştərə şirin soxtə, dəshorə vəçohundə.

— Nəhoqijə gofho əri cy soxtə ty həzizimə? Jə ci hic ə num ən i mərd patent nə biri. Ki muguju Milix alyşvəryşcini guftirə? Milix ərimu dyşmən nisti. U kəsige nisti, odomimuni, nyvysit işmu munəşit.

Cumhorə nə vəgyrde hə əloj Noftoliş dənışirə guftirəni Işhoq. Gənə xəjli gof soxtəni Milixiş.

— İşmu honi mişanit raftə, mə şohongum ə işmu məhlym mi-soxum nyvystə nə nyvystəirə! — guftirəni Noftoli əz Işhoqiho.

Işhoqiho xəjli ə xyştə domundənyt, pəstə poj norənyt əri vətəraftə.

— Dijə ty mişaniki, kəsige nistijə! — guftirəni Işhoq ə vətəraftəki əz Noftoli.

Raftənyt Işhoqiho. Domundənyt ə xunə Noftoli nə Sosun.

— Ərimə omorəniho nyvysim. Vədəkyrdəş ə dəs imu dəri. Əgər uçirə odomi histigə məgirim mədəkinim! — guftirəni Noftoli.

— Gofhoj Işhoq ə ty kori soxti ə hisobəvoz nə bugə ruj burə həjb omorə tyrə. Əgər ty həcu guftirəniyə nyvys. Posoju vədi mubu dijə.

Syhbət Pisəh ə xunə

Ədətə omorənyt giroştənyt durazə zənçilə xuno rangi rangijə vogunho ə vogunho dəbəstə omori guçlyjə kələ paravoz səs komi ki rasirəniho ə həmməj şəhər.

Hərməhho kura birənyt ə kin jəki, guzətmiş soxtənyt vogəştə omorəi Pisəhə.

— Əçi Pisəhəj?! I pənç — şəş ruzi rafti imohoiş nə vogəşti — ho! Həci əri cy-əj? — ə məhtəlirəvoz xəbər vəgyrdəni Noftoli əz Sosun.

— Tyrə voistəni hə ə jə ruz bəhəm bu burav kor? U mijo ə tiqələvoz, həməly korhorə bəhəm soxu pəstə bijov. Histi-hist pənç ruz dijə! Ərimə omorəniho ə inburuzinə vogunəvoz mijov u, — varastəni gofhoj xyştərə Sosun.

— Əri, əri, inburuz joqin mijo hijov u! — guftirəni Ovrohomiş.

— Həri gəştə-gəştə kəşit firojm ə loj vogzol! vəxt vogun omorəş ədəjə birə əz loj M-qələ, — guftirəni Donil əz həzməhho.

Razi birə raftənyt çovonho ə loj vogzol. Ə dyl həmməşu təhti dəbirə, kəj ə gynço mijovgə korhoj vətəqəşu, kəj sər gyrdə mijovgə kor çofoj kollektivişu.

„Tu...tu...tu...tu...tu...tu!“ omorəni vogun dəbəstə omorə ə kələ guçlyjə paravoz. Paravoz ə hyrşəvoz və ə zarbəvəz ədəj kəşirə ə pəsoj xyştə kələ vogunhoj passaçirirə. Kynd birəni əz vogzol. Poistəni vogun. Sər gyrdənyt əri firomorə passaçirho ə camadanho, qəzinkəho tumərəhoşurəvoz. Ə puşoj moşin tykylmiş odomiho əz çyr bə çyrə çigəho; əz şəhər əz rəh moşin, əz vogun.

— Uni, uni Pisəh! Kəşit! vudovit! — çyraj zərə guftirəni Donil ə kələ şorirəvoz, lovhojuş ə xəndə.

Dy ə pəsoj jəki kynd omorənyt ə jon Pisəh.

— O...o...o...o...o...o... xoş omori ty biror gyftirəni Donil, guftirənyt u hərməhhojgəş.

— Soq boşit biroru! soq boşit! — lovhoju ə xəndə vəri çuhob dorəni Pisəh,

— Dim camadanə ə mə, mə məgyrym, — guftirəni Donil, dəsə ə loj camadan kəşirə.

— Qəjqu nibu, mə məgyrym ə gədə, kəşit işmu-o, çuhob dorəni Pisəh Donilə.

— Nəh, nəh, dim ə mə! — vəgyrdəni Donil.

— Gu jəbo əz korho cy xəbərigə şanim o! —

— Paprusə əz kyf vədəşəndə jəki-jəki dorəni həmmə hərməhhorə, guftirəni Noftoli.

— Korho lap işmurə voistərə xunoi, həmmə korho bəhəmyt, vətəqəjmyş əz şəhər lap kynd birənini, hə əz imohoj dirə gərəki hozurihoj korə, ovodu soxtəi vətəqərə girovundə gərəki.

— Num artelimu cy num birənini? — pyrsirəni Ovrohomiş əz Pisəh.

— Ərimə omorəniho num vətəqərə mijo nim „Bəsquni“, ərişmu cytar omorə, həzməhho? — pyrsirəni Pisəh.

— Ənbar xubə numi!

— Xubə numi, ommo „Bəsquni“ num norərə xuno, bəsqunihoş dirə gərəki! — guftirəni Donil.

— Barakalloh, ənbar duz guftiri! — şori soxtəni əz gofhoj Donil, Pisəh.

— Cənd odomi nyvystə omori ə kolxoz? — pyrsirəni Pisəh əz Noftoli.

— Pənçoh odomi.

— Kulakho, alyşvəryşciho nə giroştiki, hi? — pyrsirəni Pisəh.

— Ə artel jə odomi nyvystə omori, Milix guftirəniho, ərimə şəkəlyjə odomi omorə u, kələ alyşvəryşci mijo bu — Jəvoşləj guftirəni Sosun.

— Hərməhho, tovoqəjməni ə işmu, tiç boşgu cumhoşmu, xub

dənişit ə hər loj kor diromorə nə tanyt ə artel jodho. Kulakho və alyşvəryşçihorə ə kolxoz çigə nisti. İşmu tanystənit jodho ə kolxoz diromorytgə ə həmmə korhojmu məşət miboşut, hərəkət misoxut əri vacaryndə kolxozə. Çəng klassi furmuş məbugu əz jor işmu, birorho! — varastəni gofhoj xyştərə Pisəh,

— Ədə! Əgər uçirə odomi histigə imu urə zu mədəşənim əz kolxoz, işmu oloxin boşit, — guftirəni Noftoli.

Omorənyt, kynd birənyt həmməjəki ə jon xunəj Pisəhiho.

— Dijə ty tərə ə xunə, jə kəm xəstəityrə vəgi, ə sər vogun rəh omorə odomini, vomundəj, — guftirəni Sosun əz Pisəh.

— Xub, hələlygə soq boşit! — çuro birəni Pisəh əz Noftolijho.

— Soq boşit!

Kynd biri şohogum, hovo ədəjə toriki zərə. Əz ə əlektrirəvoz tovuş histiho kucəho ədəjə omorə səs çyr bə çyrə odomiho. Əz sər tə əxir dip-duzə durazə kucəj şəhər ədətə gəştənyt çohilə kukho. duxtərho, zənhə və mərđho, ə rac gəjmiş birə partalhoj şohongumi. rəvoz. Racə əvir, şohvor şohongumi rasirəni ə gəştəgorho. Şohvorə dijəş guç dorənyt firəhə vəlghoj durazə lygəhoj kələ sərinə dorhoj şəhər. Sosuniho əz hərəj xəlg ə giroştəki dirənyt Ishoq nə Milixə nyştə ə sər tukunəi ə şirinə məsləhət, xub gəjmiş birə, ə sər işuş tozə kyləhhoj buxorə.

— Şohongum işmu ə xəjr bu!

— Ə qybət işmuş ə xəjr bu!

Giroştənyt Sosuniho, varəftənyt zəvəro. Milix sər gyrdəni əri xəndystə.

— ŞŞŞ... məxənd! Imurə bijobur məsox! — qul Milixə şişirə, guftirəni Ishoq.

— həilləho giroştəyt-ki, kolxozciləho! Illəho imohoj ə sər imu kə'ə birəni?! Zurboi balam! — gənə xəndystəni Milix.

— Cyni Ishoq? Xəjr gərdo xəndystəngə tyrə qəhr omorə? Nə bugə tyş kommunist birəj? — Pyrsirəni Şəməj əz Ishoq sər xyştərəş jon gyrdə ə pyrsirəki.

— Nə tyş mə munoş nə kommunisthoş! Hə dərd kommunistho gyrdiki mərə! Mə ə işmu guftirənym məxəndit, şək marasyt, xunəjmu mivacary, hələm bəhəm nə vəgyrdəki, mədəkynynt imurə əz artel, varasirit?! — ə guftirəki qoşho qobooqhorəş tullu soxtəni Ishoq.

— Mərə mivəgyryt ə artel? — Vəxyştə ə puşoj Ishoq poistə pyrsirəni Şəməj.

— Tyrə nivəgyryt, cynki alyşvəryşçi birəityrə həmməşu Şinox-tənyt — guftirəni Ishoq — Bihil hələm imu jə imisal kor soxim, koqoz — moqoziş həməl soxim ərimu, pəstə ərityş həməl misoxim, tyrəş mubu koqozho. Uməhəli koqozho dobirəngə ə kyf imu işmurə voistgə maţarajm murajm ə jə şəhərigə ə həməl — cəməl imu. Uçirə

mijo soxu odomi korə, ə təhnimirəvoz, şəksyz, xyştərə jəxşi — kişi burmundə! vərəsirit?

— Duzə gof guftirə balam ty, — vəxyştəni gənə ə poj-poi Şəməj.

Kucə jovoş — jovoş sokit birəni əz odomiho, kəm kəm xəlg lov birə raftənyt ə xunəhoşu. Dəstəj Ishoqiho ə şirinə məsləhət oşuq birə hələmələ əz çigəşu nisə vəxyştənyt. Dərhoj tukuho, hoşxunəho coj xunəho səxt birənyt, Ishoqiho vəxyştəngə əri raftə ə xunəhoşu.

Giroştəni şohvorlyjə şəv həminoni, puşoj səbəh birə xuruzho sər gyrdənyt əri hy — hy zərə. Səbəh ocmiş birə nəbirə səs xuruzho xəbər soxtəni Bətyşəhə əz şirinə xov.

— „Vəxyzym buram əz şixsələh jə sovu sərinə hov bijorum əri coj soxtə, təjtə Pisəhiho, həilho əz xov xəbər birə“ — guftirəni ə dyl xyştə Bətyşvəh, vəxyştəni. Ə vətəraftəki dərhoj pənçərəş hərzo histəni sərinə əvir səbəhi dirov guftirə ə xunə.

Səbəh ocmiş birə cyşmə sər gyrdəni əri vədiromorə ə sər firəhə dərjoh jovoş — jovoş, rigazhoj cyşmə lov birə diromorənyt əz pənçərə ə Pisəhiho xisirətho xunə. Gərmi rasirə ə ju, Pisəh çəhistəni xəbər birəni, dirəni ə kəşəju xisirəho cyklə kuk xyştərəş. Piseh jə tikə xyştərə çumundə, həil u səhəttə xəbər birəni.

— Əbə? Bə — bə!

— Ho çon bəbə, xis hələm xələfmə, məvəxiz, hələm zuni, — guftirəni Pisəh ə dəsevoz timor soxtə mujləhoj sər həilə.

— Nəh, nəh, dijə mərə xov nədəri, — qəl gyrdəni həil bəbəj xyştərə ə nyştəki.

Pisəh vəxyştəni, dəş — ruj xyştərə şuştəni, Bətyşvəhiş əz hov vogoştəni.

— Ə i zuri əri cy vəxyştəjt? — pyrsirəni Bətyşvəh.

Ə dyl Pisəh xovho, cojho nədəri, fikir xəjol Pisəh həmmə ə loj hərməhhoi, ə loj vətəqəi, kəj jəgilə korhoj vətəqə sər gyrdə mijovgə, kəj jəgilə bəhərhoj çofoj hərməhi vədi mubugə.

Coj hozur birəni. Nyştəni Pisəh ə həilhorəvoz ə sər syfrə əri coj xurdə. Turi əz ləhə gof nə vədirovundə, sərju quz, sər gyrdəni əri coj xurdə.

— Cyi, Turi? Ty gof nisə soxtə əxi? — pyrsirəni ə məhtəlirəvoz Pisəh.

— Ə hisobəvoz qəhri biri, — guftirəni kuklə.

— Qəhri, əricy, əz ki? — pyrsirəni Pisəh.

— Ə-ə-ə, kiţan zəhəmləşu pəri omori guftiri, ki tyrə ədəjmə ə şyvər dorə guftirə, — çuhob dorəni Bətyşvəh.

— Ə şyvər cytar? Ki şyvər? U toj şyvəri bəgəm?! — guftirəni Pisəh.

— Tyş ə nohoq ədəjə gof soxtə — gədəl..

...Bətyşvəh gofhoj xyştərə nə varastə, əz həjot diromorəni zəhəm-

laj Turijho ja kela zarda sol haminonish a sarju dægryda, a pojhojus qelys rizini.

— Səbəh işmu ə xəjr! Xoş omori Pisəh.

— Ə qybətti ə xəjrbu, bijo nys, coj xul

— Ini, vəgyry gujugu ju, ixtilot soxugu, — guftirəni Bətyşvəh.

— Cyrə ixtilot soxum? — pyrsirəni zən.

— Şyvər — şyvər ədətə guftirənyt iho əri Turi, cyi bəgəm? —

— Ty munoş hə əz u rasti, Pisəh, ja racə xələf histi, juş əz xunəj xubə odomiho, əz pul birəgorho, xunə jurə, boq jurə, lap əri Turi gyrdəniho kuki! Ərimə omorəniho hə orinəjgə qydyşbəndurə munuşunim! — Ə ja ləzətəvoz təhərif dorəni zən, muguigə əz ləhəju ədəjə şəlbət rixtə.

Pisəh xəjli sərə quz gyrdə guş doştəni, pəstə sər gyrdəni əri guftirə.

— U ty guftirəniho gofho kyhnə iktilothoi, zənbiror. Turirə hələm şyvər ci gərək nisti, Turi ədəj xundə. Turirə ə şyvər dorim-gəş, ə pul nisə dorənim, Turi ə toj xyştə nə toj bəbəj xyştə murav ə şyvər. Ty lap nəhoq inçimiş birəj i ixtilothorə sər gyrdəj. Həci nisti Turi?

— Ənbar duzi, — çuhob dorəni Turi lovhoju ə xəndə varaftə.

Zən gofhoj Pisəhihorə şinovustə məhtəl mundə.

— Ə — lə! Iho bəbə nə duxtər komsomolhoiki balam! İşmu imohoj tozə odomihoit, ə işmurəvoz ki gof misoxu balam?

— Həibəttəş imu tozə odomihoim! — çuhob dorəni Turi zən-həmlərə.

— Xubi, dijə u gofhorə bihli, əri Turi şyvər məgərdit, vəxtiju bistogə şyvər oft mijov əri Turi. Dijə mə vəxyzym buram, həilho ə mə midənyşyt.

Vəxyştəni Pisəh ə poj, çibhoj rujşəjni xyştərə dəzərəni, kyləhə vənərəni, vaţaraftəni ə kucə. „Mə jəgilə buram Sosunə vnyym“ — guftirəni ə dyl xyştə Pisəh.

Gəştə — gəştə, dumit soxtə — raftəni ə loj xunəj Sosuniho. Ə fikir soxtəki ə puşoj cumiju omorəni çəh gyrdəho, purə turhoj çəh şorihə, xəndə lovhoj hərməhho.

— Sosun ə xunə dəri? — pyrsirəni Pisəh ə xunəj Sosuniho ə diromorəki.

— Nys, həjsəhət midirov, — çuhob dorəni zən Sosun ə hətoşhoj kinlərə duz soxtə puf dodorəki.

Nyştəni Pisəh, vədəşəndəni əz kyf nyvystə koqozhorəş, sər gyrdəni əri xundə. Diromorəni Şosuniş.

— Il ty omorəj rasirəki, ənbar xub, mə ədəbyrym omorə həjsəhət ə xunəşmu-o, — guftirəni Sosun.

— Noftoli nə omorəbu ə loşmu? — pyrsirəni Pisəh əz Sosun.

— Imohoj mijo bijov. Nyşim imu coiş xurim, təjtə imu coj xurdə, uş mijov mirasy.

— İşmu xurit coj işmurə, mə nyştəm ərimə. Həjsəhət coj xurdəm omorə.

— Dijə zijodi gof məsox dijə. Həjsəhət əraqi nədəri, əraqi nym ə puşojty, coj səmə xu dijə! — xəndystə! — xəndystə guftirəni Sosun.

— Xubi, xubi, nyşit dijə coj işmurə xurit — ol! — guftirəni Pisəh.

— Həilho cytari ə xunə? — pyrsirəni Sosun əz Pisəh.

— Xubyt həmməşuş. Ty bəgəm əz bəbəjhoşmu çəjlə birəj? — xəbər vəgyrdəni Pisəh əz Sosun.

— Nəh, bəbəjhoşmu hə ə i həjot dəbirənyt. Dər ən uho əz həjoti. Xurdəjmu goh ə jəki birə, goh inço birə, çohilə odomihoim dijə, — çuhob dorəni Sosun.

— Hərysi ty ə hisobəvoz i puşoho biri? Ə jor mə hic nisti əxi, — xəbər vəgyrdəni Pisəh gənə əz Sosun.

— Hərysimə birə i dy sal nim ədəjə birə ki. Zən xostə ə dyl ki dobu? Bəbəjhoşmu xostət hic əz mə nə pursirə. Nəbugə mə Nəhəmirə əz çə şinoxtenbyrym? — guftirəni Sosun xəndystə — xəndystə — Ovurdət ə sər mə bor şəndə i duxtərə dijə. Duz nisti Nəhəmi?

— I, duz nibu? Mohqul ə racə duxtərhorəvoz migəşti əri ty dijə! — xəndystə — xəndystə çuhob dorəni Nəhəmi. Pəstə həmməjəki xəndystənyt.

— Barakəlləh, xubə çuhob dorə! — guftirəni Pisəh əz Nəhəmi.

Omorəni Noftoliş, ə ləhə paprys dəri.

— Xəjr gərdo, xəjr gərdo, işmu ədəjtə xəndystənit? Əgər uçirə xəndystəniyə kor histigə guit burajt məş xəndym.

— Şyqəmti dord mydy əxi. Ty həjsəhət şorob xurdəj omorə nə bugə əraqi, əri icky xurdəgor xəndystə həməl nisə omorə, — xəndystə — xəndystə guftirəni Sosun.

— Ələ, i bəhəmə duxtəri-kil

Gənə həmməjəki xəndystənyt.

— Xurdəho həlolty, tozəhorə ixtilot sox ərimu, — guftirəni Pisəh əz Noftoli.

— Tozə xəbər ini biroru: ə artel imu ədətə diromorənyt tozə odomiho jəki Abas Məmədi, ə tyrəvoz ə vətəqəhoj Mihiroovho kor soxtənbuho, jəkigə Ali — quli, por, ə imurəvoz ə vətəqə buho.

— Nyvystə gərəki uhorə, — guftirəni Pisəh.

— Sosuniho ə xun ə dəri? — səs omorəni əz loj kucə.

— Əri — əri, dirot! — çuhob dorəni Nəhəmi.

Diromorənyt ə xunə Donil, Ovrohə, Ali — Quli ja tozə odomi-gəş ə hərəşu dəri

— Ruz işmu ə — xəjr bu!

348613

— Ə qybət işmu ə xəjr bu, xoş omorit!

— İmu jə tozə odomijgəş ovurdəjm, ini İvonov İvon, juş fəhlə. Əz dədə biri hə ə vətəqəho kor soxtə. Sənihətijuş histi turhorə pəly soxtəniho, — guftirəni Donil dəsə ə loj İvon kəşirə.

— Ənbar xub, mynyvysim!

— Həmmə tozə odomiho ty nyvystəjhərə əz pravlenijə girovundə gərəci. Vərasiri? — guftirəni Pisəh ə Noftoli.

— Xub, migirovunim.

Puşoj vaţaraftəj qunoqho, Pisəh pəjundəni işurə jə kəm.

— Hərməhho! Vəhdoj sezon vətəqəho ədətə kynd birənyt. İmu hə əz imohoj mijo korhoj həzurlygimurə girovunim, ovodunəihoj vətəqərə girovunim, tə vəxt qurzum gyrdə imu mijo burajm ə vətəqə cənhorə təmiz soxim, duzluqə vədəşənim. İmu həcu mijo kor soxim, ki ə puşoj idorəhoş yzijoq vədirojm.

— Duzi, ənbar duzi, həzurlygirə hə əz imohoj dirə voistə, — ə raziməndirəvoz guftirəni Doniliş. Pəstə jəki — jəki sər gyrdənyt əri vaţaraftə.

Əvvəli putinəj vətəqə

Giroştıy ruzho, məhho, kynd bisto vasal, vasal əvvəli putinəj oza gyrd birə kolxoz. Artel „Bəsquni“ ə gyrd birə dəstəj xystərəvoz omori ə vətəqə. Əz qiroq dərjoh hələm səlt nist nə biri əjöz xiniki pəsini ruzhoj zimistu. Ə ruzi jə cənd gilə şəkyl sər dərjoh dəgiş birə. Səbəhhojmundə ə sər dərjoh vəbirəni kələ ləpyrho, birəniho əz guç kulok dərjohi, pişnəi birəni dərjoh los, şohongum gənə cyklə ləpyrho. Vətəqəciho həmmə ruz kor varastəngə kura birənyt ə qəzərmə əri ixtilotho soxtə.

— Hərmətho! Ə i zuriho vəxt tur dəşəndəş ədəjə birə. Bijojt hərəkət soxim cənhorə xub təmiz soxim bihilim. Turhorə pəly soxim! — guftirəni Noftoli həmməjəki ə ixtilot nyştəngə.

— Duzi həilho, Noftoli ənbar duz guftirə. Ə vəxtiju həzur nə bistorimgə buhoj kor imu şəş kəpik. Əz səbəhəvoz ə kor zu mijo vəxizim vaţarajm! — guftirəni Abas.

— I cənd ruzi korə sər gyrdəjm hələm imurə ə sər kor vəbirəniho həmmişəinə rəhbəri nisti. Əz i bəqdojgəş birəni nisti bəgəm? — pyrsirəni Ovrohoh ə loj Noftoli dənışirə.

— Birənini, əz səbəhəvoz ə sər korsoxho vəbirənini, Abas kuməkciju birənini Nəşsyn.

Xəjli şəv raftə hər mərd çigəj xystərə qyc soxtə, dəgəştənyt əri xisirə. Səbəhmundə zusəri həmməjəki vəxystənyt vaţaraftənyt ə kor. Abas kynd birəni əri korə bəxş soxtə ə hərəj hərməhho.

— Pazdəh odomi əri duzluq təmiz soxtə mijo tarajt, bist odomi əri şuştə təxtəho — cənhorə, cor odomi tijonə mijo vənyt ə qiroq dərjoh, hov gərm soxut. Ty ə loj duzluq təmiz soxtəgorho bura, Nəşsyn, mə ə uhonigərəvoz. Mə ə lojtyş mijom hərə — hərə, — guftirəni Abas.

Ə labaz kor sər gyrdə omorəni. Sə odomi ə sər jə cən poistənyt əri duzluqə təmiz soxtə. Səbəh — səbəh jə tikə xinikini, ə qiroqhoj dərjoh ə kimi çigəho jə kəm niməlit həl birə vərfoş mündi.

— Duzluq əngyştəhoj odomirə sula soxtə. Dəshojməş lap kut birət! Ə kin tijon raftə dəshorə gərm soxtə voistə! — guftirəni Milix, dəshorə ə qultuq pəhmi soxtə, lovhərəş şəft soxtə.

— Hiciş nibu gədə! Syftəi guftirəi, kortyrə sox gədə! — guftirəni Nyvəh ə Milixəvoz kor soxtəniho.

— Hərkirə gərm birə voistəni, bijojt ə dəs dəriho cənhorə varasim, təjtə vəxt ci xurdə birə gərm boşim, — guftirəni Ovrohoh.

Sər gi həcu histigə, əjlonmiş sox korə! — guftirəni Donil.

Ə hərəkətirəvoz sər gyrdənyt əri kor soxtə Ovrohoh, Donil və ə işurəvoz kor soxtəniho hərməh işu, Jyšvəh. Ə ruj xori lov birənyt rigazhoj cyşmə, sər gyrdənyt əri həl birə mündə vərfoş. Ə sər dərjohiş dəgiş birəni şəkyl. Kulok jovoş birə — birə ləpyrhoş omorə — omorə birənyt sokit. Əz duri ə loj dərjoh dənışirəngə, muguigə ə puşojty poisti zurbojə firəhə şəhər ə sarə — siprə xunələhorəvoz, bun komihoki dəgyrdə omori ə hovuj tsinkəvoz.

Işhoq nə İljoju ə qiroq dərjoh vonorət kələ zurbojə tijon cunirə ə sər hətoş, ədətə ə bədrəhorəvoz ovurdənyt əz dərjoh dəkyrdənyt ə tijon hovə əri gərm soxtə.

— Ommo ə imu xubə kor oftorio, ə sərju sənq vəni, — guftirəni İljoju dəsəş ə kəmərləş İshoq zərə.

Hə əz u rasti munoş, lap sukə korləiki! Nə bugə əz xiniki hov dərjoh zaniho dəshojtyrə bəjə nə bərdi?! Sifotty kovri vəşəndiki fəqir! — hərəj vəgyrdəni İshoq ə sər İljoju.

— Dəsho — pəjhojtyrə bəjə bərdigə uni-əj, bər ə gərmə tijon dən! — dəsə ə loj tijon kəşirə xəndystəni İljoju.

Əz ulojgə həilho şinovustəngə golhoj İshoqihorə — xəndystənyt.

Donil, Ovrohoh nə Jyšvəh varastənyt cən işurə, raftənyt əri pənc minuti ə loj tijon.

— Təjtə imu cənə varastə oftoi lov, ruziş gəzm biriki — guftirəni Donil — kəşit burajm cənigərəş sər girim əri təmiz soxtə-o!

— Burajm? — pyrsirəni Jyšvəh əz Ovrohoh.

— Burajm dijə, kəşit dijə!

Sər gyrdənyt çovonho dyjymyn cənə. Pişnəi zing zərəngə həmməjəki vaţaraftənyt əri xurək xurdə. Bəqdovoj xurək xurdə həmməjəki jə səhət nyştənyt əri foriqəti soxtə.

— Vəxizit-o, vəxizit burajm-o, ə dəş dərytho niməlitə cənhorə varasim, nə bugə ruz ədəjə şohongum birə — ol — guftirəni Abas.

— Imu hozurim. Vəxizit Jyšvəh, vəxi Ovrohóm! — guftirəni Donil, juş vəxyštəni ə poj. Donil, Jyšvəh nə Ovrohóm əz həmmə puşo ə rəh oftorənyt, raftənyt ə loj labaz. Raftənyt əz loj qiroq hov, əz sər nərme qumhoj dərjoh kovrə Kaspi. Donil dənışirəni ə loj dərjoh, ə cumju voxurdənyt cyklə ləpyrho ə qiroq dərjoh vədiromorənytho, ə jorju omorəni ə dərjoh tən şuştə simov zərə vəxthoju, ə dylju oftorənyt zyndəjə qurzumho, sazanho, mohiho.

— Ədə! Çu nisti idərjoh? Xiniki nəbugə hə həjsəhət məkəndym partalə midəşənym xyštərə ə hov, məş simov mizənym ə u zyndəjə qurzuləhorəvoz, vozi misoxum ə u cyklə şarləhorəvoz, komihoki raftomor soxtənyt ə əvir hovorəvoz! — ə dəşhorəvoz vozi soxtə ə Ovrohóməvoz, guftirəni Donil.

— Ə dyl ty kələ korho dəri Donil „oşnə“. Bihil, bihil, təhdi, məsox, bihil gərmə ruzho kynd boşut, çun tyrə ə çun dərjoh mizənim, — guftirəni Ovrohóm.

Omorənyt rasirənyt həmməjəki ə labaz, sər gyrdənyt gənə əri təmiz soxtə cənhorə çohilə həilho, dəstəj Doniliho dy jəkirə ə təməh vəngəstənyt əri ə əşqəvoz kor soxtə. Nyvəh ə Milixəvoz kor soxtəniho kuk, təmbəli Milixə dirə dovom nisə dorə.

Ty cytar kor soxtə?! Dəstəj Doniliho cən dydyjmu əz dəz kor vədəşəndət. Əz hərməhhoş həjbiki içirə niməlit əz dəş kor vədəşəndə hə əz syftəi ruz!

Milix qoşhorə tullu soxtə, xuni — xuni dənışirəni ə Nyvəh.

— Ə ty cyi — əj?! Nisə voistəgə tyrə ə mərəvoz kor məsox! Də gofigəjty nistiki?!

Jə dy səhət kor soxtə, hərməhho əri paprus kəşirə nyštəngə, Milix vədiromorəni ə qiroq dərjoh ə kin Ishoq.

— Ə Ishoq? Ty əz mə nohoq çuro birəj — əj! Imu əjəki mijostim kor soxtə. Guşt bədənəmə raft ki inçol — guftirəni Milix.

— Bihil tyş gədə — dijə! Hə əz syftəi ruz içirə kor həmələ ni-jovki! Jə tikə jəvoş boş... Tanysti?

Şohongum birəngə həmməjəki vədiromorənyt əz kor. Dy əz posoj jəki riz gyrdə raftənyt ə loj qəzərmə. Doniliho çohilə həilho vokurdənyt sər tən işurə, vațaraftənyt gəştə — gəştə ə loj qiroq dərjoh. Şohongum hovo birəni qəi sərin.

— Ə həilho, imu ə kolxoz imu jəcəjkəj komsomol mijo gyrd soxim — o, — guftirəni Donil ə vəxt syhbət a hərməhhorəvoz.

— Bəgəm ə kolxoz imu unqədə komsomol dəri? — pyrsirəni Jyšvəh.

— Bəgəm ty nisə tanystə jazdəh komsomol dəbirəirə ə kolxoz imu: — çuhob dorəni Donil Jyšvəhə.

— Həcu histigə korə zutə bəhəm soxtə gərəki, — qəriş birəni ə ixtilot Əsəf.

— Səbəh həilhorə kura misoxim, protokol mynyvysim, jə odomirə ə rajkomiş myfyrsim əri bəhəm soxtə kor gyrd birəi jəcəjkərə, — guftirəni Donil.

Dərjoh sər gyrdəni əri zijod soxtə ləpyrhoj xyštərə, hovo jə tikə xinik təhər birə sər gyrdəni əri tihi birə əz hovo cig.

— Kəşit burajm həilho, nə bugə voruş həjsəhət tən imurə muşuru. Həj səhət vəxt jə xubə coj xurdəş histi, — guftirəni Jyšvəh.

— Dijə kəşit hocu bugə zuri — zuri təjtə voruş omorə tihi birə! — Əz həmmə puşo vudovustəni ə loj, qəzərmə Donil.

Omorənyt çovonho zuri — zuri rasirənyt ə xunə. Dirənyt vətə-qəciho kura birət nyštət ə jə kynç qəzərmə, nyşundət ə migləşu Şomoil guftirəniho mərədəş, ədətə hiştənyt ovosunə xundə.

— U cyklə ovosunələ bu, tozə ovosunə xun! — guftirəni jə kuk ə bin zani Şomoil nyštiho.

— Ə — ə — ə, bihlit dijə! İşmu mərə rəhəti vəgyrdə nisə hiştənit, kil

— Bihilit, bihil rəhəti soxu, pəstə muxunu, — guftirəni jə kələ mərədiş

— Coj bijorit ə i ən u, coj vudov, Əsəf, ty əz imu cyklətəi! — guftirəni jə mərəd xyštərə vodorə ə sər nərme nazbalyş pari.

Əsəf vəxyštəni nədyl — nədyl raftəni əri coj ovurdə.

— Ini, imu ovurdəjm coj. Gi lələj, Şomoil, xu təjtə Əsəf ovurdə! — guftirəni Jyšvəh, juş nyštəni ə kin ovosunə guş doştogorho.

Coj xurdə bəqdo, puşoj ovosunə xundə, Şomoil burmiş soxtəni biqhorə, timor soxtəni ryşhorə, sər gyrdəni gənə ovosunə xundərə

— Xəbər əz ki dym işmurə əz jə padşoh. I padşohə mugu cənd salhoj hylom hic kuk nisə birənbu. Ruzhoj jə ruzhojgə, bəqdovoj cənd corəho, həjkəlho, omorəni i padşohə birəni jə myzələfə kuk. I kuk padşoh təjtə sizdəh salə birə ruj kucərə nisə dirə. Həmmişə dəbirəni ə xunəj rabi ə nuboxundə. Bəqdovoj sizdəh sal i həil ə kucə vədiromorəngə sər gyrdəni əri oşuq — oşuq vozirə ə həilhorəvoz. Ə həmmə həilhorəvoz sər gyrdəni əri çəng soxtə. Səri jə myşt zərə — jə həilə kyštə... Qlərəz, ki i kuk padşoh num komiki histiho Şohdədə vədəkyrdə omorəni əz şəhər bəbəşu... Əz şəhər ə vațaraftəki vənyštəni ə kul çohilə siprə həsb bəbəşu, zərəni qəmcilə ə həsb, həj soxtəni. Cy gujum ərişmu ə qəriş jə şəv „Gəçəni gəçə dimədi, gyndyzi gyndyz dimədi, boş jostuqə vərmədi, gyz juxujə vərmədi, oz gitdi, cux gitdi, iginə jorum jul gitdi, hə u jonə gitdym, hə bujonə gəldym, gəlyb tapdym yc donə qəri ikisi ylyb, birisində çoni juxl..

— Hə — hə — hə! zurboi balam! — şiqqinə zərə — zərə xəndystənyt ə kin Şomoil nyştəqorho.

Ə u kynçigəj xunə Donilihorəş xəndə gyrdəni.

— Ədə! I Əsəf əz hərəj ən i kələ mərđho, ovosunə xundəgorho dəs vəgyrdə nisə raftəki, ə çunty, ə şəhəriş hə ə hərəj ovosunə xundəgorho nyştənbu, — guftirəni Nison xəndystə — xəndystə.

— Ə xər nisti, u ə hərəj kələ mərđho çəng oftərəngə, hərəj ən uhorə əri duz soxtə nyştə — o! — guftirəni xəndystə — xəndystə Jyšvəh.

Ə jə səsəvoz vokurdə omorəni dər qəzərmə, diromorəni Pisəh ə təniju plaş birəzənti, ə pojuş cəkməhoj dərjohi, ə dəsijuş fanar dəri ə jurəvoziş Sosun dy loj qutunəju əz kulək qirmizi birə.

— Şəv ə xəjr bu, hərməhho! lovhoju ə xəndə varafra guftirəni Pisəh!

— Ə qybət işmu ə xəjr bu, bijojt!

Kynd birəni Pisəh, nyştəni ə kin hərməhho. Sosunə ogol zərənyt ə loşu Doniliho.

— Ədə! qutunəhojty qutunəhoj duxtər xunərə xuno qirmizi biriki! — guftirəni Jyšvəh xəndystə — xəndystə.

Həmməjəki xəndystənyt.

— Ə çigəj sib hənç mizərym muxurd qutunəhoj tyə, — guftirəni ə xəndəjə lovhorəvoz Mihir guftirəniho kuk. Balaj Mihir balaj jə sizdəh sala həilə xuno sari, ommo sərju əz sər həmmə ə qəzərmə nyştəgorə çovonho kələi.

— Xubi — o, u ixtilotho munutgu. Ty tənystəni cynigə, Sosun? — pyrsirəni Donil — Imu mijo ə kolxoz imu jəcəjkəj komsomoli gyrd soxim. Imu həilho ə hərəj jəki gofiş soxtəjm.

— Ə dylməş u kor dəri. Mə ə rajkoməvoziş gof soxtəm, ə Pisəhəvoziş gof soxtəm. Mə ədəbyrym ə işmu guftirə u korə. Səbəh əz rajkom odomiş omorənini.

Əz ulojgə Əsəf zuri — zuri vəxyştəni omorəni ə kin Sosuniho.

— Ədə! Ty lap həvəsci ovosunəhoiki! — guftirəni Donil əz Əsəf.

— Ə — ə — ə, bihlit dijə! Intiris birə ə kin ən u kələ mərđho nyştə — əj. İşmu nisə tənystəniti. Kimi ən uho hərə — hərə ənbar loiqsyzə gofho guftirənyt. Əz uni vəxt uhorə əri çuhob dorə odomi gərəki. Əz u tovunəş mə ə kin ən uho nyştənym, — guftirəni Əsəf.

— Duzi həilho, ənbar duz guftirə Əsəf. Ə Əsəf ty ə hisobəvoz hoft salinə şkolərə varastəj? Həcu nisti? — xəbər vəgyrdəni Sosun əz Əsəf.

Şəş salirə varasundəm — çuhob dorəni Şosunə Əsəf.

Mihir sərə jon gyrdəni, cumhorə zəvəro vəbərđəni, dənışirəni ə loj Əsəf.

— Ədə! ty lap „furafisoriki“ balam!

— Əri ty „professorym“ — dijə! Də cy tənystəbiri ty? — Çuhob

dorəni Əsəf. Mihir vəxyştəni nyştəni ə suqrə sani, dəshorə lov soxtə sər gyrdəni.

— Mə nə xundəki əz ty xubtə „furafisorymki!“ Həri bijo hyçət girim: Kərg vəcərə şəv zəndə nə bugə ruz?

Ə u kynçigəj xunə nyştətho hərməhhoş şinovustənyt gofhoj Mihirə, həmməjəki xəndystənyt, cnmhorə ə loj Mihir hiştə.

— Cy həməltənə gof pyrsirəni u Mihir — ədə! — guftirəni jə çohilə kuk.

Xəjli şəv raftəni. Əz kuca dijəş guçlytə omorəni səs kulək sər dərjohi. Dərjoh zijodtəş zəvəro vəşəndəni ləpyrəhoj şəvinəj xyştərə. Ə torikə mənqsyzə şəv vədi birənyt ənçəq tov-tovijə sipirihoy hyndyrə ləpərəhoj qiroq hov.

Vətəqəciho dəgəştənyt əri xisirə.

— Səbəh gyrdləməyə kura misoxim, — guftirəni puşoj xisirə Sosun əz Donil.

Səs zing səbəhmundəi xəbər soxtəni vətəqəcihorə əz şəvinə xov vasali. Vəxyştənyt zuri-zuri, vokurdənyt sər tən xyştərə, raftənyt hər mərđ ə loj kor kyştə. Əz həmmə pəso xəstə-xəstə raftəni Milix, qoş tullu.

— Jəvoş!... Səs məsox. Əz xutə nəbirəni. Pəstə dor nidy, — guftirəni lshoq.

Sər gyrdəni gənə korho ə labaz.

Jəkiho ədətə cənho təmiz soxtə, jəkiho ədətə təxtəhorə şuştə, jəkiho ədətə turho pəly soxtə, jəkihojgə ədətə lytkəhorə horur soxtə əri tur dəşəndə. Hovoj ruzgor sər gyrdi əri dəgiş birə ə loj gərmiho. Cyşmə gərmi xyştərə lov soxtə minkinly soxtəni əri buq vədirəmorə əz nəmə xoriho və kəmə kura birə hovho.

— Vəhhoj tur dəşəndə ədəjə kydn birə guftirəni Pisəh əz Noftoli.

— Əri, əri, hozurihorə zutə vinirə gərəki, — guftirəni, Noftoliş.

Gənə pişnəi birəngə ə səs muzikə xuno zərə omorəniho zingəvoz vədiromorənyt vətəqəciho əri xurək xurdə. Xurək xurdə varas-təngə, ə vəxt rəhəti soxtəi vəxyştəni Donil ə poj-poi.

— Hərməhho! Inburuz şohongum birənini ənçomlyjə gyrdləməj komsomoli. Həmmə komsomol nə birəgorə hərməhho mişənyt bəxş vəgyrdə.

Şohongum kura birənyt komsomolho ə kantor vətəqə. Əri nyştə stulho vəs nə soxtə, çovonho dirovundənyt əz buru durazə təxtəhorə vənorənyt ə sər dy kyrsii qyc soxtənyt əri nyştəj həmməşu çigə. Ə duvor kantor ə zəvərsər stol sərnyş pravlenijə vogosundə omori syrot Lenin syrot Stalin gənə vogosundə omorət syrothoy Kalinin nə ən Vorosilov.

Donil sər gyrdəni əri nyvystə ə gyrdləmə omorəgorhorə.

— Əsəf vədi nisti əxi həilho. Kitan gənə ə kin kələ mərdho əri ovosunə guş doştə nyştigə, — guftirəni Mihir ə xəndəjə lovhorevoz.

Çovonho həmməjəki xəndystənyt.

— Həri vəxyz bura viniş urə dijə! guftirəni Donil əz Mihir.

— I, mə? Ə kin „furafisor“ buram? xər məboş ədə! — çuhob dorəni Mihir. Jə çohilə kukigə vəxyştəni raftəni zuri-zuri ogol zərəni Əsəfə.

— Cənd ovosunə tanysti, „furafisor“? — xəndystə-xəndystə pyrsirəni Mihir.

— Hə u xəndystəiləho bistogə tyrə vəssi. Momuno əri gofhojty şəş kəpikiş dy! — Çuhob dorəni Əsəf Mihirə.

— Əxərlə! Ovosunə voistəniğə tyrə ə kin mə bijo-əj. Mə ərity ryqəniyə ovosunəho muxunum-əj, varasiri?

— Əri-ty munugu ryqəniyə ovosunəhoj ty! tanysti? — qəhri birəni Əsəf əz gofhoj Mihir.

— Xubi-dijə bihlit tomoşəşmurə — qəriş birəni Donil — Ə Sosun, sər gyrdə voistə gyrdləmə.

Sosun vəxyştəni ə poj ə jon kələ stol, ə qələmdəşəvoz zərəni əz stol nyştəgorho jovoş boşut guftirə.

— Hərməhho! gydləməmə hisob soxtənym vokurdə. Vixit sərnys və xətot əri gyrdləmə.

— Sərnys bugu Donil, xətot bugu „furafisor“! — guftirəni zuri-zuri Mihir.

— Razinit-mi, hərməhho? — pyrsirəni Sosun.

— „Professsor“ kini? — pyrsirəni jə kuk.

— Əsəfə guftirə u professor. Həmməjəki çovonho xəndystənyt.

Təjtə Doniliho gyrdləməmə bəhəm sər gyrdə, vəkil rajkomış omorəni rasirəni.

— Ini, h. Jusupoviş omo! — guftirəni Donil.

— Ruz işmu ə xəjir bul! — kyləhə vəgyrdəni vəkil rajkom əz sər — xyştə.

— Ə qybəttə ə xəjr bul!

Donil gof dorəni vəkil rajkomə.

— Hərməhho! — sər gyrdəni vəkil — həjsəhət ə puşoj inço nyştəgorho poisti vəzifə əri gyrd soxtə ə kolxoz jəcəjkəj komsomoli. Ə vətəqəşmu xəjli komsomolho dəryt. Komsomol nə birəgərə çovonhoş ənbər dəryt, komihorəki dəbərdə gərəki ə çərgəj komsomolhojmu. Jəcəjkəşmu mijo kələ kuməki soxu ə pravlenijəj kolxoz əri ə təhər bolşeviki bylynd soxtə korhoj kolxozə, bəhəm soxtə ə puşoşmu poistiho planhorə, myhkəm soxtə kolxozə, təmiz vədəşəndə korə çəng soxtə ə kolxoz məşət boşutho odomihorevoz!...

Varastəni vəkil gofhoj xyştərə, vədəşəndəni əz kyf jəlluqə təmiz soxtəni əz puşoni nə sifot xyştə ərəqə. Sifotijuş əz gərmi guno dorərə xuno — qirmizini.

Vəkil varastəngə vəxyştənyt gof soxtənyt u hərməhhojgəş, dorənyt raziməndişurə əri gyrd soxtə jəcəjkə və əri bəhəm soxtə vəkil guftirə gofhorə. — Imohoj bjuro jəcəjkə nə çuhoblyjə xətot jəcəjkə vixtə gərəkə! — guftirəni Donil.

Jəki-jəki həmməjəki gof vəgyrdənyt, hər mərd jurə həz omorə odomirə dorənyt əri vixtə ə bjuro. Həmmə gof soxtə varastə bəqdo ə bjuro vixtə omorənyt: Sosun, Donil, Ovrohəm, kandidatiş vixtə omorəni Əsəf.

— Çuhoblyjə xətot kirə vixim? — pyrsirəni Donil. Gof xostəni Pisəh.

— Ərimə omorəni, hərməhho, xətot jəcəjkə vixtə gərəki Sosunə cynki xətot jəcəjkəj komsomol ə vətəqəjmu ənbər çuhoblyjə kori və əz səriş bərdə gərəki u korə.

Pisəh gofə varastəngə həmməjəki cək zərənyt, raziməndişurə dorənyt.

— Xətot texniki, xətot nyvystəniho kirə vixim? — pyrsirəni Donil.

— „Furafisorə“, „furafisorə“! — kələ-kələ guftirəni Mihir.

Həmməjəki xəndystənyt cək zərənyt, raziməndişurə dorə.

Puşoj gyrdləmə varastə, Donil ə jor nyştəgorho ovurdəni.

— Imurə inço klub jə nə bugə qirmizinə uqolok mijo bu. Cytar omorə ərişmu,

Gof vəgyrdəni Sosun.

— Ərimə omorəniho pravlenijə kuməki misoxu ə imu, mokunim jə cyklə klublə. Xyştəni arteləş gərəki. Ərity cytar omorə, Pisəh?

— Boşgu, ənbər xub. Hərəkət misoxim zutəş əri vokurdə. Olxəin boşit işmu, — guftirəni Pisəh.

Varastəni gyrdləmə, çovonho jəki-jəki vəxyştənyt vətəraftənyt ə buru.

— Ty səbəh joqin ə rajkom bijo! — guftirəni vəkil əz Sosun — Soq boşit!

— Soq boşit, xub, mijom.

Səbəhimyn əri kor soxtə vədiromorəngə ə Milixəvoz əri kor soxtə qismət birəni Həim guftirəniho mərd. Həim juş histi qəi hyn-dyrə odomi, ommo ə çəndəkiju əz ostqu bəşqəj dəcijgə oft nijov. Ə biqhoju dənişirəngə ə çəndək jə para odomiho tərs mijoftonu, illohki durazə biqhojurə dirəngə, coqə odomihorə durazə biqho vərigəş ommo biqhoj ən Həimə xuno ən jəkiş nisti.

— I biqhojtyrə suk soxtə ə dylytə nə dəri, Həim? — pyrsirəni Milix ə xəndəjə lovhorevoz.

— Ə-ə-əl! tyrəş dərd biqhojmə gyrdi ə hisobəvoz. I cənd ruzi əri jə pəjələ şorob ədəjə əz vinimə tutun varaftə, ty corəj ən urə gu. Nə bugə tyrə dərd biqhojmə gyrdi. Buqozmə xyşgi-əj, əj buqozmə! — əngyştə ə buqoz zərəni Həim.

— Hə ini fikirty? Turə vojuho şorob. Mə pərsəbəh ə xunə raf-təngə mivəgyrym dy corək şorob mijorum əri ty. Ommo ty xəbər mədi, Milix əz dəs kəm kor vədəşəndə, usol kor soxtə guftirəhol! Mə kəfsyzym-əj. Varasiri? — Həimə cumiş zərə guftirəni Milix,

— Əri ən u kor ty olxoin boş, — dinç soxtəni Həim dyl Milixə. Ishoqəş ə loşu kəşirə, sər gyrdənyt Həimiho əri təmiz soxtə cənhoj duzluqə.

Dəgyrdəni şohongum. Cyşmə puşoj tərəftə dijəş qirmizitə vədi birə. Kynd birəni cyşmə ə sər doq, pəstə sər gyrdəni əri pəhni birə ə pəsoj doqho. Hovo əz loj sever vəşəndəni qirmizii əz ulojgə ə dorun sər dərjoh sər gyrdəni əri vədiromorə niməlītə məng.

Mihir kura soxtəni ə kin xyştə sə cor həilə, sər gyrdəni əri vozirə vozi hovolan.

— Gi! Xub gi kəməre! — həroj vəgyrdəni Mihir ə sər jə kuk.

Ə i vəxt omorəni əz jon Mihiriho giroştəmi Abas. Dənişirəni, xəndə gyrdəni jurə.

— Ədə! cy lutijə kuki ty! — guftirəni Abas əz Mihir.

— Jəci bəbəho — kələbəbəhoj ən u luti birət, u cytar luti nəbu? — guftirəni jə kukigə xəndystə-xəndystə.

— Mə rəh bəbəjmərə ədəmə raftə, — guftirəni Mihir. Hamməjəki həilho xəndystənyt.

— Barakəlləh! — guftirəni Abas xəndystə-xəndystə, raftəni rəh xyştərə.

Səbəhimyn Pisəh, ədylju cənd çirə fikirho dəri, kor hozurlygi tur dəşəndəiş ə dylju dəri, raftəni ə rajkom.

Dərə vokurdə diromorəni Pisəh ə orgotdel rajkom, dirəni jə çohilə kukə ə paltalhoj kavkazi gəjmiş birə.

— Ruz ə xəjr bu h. Məməd!

— Ə qybəttə ə xəjr bu, nys! — burmundəni nərmə kyrsirə Məməd ə Pisəh.

— Mə ə kin ty ə i qurluq omorəm, h. Məməd, ty tənystəni, ki həjsəhət vəhdoj tur dəşəndə birənihorə ə vətəqəho, vətəqəjmuş xəjli kələ vətəqəi. Ty mərə jə kommunist kumək mijo di, nə bugə əz mə bəşqəj kommunist nə dəri ə artel imu.

— Ə attel işmu jəcəkjə komsomol gyrd biriki, — guftirəni Məməd.

— Jəcəkjə komsomol birəi ənbar xubi, ommo jə kommunistiş mijo di dijəş xubtə bu.

— Xub, mə migərdym jə xubə dilboşə kommunist ərity kuməkci, — guftirəni Məməd.

— Həci buki dir nə bu-əj, tənysti?

— Xub, xub.

Varastəni Pisəh ixtilot xyştərə ə rajkom, raftəni ə loj xunəş əri sər kəşirə. Omorəni ə xunə dirəni Bətyşvəh nədəri. Turi nyşti ə həjot

ə zir kələ firəhə sərinə tut dor, ə zir xyştə norə cyklə kyrsilərə, ədəjə knig xundə.

— Dədəşmu əçəi, Turi? — pyrsirəni Pisəh.

— Ələ, bəbəi? Dədəj ə loj xoləj Şifrojho raft, — guftirəni Turi əz knig xundə sərə tik gyrdə.

— Dijə həcu bugə mə raftym ə vətəqə, mərə dir mubu, gi i pulhorəş di ə dədəşmu əri xərci, — dorəni pulhorə poj norəni əri vətərəftə.

— Ə-bə? işmu turə kəj dəşəndənit? Mərə ə loj vətəqəşmu omorə voistə əri dirə, cytar çəh gyrdəniyə, — guftirəni Turi, lovhojuş ə xəndə varəftə.

— Əz dy-sə ruzigə midəşənim.

Pisəh zuri-zuri kyləh xyştərəş ə dəs gyrdə ə rəh oftorəni sija vətəqə. Təjtə ə kyndi vətəqə rasirə dəgyrdəni toriki. Əz ə ilovləj vətəqə histiho kura birə hovho və sər savzəho omorəni səs bəqho və də həjvuhojgəj xorii.

— Bəq-qə-qə-qə... bəq-qə-qə-qə.

Səs ən i çyr bə-çyrə həjvuhoj xorii tərəftəni ə guşhoj Pisəh.

Pisəh ə loj vətəqə kynd birəngə dirəni əz puşuju giroştə Milixə, kyləhə ə sər cumho şişirə, əz i dəh sal ə bigor birə odomihorə xuno xəstə, ə dəsijuş jə zəmbil dəri.

Pisəh ə dylju dumit dəbirə, dyndyrmiş nijə soxtə Milixə. Xyştəni Milixəş nisə voistə jurə dyndyrmiş soxu. Sərə zijodtəş quz gyrdə zuri-zuri girostəni raftə.

Fərdəşəvimyn gənə kələ mərhdə nyştənyt əri ovosunə guş doştə. Əsəf xyştərə qiroq nisə gyrdə əz dəstəj ovosunə guşdorho.

Jəbojgə dər qəzərmə şərx soxtə ə zərbəvoz vokurdə omorəni, dimorəni ə qəzərmə sər tik, qoş tullu Həim. Cum zərəni Həim Milixə, kəşirəni ə qiroq.

— Əçəi ty?; Buqozmə xyški zəri ki.

— Ş... ş... ş, səs məsox, ovurdəm. Uhonigəş mijovt mixohut əj! kəş ə jon lihifojmə.

Kynd birənyt ə jon lihifhoj Milix. Ishoqiş hə ə jon Milix xisirə Milix dəkyrdəni pəhni-pəhni uhonigə nə vynynt guftirə. Həim jəki-jəki pəjələhoj şorobəş, fudərəni ə buqoz. Həim həcu pəjələrə ə buz vonorəni, muguigə şəlbət ədəjə tihə birə əz pəjələ. Varastəni ovosunə, nəxisirəgorho dəgəştənyt əri xisirə ə çigəhoşu.

Vətəqəciho ə şirinə xov dəri, ocmiş birəni səbəh, komiki ə ocmiş birəj xyştərəvoz ovurdəni racə gərmi qirmizinə cyşməj vasalirə. Sər dərjoh birəni lip-los, hov dərjoh tovuş dorəni guzgirə xuno, qumhoj xori dərjoh xolincərə xuno vədi birə ə puşoj cum odomi.

— Inburuz cənhorə, həmmərə təmiz soxtə varəstə gərəki. Turho lytgəhoş həmmə hozyryt. Səbəh tur dəşəndə gərəki.

Ty bura ə loj labaz təmiz soxtəi cənhorə varasit, məş hozuri də korhojgərə vynom, — guftirəni Pisəh əz Abas.

— Ənbar xub, səbəh joqin tur midəşənim, — guftirəni Abasiş.

Çuro birə raftənyt hər mərə ə loj kor xyştə. Abas kynd birəni, sər gyrdəni əri fəhm soxtə cənhorə.

— I cyi?! I cənə ki təmiz soxti?! — pyrsirəni Abas dirəngə jə usol təmiz soxtə omorə cənə, komiki mynykhoj cən niməlit ə duvorju vogosiri munda.

Kynd birənyt həmmə hərməhho, fəhm soxtənyt.

— I Milixiho, Fəimiho təmiz soxtihoi, — guftirənyt çovonho.

— Əçi? Bəgəm zəbuni u? — pyrsirəni Ishoq.

— Dijə cytar?! Ərity xub omorə u? — guftirəni Abas — Mə içirə qobul nisə soxtənym, duborə təmiz soxtə gərəki!

— Ki soxu ərity, duborə?! Xubi, vağara bura əz inçol — guftirən Fəim qoşhorə tullu soxtə.

Milixiş qoşhorə tullu soxtə, xuni-xuni dənişirəni ə Abas.

— Nəhoq həroj məsoxit, vəgirit duborə təmiz soxit, — guftirənyt çovonho.

— Hic jə tikəş nisoxtum! — guftirəni Fəim.

Həcu histigə məhlym soxtənym ə sərnys pravlenijə! — guftirəni Abas.

Qəhri birə, omorəni Abas ə kin Pisəh.

— Hə əz imohoj, tur nədəşəndəki içirə korə əz dəs usol vədəşəndəngə, iho ə vəxt qurzum gyrdə həmmə kozhorə macarynyt-ki! — guftirəni Abas.

— Milix, Fəim nə Ishoq cənə niməlit təmiz soxtət, gof mərə ə guş nisə gyrdənyt!

„Ho, — guftirəni ə dyl xyştə Pisəh — şəkəlyjə odomihoi“.

— Ogol zərə gərəki uhorə inçol!

Fyrsorəni jə kukə, ogol zərəni Milixihorə, omorənyt Ishoq, Milix, Fəim.

— I cyçirə kori? İşmurə voistəni əri jə səhət təmbəli soxtəişmu duzluqə əz cən təmiz nə soxtə, səbəh jə pura cən tozə çəhə puc soxit?!

— Imu xub təmiz soxtəjm! — guftirəni Fəim ə hərojəvo.

— Poj, Fəim, — guftirəni Ishoq — ənbarə duzluq nə vomundi, jə kəmləj duzluq vəri ə jonləhoju, Abas nəhoq kəhəs biri.

— Jə kəm duzluqi?! — ə duzluqəvoz puri histiho dəshoj xyştərə kəşirə burmundəni Abas.

— Zijodi həroj-həroj soxtə gərək nisti, mə əz numinəj pravlenijə işmurə həjb dorənym əri ən i kor. Əgər inburuz cənə təmiz nə soxtitgə, pyrsyş işmurə mynym ə pravlenijə! — guftirəni Pisəh.

Fəimə qəhr omorə, xyştərə vəşəndəni-fuşəndəni Fəim.

— Kirə?! Ty imurə həjb dorə?! — ə hərojəvoz guftirəni Fəim. Ishoq gyrdəni Fəimə, xuni-xuni dənişirə hərsəjəki vağaraftənyt raftənyt ə loj labaz.

Corəşu nə birə sər gyrdənyt əri təmiz soxtə duborə cənə.

— Çytari oşnə, Fəim, korhojty? Dyrğərho, ty kəfsyzə xunoi, Milix? — ə ryxşəndirəvoz pyrsirəni Mihir.

— Bur səs tyrə, həromzədə! — həroj vəgyrdəni Fəim ə sər Mihir qəhri hosi birə.

Milix nə Ishoqiş qoşhorə tullu soxtə, xuni-xuni dənişirənyt ə Mihir.

— Həşt-nyh vozirəni, oşnə? Qəhri mo-bo-ş-o! Şohongum mozim. — guftirəni lov ə xəndə vəri Mihir əz Fəim.

Sosun gyrdəni qul Mihirə, kəşirəni ə loj xyştə.

— Vəssi, gərək nisti tyrə uçirə ixtilotho, xub nisti, varasiri?

Şohongun omorəni əz şəhər həziz, komirəki fyrsori rajkom əri Pisəh kumək. Pisəh ə qiroq dərjoh poistə dirəni əz ju kynd omorəniho sarə, qolinə sip-sijəhə kukə.

— Ruz ə xəjr bu, Pisəh? — guftirəni həziz.

— Oj ə qybəttə ə xəjrbu, xoş omori!

— Rajkom fyrsori tyrə? — pyrsirəni Pisəh.

— Əri.

— Ənbar xub kəş țarajm ə kantor.

Diromorə səhət ə cum həziz voxurdəni dy kələ stol və ə duvor vogosundə histytho çyr bə çyrə syrotho nə plakatho.

— Tur dəşəndərə hələm sər nə gyrdəjt? — pyrsirəni həziz.

— Nəh, hələm sər nə gyrdəjm. Səbəh mijo sər girim. Həjsəhət hovoju ruzgor xub biri, hov dərjohiş gərmi. Həmmə gərəkihoju tur dəşəndəiş hozuryt.

Vədəşəndəni həziz əz kyf paprus, dorəni Pisəhəş, pəstə spickə zərə suxundəni.

— Kolxoz işmu ə hisobəvoz tozəi? — pyrsirəni həziz.

— Əri, kolxoz imu imisal gyrd biri, imu ə kuməki jəkirəvoz mijo kor kolxozə bylynd soxim. Imurə ə xolxoz jəcəkjə komsomoliş histi, komiki ə imu ənbar kələ kuməki soxtəniho. Kəmsygihoş dəri ə kolxoz, komihorəki nist soxtə gərəki.

— Xub, hərəkət misoxim, — guftirəni həziz.

Dər kantor vokurdə omorəni, diromorəni ə kantor Sosun kəməre tik gyrdə qulhorəş tə niməlit vokoşirə.

— Şinox boş ə hərməh həzizəvoz, çigəgirmə birənini, — guftirəni Pisəh.

— Ənbar xub, — kynd birəni Sosun, gyrdəni qul həzizə.

— Əz komsomolhojty cy xəbəri?

— Xəjri, imurə inburuz gyrdləməj komsomol birənini, işmu joqin mijo bəxş vəgirit, — guftirəni Sosun.

- Cy pyrsys birəni? — pyrsirəni Pisəh.
- Pyrsys tur dəşəndəi, gənə də pyrsyhojgəş histi.
- Xub, midirojm.

Kynd birəni ruz tur dəşəndəi, şar dərjoh sokit birəni jəvoş birəni hyslyjə ləpyrhoju. Qurzumdo, kutumho, səgdonho əz dorunə luqondə xnikə çigəhoj dərjoh simov zərə omorənyt ə məhdon turho və lytkəho. Vətəqəciho ə əşq nə şorirəvoz vədiromorənyt ə kor. Jəkiho turkəş birənyt jəkiho qurzumə əz qiroq dərjoh ə labaz dəbərdənyt jəkiğəhojgə qurzumə mynyk soxtəgorho birənyt. Abas birəni qiroq dərjohi Nəftoli ə sər mynyk səxtəi poistə. Nəhsyn ə sər tur kəşirəgorho poistə, cynki u kor vətəqərə ənbar xub tənystə, ommo icku xurdəi ə ju ənbar məşət birə

— Nəhsyn, — guftirəni Pisəh — ty mijo xub dənisi ə kor qurzum kəşirəi, loiqsyzə korho niyə dəbu ə vəxt tur kəşirəi. Varasiri?

— Ə sər cumhojmə! — Çuhob dorəni Nəhsyn.

Ə səs şori və məhni xundərəvoz dəşəndə omorəni əvvəli tur vətəqə. Ə syftəi lytkərəvoz tərəftənyt Pisəh nə Sosun. Həmcun ə şeri və məhni xundərəvoz kəşirə omorəni əvvəli tur. Nəhsyn ə odomirəvoz gof soxtəngə ənbar dyl odomirə vorovundə ə şori vəngəstə. Ə vəxt tur kəşirə lovhoj həmmə turkəşhorə ə şori vəngəstəni Nəhsyn. Əz əvvəli tur vədiromorəni jə nimə cən quzrun, xəjli kutumho səgdonho, jə kələ mohiş.

Əz tur kəşirə xilos birəngə, Sosun əloj jəcəjkə raftə ogol zərəni ə xyštərəvoz Əsəfəş.

— Poj-jə tikə nun xurum bijom, — guftirəni Əsəf əz Sosun

— „Furafisor“ jəgəm nuş xurdəni? — xəndystə-xəndystə guftirəni Mihir.

— Dijə cy mijo xuru „professor“ ty, munoş? — pyrsirəni Nison əz mihir.

— Cy mijo xuru? U əz mə nə ty xub tənystə, ə çigəj molox — muçinə ədəjə vəçəhistə ə puşoni ən u-ki, — cum zərə, lovhorə şəft soxtə guftirə xəndystəni Mihir. Xəjli həilhoş xəndystənyt ə Mihirəvoz.

— Ə murtala muvəh murtələ gofho midəbu-dijə! Əz u xubtə gofho tənystə u? — tob nə dorə guftirəni Əsəf.

— İçirə duzə gofə hic ə hymyrtyş nə guftirəj ty, — guftirəni jə kuk əz Əsəf ə xəndəjə lovhorəvoz.

— Ə-illərə də-jo ty-o! tyş ə mərəvozi, ədə?! — Ə biraziirəvoz pyrsirəni Mihir.

— Əsəf, Əsəf, zuboş dijə-o! — ogol zərəni gənə Sosun.

Əsəf vəxyštəni zuri-zuri tərəftəni ə jəcəjkə ə kin Sosun,

— Gi i protokolhoj gyrdləməre bər ə rajkom zuri-zuri. Təjtə vəxt dyjymyn turə kəşirə zu bijo ras-o, tənysti? Gənə, koqoz vəstərə gərəki, — guftirəni Əsəf.

Vətəqəciho ə əşq nə şorirəvoz vədiromorənyt ə kor.

— Əz u rəh koqozış vosto bijor.

Vəgyrdəni Əsəf protokolhorə, raftəni ə rajkom. Ə rəh jəgiləygəş xub xundəni Əsəf koqozhorə, protokolhorə əri xub tənystə qəror-noməhoj jacejkəj komsomolə. „Ə jacejkə xub kor soxtə voistə“ — guftirəni ə dyl xyştə Əsəf. Əz şəhər vogoştəngə, əz loj qiroq dərjoh ə omorəki Əsəf vomundəni, cumhoju ə xov raftərə xuno birə, şop-kərəş ə sər cum şisirə, qulhoj şəirəş vokoşirə, ə pojuş pojvokuhoj futboli vəri ədəjə omorə. Jəbojgə əz puşoj Əsəf giroştəni Turi duxtər Pisəh. Ə loj şopkəj Əsəf dənışirə xəndəş gyrdəni Turirə. Əsəf cumhorə hovo gyrdəni, dirəni jə racə duxtər, durazə boftə gyrdə mujho tə niməj çəndək tullu, ə tənju rangi-rangijə bulişi, ə sərju kələqəi əvryşymi, lovhoju ə xəndə vəri qul jə cyklə kuklərəş gyrdə, ədəjə giroştə əz puşoj.

— Ty ə mə xəndystə gəgəj? — pyrsirəni Əsəf.

— Ə ty əri cy? — çuhob dərəni Turi.

— Xub-o, əçə raftənit işmu? — pyrsirəni gənə Əsəf.

— Tyrə səxt gərəkəi bəgəm?

— Ədə cy həməl-tənə duxtəri ty? Odomini, ədəmə pyrsirə-dijə.

— Ə kin bəbəjmu ədəmə raftənym, — çuhob dərəni Turi.

— Bəbəşmu kini?

— Bəbəjmu? Pisəhə Şinoxtni, ə vətəqə dəbirənihorə?

— Pisəhə? Pisəh sərnyş pravlenijəj vətəqəjmuniki, ty duxtər Pisəhi? Həcu g i dijə.

— Tyş bəgəm ə vətəqəj bəbəjhojmu kər soxtə?

— Həlbəttə!

— Tur dəşəndi hələm ə vətəqə?

— Əri həjsəhət dyjymyn turə mijo kəşyt, zuri-zuri raftə voistə, — guftirəni Əsəf. Poj vəcirə zuri-zuri kynd birənyt əz vətəqə. Əsəfə gənə gof soxtə voistə.

— Ty ə komsomol nə dəri? — pyrsirə i Əsəf əz Turi.

— Ə vətəqəjmu jacejkəj komsomoliş dəri, voistəniyə bijo ə jacejkəjmu diro ə komsomol.

— Mə mişarəftym ə komsomol-o, ə şkoləjmu jacejkəj komsomoli nisti.

— Dijəş xub, bihil bijo ə jacejkəjmu.

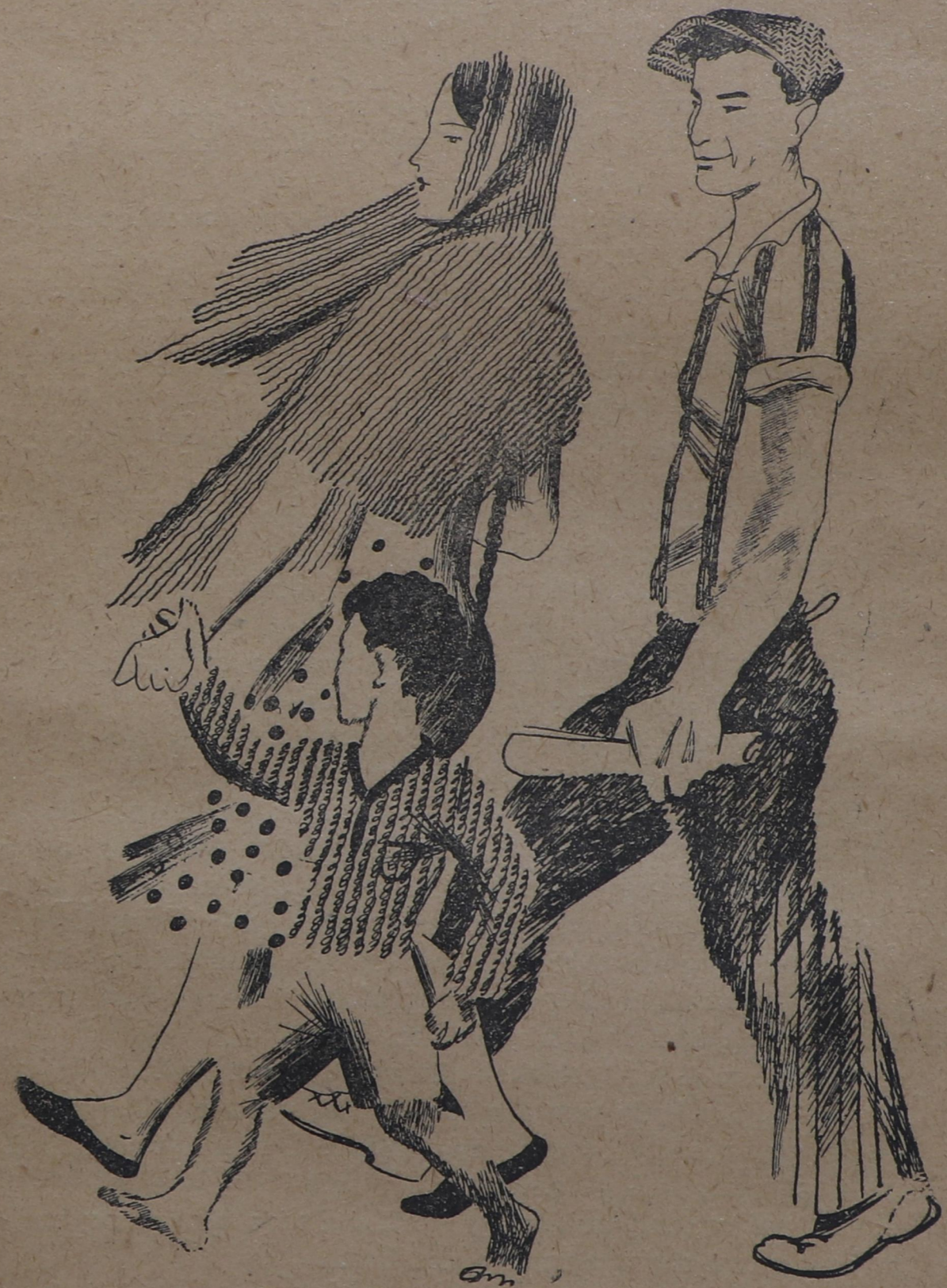
— Əxi duri əri raftə-omorə.

— Qəjquj duri məgyrygu tyrə, rəh soxtəgor oft mijov, — guftirəni Əsəf, lovhojuş ə xəndə varəftəni.

Turirəş xəndə gyrdəni, dənışirəni ə Əsəf, pəstə sərə quz gyrdəni.

— Ty sərə uz gyrdə, dyr-gərdə tyrə həjb omorə bəgəm?

Gənə Turirə xəndə gyrdə sərə quz gyrdəni. Omorənyt rasirənyt ə vətəqə. Vətəqəciho hozur birət həmməjəki əri turə kəşirə. Mihir dirəni Əsəfihorə ə omorəki.

Jəbojgə əz puşoj Əsəf giroştəni Turi duxtər Pisəh.

— Ədə, ədə, „furafisorə“ vinişit, ə duxtər Pisəhəvoz ədəyə omorə, ə çun işmu həməl dəri ə dyl Əsəf!—xystərə vəşəndə, xəndystə guftirəni Mihir.

— Ləhəjtyrə nə giri gədə! Həmmişə ə ləhəjty içirə şuluqə gofho dəbistə, vəssi dijəl—guftirəni jə çohilə kuk, komsomol ə kin Mihir poistiho

— Tyş ləhəjmərə zərə?! Əillərə dəniş ty ol!—həroj vəgyrdəni Mihir ə sər kuk, gənə xystərə vəşəndəni, cumhorə carundəni ə sər kuk.

Əz ulojgə omorəni səs məhni xundə.— Ə-ə əj hərməhho, bijoj-əri tur kəşirə!—Həroj zərəni Nəşyn vətəqəcihorə.

Həmməjəki bəstənyt xub kyştihosurə, gyrdənyt ə dəs ljamkəhosurə, kynd birənyt ə kin tur.

— Uni bəbəşmu, məş mijo əri tur kəşirə buram!—guftirəni Əsəf, vudovustəni əri ljamkəj xystərə vəgyrdə.

Tur kəşho bəxş birənyt ə dy lo. Niməşu gyrdənyt jə loj sər turə, niməjgə jə loj gərə. Sər gyrdənyt əri kəşirə turə.

— Ty həci dirəri cy omorəj?—pyrsirəni Pisəh əz Turi, pəstə vəgyrdəni ə quçoq kukləj xystərə, moc soxtəni.

— Ə şkolə byrym, şəbəhmundə şkolərə şəndə nijomki,—guftirəni Turi.

— Xubi, qəjqqu nibu, ommo zutələ burajt ə xunə.—guftirəni Pisəh əz Turi, ə həilə norəki əz quçoq ə xori.

— İşmu tomoşə soxit, mərə qulluqi, mə mijo korhorə gynçoləmiş soxum. Raftəni Pisəh ə qulluqhoj xystə.

— Turi nə həil kynd birənyt ə kin turkəşho əri tomoşə soxtə. Əsəf əz hərəj tuskəşho, şopkorə oskunəvo vonorə dənişirəni ə loj Turi. Turi dirəni Əsəfə, kəməru quz, şopkəju oşkunəvo, ə joriju omorəni inburuzinə xov gyrdəbuho Əsəfə xəndə gyrdəni jurə. Lovhoj Əsəfiş varaftəni ə xəndə. Birorləj Turi xyrdə qurzumləhorə dirə ə qiroq hov, vudovustəni əri gyrdə. Vəgyrdəni ə dəs zyndə xyrdə qurzumləhorə, qurzumləho virixtənyt əz dəsiju.

— Ə Turi, çəhləho, çəhləho!—həroj vəgyrdəni həil.

Turi hə ə jəbo həilə dirə ə qiroq dərjoh, vudovustəni.

— Həjvoj, inço bijo, ə qəriş hov taraftə? Gyrdəni əz qul həil, kəşirəni ə sər qum. həil giristəni.

— Poj, poj mə mijorum ərity,—raftəni Turi ə qiroq hov vəci- rəni xyrdə qurzumləhorə, dorəni ə dəs həil.

Tur kəşirə varastə omorəngə, Turi gyrdəni qul həilə ə bəbəşu cyigə guftirə, pəstə raftəni ə loj şəhər.

Mihir kynd birəni ə kin Əsəf.

— Cy xubi əri ty imohoj; „furafisor“? Tyrə ə guş nə gyrdə hişt raftki u.

Vir-boş əz inço murtal!—carystə raftəni əz kin Mihir Əsəf.

İmişəv Əsəf əri xisirə zu dəgəştə. Niməşəv əz səsə-səs xəbər birəni. Vəxystəni nyştəni, dirəni hə ə joniju Həim, Mihir jə mərdigə nə jə çohilə kukigəş ədətə qumor- qumor vozirənyt.

— Imohoj bist—jək! Imohoj bist—jək!—həroj taraftəni ə guş Əsəf.

— Ty utuzmiş birəj guftirə voistə tyrə bist-jək vozirə?!—həroj vəgyrdəni Mihir ə sər Həim.

— Ə, Mihir, i cy kori? Ty komsomol birə birə i korə soxtə? Xisirəş nisə hiştə imurə?—tob nə dorə guftirəni Əsəf.

— Xis, „furafisor“, səbəh əz tyş kor ənbar misoxum,—guftirəni Mihir. Cumhoj Əsəf ə xov varaftəni gənə, jon dəgəştə xisirəni.

Səbəhymyn tur kəşirə varastəngə, Əsəf kynd birəni ə kin Sosun.

— Ty tənystəni, Sosun, cyigə? Dərxəki-dərxəkini ən Mihir, ommo şovu səhət dyvazdəhi şəv ə pijoniskəjə Həiməvoz qumor-qumor ədəbu vozirə, jə çohilə kukəş nyşundə ə xystərəvoz. Komsomol birə, ə çigəj nişonə burmundə ə u çovonə kolxozcihojgə, dijəş num komsomolə ədəjə bijobur soxtə. Xubi gənə mə təhno səmə dirəm, ommo jodho digə u bişəhrijə kor ən urə, əsər həmməj komsomolho çyr bəçyrə gofho məşənyt. Hərməhə dəhno zərə əz u usolə rəh dur soxtə voistə,—varastəni gofhoj xystərə Əsəf.

— Ty duzi, hərməh Əsəf, mə ə urəvoz gof misoxum, dəhno mizənym. Ommo gənə qumor vozirəj ən urə dirimgə minim pyrsys- jurə ə bjuro jacejkə.

Sosuniho ə gof soxtəki əz puşoşu giroştənyt Ishoq, Milix Həim, jə kukigəş ə işurəvoz.

— İmişəv ləhəim soxim?—pyrsirəni Milix əz Həim.

— Ərimə bəşqə nisti, mə hozurum,—biqhorə burmiş soxtə guftirəni Həim.

Lovhoju ə xəndəş varaftəni mun şorobə şinovustəngə.

— İmişəv nəh, şəv şəbot muxurim,—guftirəni Ishoq.

— Şəv şəbot boşgu, dy ruz bəşqəj mundi?—razi birəni Milix, I gofhorə şinovustəngə hovoş Həim dəgiş birə, qoşhojuş tullu birə.

— Xubi-o, imu kor soxtə ədəjmə soxtənim, ommo gərəkişə qədər xurək paltal nisə rasirə ə imu əxil—guftirəni Ishoq.

— Şyqəm imu təhno syroi bistogə bəgəm vəssi? Əri xunə tə syroi ci dorənyt? komsomolho nə Pisəh ənçəq ləqləqi soxtərə tənys- tənənyt. Həcu nisti çon həzzi Həim?—paprusiş dorəni Milix Həimə ə gofhoj xystərə guftirəki.

— Əri, əri, ə şuluqi vəngəstət iho, tə syroi mol-ci nisə dorə- nyt. Ty munoş dovigə hic ə koriş ni vətəram!—Guftirəni Həim.

I gofhoj ƒaimə šinovustə šor birəni dyl Ishoq.

— Barakəlloh, ƒaim. Tyš ƒaimə xuno bošəj!— Guftirəni Ishoq əz ə išurəvoz histiho ƒohilə kuk ə loju dənifirə.

šohongum əz tur kəširə sokit birəngə kələ mərđho nyštənyt gənə əri ovosunə xvndə. I dov nyštənyt ə kuca, ə jon qəzərmə.

— Ə lələj šomoil, ty munoš əz u xəndəjə !ovosunəho xun!— guftirəni jə ƒohilə kuk. Səs ən i kukə šinovustəni Mihir, vudov-vudov kynd birəni.

— Xəndəjə ovosunəho voistə išmurə? Ə ƒun bəbəjmə jə xəndəjə ovosunəho mə ərišmu xunum, əz xəndystə qolinə odomiho ə sər šyqəm oftərə cələgə xuno gulu-gulu duz ə qiroq dərjoh muravt!— dəshorəš vəƒəhundəni, lovhorəš xəndundəni Mihir.

— Həri bijo inƒo, u xubə ovosunəho mišany,— guftirəni šomoil.

— Ədəbihil vir bu vatarav əz sər imu! U ovosunə xundəniho nistil!— guftirəni qošhorə tullu soxtə jə ohilə mərđ,

— Mə xundənymho nistym?! Həri xub guš vənit,— kyləhə əz sər ə dəs vəgyrdə ə qili-qili nyštəni Mihir

— Həri gu vinim-ho!

Mihir nəfəs kəširəni, cumhoj xyštərə ə ilovlə bərdəni-ovurdəni. ə cumju voxurdəni jə cyklə həil ə kin ohilə mərđ nyštə.

— Guš vənit, hy — hy! Ovosunə su-sunə mənqəl ə xunə-xunə, duvor šuri məng diromo, poj xər cəmyš cənd vəcirəj?— dəsə kəširəni Mihir duz ə loj həil.

— ƒə-ƒə-ƒə-ƒə!— həmməjəki xəndystənyt. həil syftə məhtəl mundə, pəstə juš xəndystəni.

— Ə u ovosunəvoz ə jə ƒigə taravoš! Mə nə gufturum u ovosunə xundəgor nisti?— guftirəni ohilə mərđ.

Pəstə gənə həmməjəki xəndystənyt.— Xubə ovosunə voitšə išmurə? Poit mə həjsəhət mijom,— vəxyštəni Mihir kyləhə ə sər vənərə vudovustəni ə loj labaz,

— ƒək tyrə vordə əz inƒo!— guftirəni jə kuk xəndystə.

Mihir əz loj labaz giroštəki dirəni Ishoqə, Milixə, ƒaimə, Nəhšynə ə jəki gəštəki.

— Fərdəšəv ləhəim misoxim-dijə?— guftirəni Milix

— šorob əci pəstə?— pyrsirəni Nəhšyn

— Imu mijorim,— guftirəni Lshoq.

Num šorobə gyrdə Ishoq nə Milix sər gyrdənyt əri hərəqərišijə korho girovundə zobu soxtə korhoj vətəqərə nə ən Pisəhə.

— Gofhošmu həmmə duzi, cy mijo soxim!— guftirəni Nəhšyn.

šorob ə joriju omərə lovhorəš lisirəni Nəhšyn. Num šorobə gyrdəniho muguigə pardyšho voromərə Nəhšynə, ƒuniju tozə birə ommo ƒəimiš əz ju pəso ni poju, təjtə kun cələg xyšk birə ni vəxyzy, myhlət dorytgə jurə. Əri jə pəjlə xyštərə furuxtənyt.

— Əri zokuskə cytar soxim?— pyrsirəni Milix.

— Zokuskə ə dəs imu nə dəri bəgəm? Qjurzum mihilim voburƒundə. Ə sklad dəriho nunho ciho hərzo soxtəniho kukiš ə dəs imu dəri,— guftirəni Nəhšyn.

— Ki dəbirə ə sklad?— pyrsirəni Ishoq.

— Sidqilə nisə šinoxta? Hərcy imurə voist məgirim,— ƒuhob dorəni Nəhšyn.

— Səbəhymyn səhət dyvazdəhiho Milix raftəni ə šəhər əri šorob. Dylju olxoini, əri raftəi ə ju gof soxtəgor nisti, cynki Nəhšyn ə sər kor vərihoš ə šorob ovurdəiju šori.

Səhət jəki zərəngə Noftoli šaraftəni ə lytkərəvoz ə dərjoh əri tur dəšəndə. Əz dərjoh vədromorəngə ə Noftoli voxurdənyt Pisəh, həziz, Sosun.

— Səbəh tur kəširə varastə bəqdo ƒəhmlyjə gyrdləməj kol-xozcihorə girovundə gərəki, hərəkət soxtə voistə xub giroru.

— Komsomolhorə Sosun kura misoxu-dijə,— guftirəni Noftoli.

— Bošgu, komsomolho həmmə bəxš məgyryt,— ƒuhob dorəni Sosun

— Ty mijo jə xubə doklad soxi ə tovunəj kor-ƒisobi, mə gof misoxum ə tovunəj bəhəm soxtəi planhoj vətəqərə,— guftirəni Pisəh əz həziz. Kynd birəni səhət tur kəširəi, Nəhšyn kura soxtəni həmmə turkəšhorə. Ə səs Nəhšynəvoz və məhni xundərəvoz tur kəšho dorənyt həmmə quvotə ə loj tur kəširə. Jəki-jəki əz qiroq hov omorənyt ə zir rasə, gənə vogoštəni sər gyrdəni əri kəširə turə. Əsəf cuməcaru soxtəni ə ilovlə, dənifirəni ə həmmə turkəšho, ommo Milix ə cumiju nisə voxurdə: Ə tur kəširəki Əsəf qul zərəni Səsunə.

— Ty hiciš nisə varasirə, Sosun? Milix ə kor vədi nisti. Ommo ə i ruzho Milix, ƒaim, Nəhšyn, Ishoq hə ə širinə ixtilot dəbyryt.

— Pəsk, ə Nəhšyniš hillejə korho dəri? Pyrsirə šanyštə voistə əricy Milix korə šəndi raftigə.

Turə kəširə varastəngə, Milix omorəni əz šəhər qərzinkə ə quliju dəri. Zuri-zuri əz odomi nistiho ƒigəho raftə-šaraftəni ə qəzərmə. Qərzinkə nə šišəhoj šorobə pəhni soxtəni ə zir boniləj xyštə, vataraftəni əri gəštə hər məhhoj ickuxuri xyštərə. Raftəni oftəni əz qiroq dərjoh Nəhšynə.

— Əci, ty? Zokuskə hozur soxtə voistə!— guftirəni Milix əz Nəhšyn.

— Bura əz Sidqil vosto cy gərəkigə, məš mijom dirtəho. Nəhšyn guftiri gu əz Sidqil, šanyšti? bural!

Nəhšyn kynd birəni ə kin turho, turhorə əri dirə pəly soxtəni ci histigə. Əz ulojgə Sosuniš omorəni ə kin ju.

— Ə Nəhšyn? Milixə əz kor ty hərzo soxtəj inburuz?— pyrsirəni Sosun.

Ҳас-баҳолум, ҳалло ваҳас! Мә нәһ ты мунош,— гуфтирәни Нәһ-
сын, сәрәш җумундәни, һовоҗуш ја тикә дәғиш бирәрә хунә бирәни.

— I dyjymyn gilә әz u içirә korho әdәjә vәdiromorә, i һәмәл
omorәniho kor nisti!— гуфтирәни Sosun, сәрх xurdә raftәni ә loj jәcej-
кә. Diromorәni ә jәcejкә dirәni Әсәф paltalhoj koriш ә тәнжу вәри
әdәjә protokolhorә ә тәмизә тәһәр nyvystә.

— Imurә gyrdләmә girovundә гәрәки,— гуфтирәни Sosun әz
Әсәф.

— Sәbәһ gyrdләmәj kolhoz бирәniniki, җuhob dorәni Әсәф.

— Imu pәrsәbәһ migirovunim.

— Cy pyrsys norә voistә tyrә?— pyrsirәni Әсәф әz Sosun.

— Pyrsys bәһәм soxtәi planhoj kolhozә

— Ә товунәj planhoj вәтәqә ә җәһmlyjә gyrdләmәj kolhozis
әdәjә бирә, syftә imu ә gyrdләmәj komsomol mijo girovunim u pyr-
sysә, pәstә ә җәһmlyjә gyrdләmә. Ty һәcu sox, ki sәbәһ giro-
vunim gyrdләmәj komsomolirә, pәр sәbәһ җәһmlyjә gyrdләmәj kolxo-
zә,— varastәni gofhoj xyštәrә Әсәф.

— Ty әnbar duz guftiri, һәрмәһ Әсәф, komsomol һәммишә ә
puшo mijo dәbu. Mә gof misoxum ә Pisәһәvoz sәbәһ gyrdләmәj
komsomolә girovunim.

Vaҗarastәni Sosun, raftәni ә loj kantor ә jon Pisәһ.

Ishoq nә Milix һozur soxtәnyt һәммә шorobho-zokuskәhorә,
ogol zәрәnyt һәimә Nәһsynә ја kukigәрәш, raftәnyt ә pәsoj ја
кәлә тәpәi qumi ја кәм savzәgәi вәриho җигә, nyštәnyt әri fubәrdә
ovurdә шorobә.

Mihir ә dәрjoh тән шустә, simov zәрә-zәрә vәdiromorәni duz ә
kyndi һәimiho.

— O...o! oftәjt җигәjurә!— ја һәroj vәgyrdәni Mihir әz hov
vәdirәmorә тәнбирәһнә, vudovustәni ә loj paltalhoj xyštә.

— Ә Mihir, pәstә inço bijo!— гуфтирәни һәim.

— Hәjsәһәt, ty nә guftirәkis әdәmә omorәnym-o!— mujhoj
sәрә җарundә hovә әz sәр tihә soxtә җuhob dorәni, Mihir һәimә.

Vokurdәni paltalhorә, ја lыngә ә ја lo vәшәndә, ја lыngә ә ја
lojgә vәшәndә kynd бирәni ә jon шorob.

— Dәkinит әri kuk oшnәjmә ја pәjәlә шorob,— гуфтирәни Nәһsyn:
Vәgyrdәni Mihir pәjәlәрә.

— Liһәi, җaj' vozirәni, һәim? Pәstә,— lovhoju ә xәndә varastәni,
fudorәni шorobә ә buqoz,— pәһ! Әz тән шустә бәqdo cy xub бирә-
ni әdә!

— U gofho munugu — sәр gyrdәni Ishoq әri gof soxtә, kylәһәш
ә dәs vәgyrdә, qoшhorәш tullu soxtә — i cy gyrdләmәi, әj, zibor guш

imurә bәrdki iho һәр ruz! Goh — turkәш, goh gyrdләmә, ә xunәш
raftә nisә җанystәnim, hic rәһәti nisә vәgyrdәnim. Kolhoz bu guftirә
bәgәm içirә әnbar kor soxtә odomi?! Әz xәjr әn iho zәһimәt әnbari.
Iшmu кәләтәhoit, Nәһsyn, ја kor soxit-dijә.

— Cy gyrdләmә? Hәlәм ја gyrdләmә бәшqәj imurә biri? Jәkigә
pәrsәbәһ әdәjә бирә dijә,— гуфтирәни җohilә kuk.

— Lәһajtyrә gi gәdә! Nә җанystәki әz җигәjty mәvәxiz,— qutu-
nәhoju cuqundurә xunә бирә ја һәroj vәgyrdәni Milix ә sәр kuk.

— Mә ја һәрәкәt misoxum әri suk soxtә korә,— гуфтирәни Nәһ-
syn pәjәlәj шorobә vәgyrdә ә dәs.

— Xubi, xurit varasit-dijә-o, mәрә kor мәni!— гуфтирәни һәim
tikәj бурҗundә җәһә ә lәһә donorә әz tikәj nuniш buj кәшirәni. Hәcu
buj кәsirәni әz nun, muguigә җohilә һәilho әdәjә әz qyzylygyl buj
кәsirә.

— Ә җә raftә ty, һәim? Mәш bijom ә tyrәvoz?— pyrsirәni Mihir.
Pәstә vәxyštәni nyštәni ә suqra-zani.

Hovo torik бирәni һәimiho әz sәр xurdә vәxуštәngә. Ishoqiho
raftәnyt ә loj qәzәrmә Mihir nә һәim raftәnyt gәštә gәštә ә loj
labaz sәrinә шohvor qiroq dәрjohirә әri zәрә әxyшdә әz pәsoj шorob.
Һәimihoә pәsovo vogoštәki әz qәzәrmәj zәnunә vәdiromorәni Nurә
guftirәniho zәn, xurәk һozur soxtәniho. һәim zәnә dirә sәһәt dәs
кәшir ја һәroj vәgyrdәni.

— Nurә, Nurә inço bijo, әdәmә gof guftirәnym!

Nurә bovor soxtә ә gof һәim kynd бирәni. һәim gyrdәni qul
Nurәрә.

— һә — һәssәl гәрdoш ty! Qjәl gyrdәni Nurәрә. Nurә vәdәшәn-
dәni xyštәrә әz qjәl һәimә, hyl dodorәni һәimә. һәim lul pijon сәрх
xurdәni, oftorәni ә xori.

— Vir boш, buj gyrdә pijoniskә! raftәni Nurә ә loj qәzәrmәj xyštә.
Mihir ә u lojgә әz шәqәqә zәрә xәndystә vomundәni.

— һә-һә-һә-һә! Oj, bәbәjmә-җon! Әz dәsty ci nisә voromorә
ki, һәcu бирә?— qul һәimә gurdә, hovo gyrdәni һәimә Mihir.

— һә-һә-һәromzodә! uq-q-qirroш!

Z... z... zijodi gof mәsox! — ја qopoz zәрәni әz sәр Mihir
onovo raftә raftә әz pijoni.

Mihir gәnә xәndystә-xәndystә gyrdәni qul һәimә, tarastәnyt ә
qәzәrmә.

Һәммә вәтәqәciho xisirәt. Sosun, Әсәф Donil, Mәrdәxәj nyštәt
әdәtә ixtilot soxtәnyt ә товунәj sәbәһinә gyrdләmә.

— Ә товунәj korә шәndә raftәi Milix guftirәj ә Pisәһ? — pyrsi-
rәni Әсәф әz Sosun.

— Әri, guftirәm, pәrsәbәһ ә җәһmlyjә gyrdләmә ә товунәj әn
u gof mubu.

¹ Qumor

Ə u kynçigəy xunə Mihir ə ƒəiməvoz ə ƒəroj,-ƒəroj, ruriburı dəri.

— Dəgərd xis-dijə! Zibormərə bərdiki ty! ƒəroj vəgyrəni Mihir ə sər ƒəim.

— Bu-u-urr-r, ƒərr... romzodə! — ƒəroj soxtəni ƒəim.

Əsəf dəs zərəni, Sosun nə Donilə.

— Dirəjt? I cy myhyçyzi-ədə?!

— Nəh, ƒəilho, jə kor soxtə voistə ə Mihirəvoz ƒəilhorə ƒəzorly misoxu u ə i korhoj xyštərovəz! — guftirəni jəvoş Donil.

— Ə bjuro ogol zərə gərəki urə — guftirəni, pəstə vəxyštəni kynd birəni Sosun ə jon Mihir, gyrdəni qul Mihirə.

— Dəgərdit, xisit ƒərməxhorə xəbər misoxit. Xəlg vomundət, ədətə rəƒəti soxtənyt. ƒəib bijovgu tyrə.

Dəgərd xis, — guftirəni Sosun jovoş-jovoş əz Mihir. Əz ləhəj Mihir gof nisə vədiromərə. Dəgəštənyt ƒərdyjəki əri xisirə.

Puşoj səbəh ocmiş birə, xəbər birəni Pisəh əz xov, vəxyštə vətəraftəni ə kuçə. Dirəni hovo lap xub səkiti, lap minkinlyni əri tur dəsəndə, kynd dirəni ə qiroq dərjoh əri dirə şar histi nistiirə. Dərjoh lap xub losi. „Dir nə soxtə tur dəsəndə voistə,“ — guftirəni ə dyl xyštə Pisəh. Diromərəni ə qəzərmə, xəbər soxtəni Abasə.

— Vəxyz, viniş hovorə, əri tur dəsəndə ƒəməllyjə təhərə xunoi — guftirəni Pisəh əz Abas.

Vəxyštəni Abas, vədiromərəni vinirəni hovorə.

— Əri ənbar xubə hovoi. Tur dəsəndə voistə. Dirəməni ə qəzərmə xəbər soxtəni Noftolirəş. Vəxyštənyt Noftoli nə turdəşəho zuri-zuri paltal isurə vokurdə, raftənyt ə loj lytkəho turho. Vənyštənyt ə lytkə, ə tovuş məngəvoz qələq zərə-zərə tarəftənyt ə dərjoh. Tur dəsəndə, xəjli ə dərjoh domundə bəqdə, səbəhiş ocmiş birəni. Abas vogoštəni əz qiroq dərjoh ə qəzərmə, vəkəndəni əz tən plaş-qiroq dərjohirə, norəni fonarə, sər gyrdəni əri xəbər soxtə turkəşhorə. Syftə raftəni ə loj Nəhşyn əri xəbər soxtə — ƒərməhhorə.

— Ə Nəhşyn, vəxyz xəbər sox turkəşhojtyrə, tur ə dərjoh dəri zuboş, vəxyz.

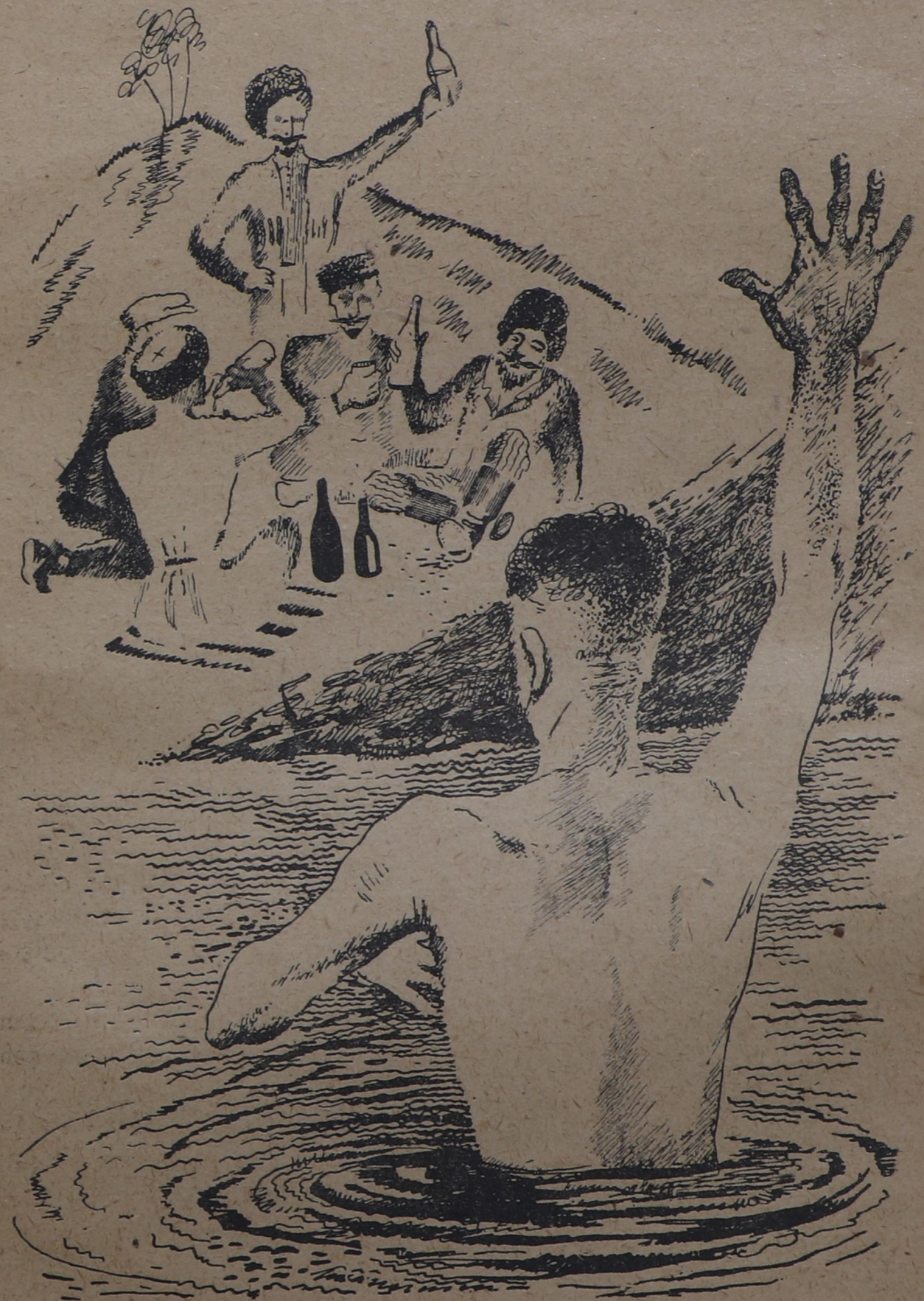
— Nəhşyn xəbər birəni, vəgyrdəni syftə kyləhə, pokurdəni cumhoj xyštərə.

— Ə-ə-əj ƒərməhho, vəxyzit əri turkəşirə, vəxyzit — ƒəroj vəgyrdəni.

Əz ƒəmmə puşo xəbər birəni Əsəf, sər gyrdəni əri xəbər soxtə Sosunihorəş, vokurdəni tən xyštərə, zuri-zuri vədirəməroni ə buru.

Turkəşho jəki-jəki vədiromərənyt, vəgyrdənyt ljamkəhoşurə, ə guş işu səs ƒəroj Nəhşyn dəri, kəşirənyt turə. Ə səxtə xov domundət Milix, Işhoq, ƒəim, Mihir.

Xəjli vəxt giroštə xəbər birəni Işhoq, dirəni əz işuhon cori bəş-

Mihir ə dərjoh tən şuştə, simov zərə-zərə vədiromərəni.

qəj dijə odomi nə dəmundi ə qəzərmə. Vəxyştəni ə təmbəlirəvoz sərju picirə-picirə qul zərəni Milixəş, ommo Milix əz çigəş nisə çymystə. Ishoq holokə xuno jə lungə, ə ilo norə, jə lyngigərə ə u lojgə norə raftəni əri tur kəşirə.

Ə rafrəki dirəni jurə Abas.

— Həci ə i diri əri cy vəxyştəj? Hərməhhojty həmmə ədətə tur kəşirənyt-ki.

— Cy soxum. Xisirəm domundə. Hiciş nibu-o. Muram kor mi-soxum-o.

— Gənə domundi unço odomi? — pyrsirəni Abas.

— Nisə tanystənym, — guftirəni raftəni Ishoq əloj turkəşho. Abas omorəni ə loj qəzərmə, dirəni sə odomi xisirət, ə səxtə xov dəryt.

— Əj hərməhho! Nə vəxyzit, tur ədəjə kəşirə omorə! Vəxyzit. Jəki-jəkişu çymystənyt gənə xisirənyt ə guş nə gytdə.

Abas kynd birəni əri ə dəsəvoz xəbər soxtə. Dəs zərəni Həiməl!

— Vaqara bura, bihil mərə xysym! — həroj vəgyrdəni Həim.

Mihir dijəs sərə pəhni soxtəni ə zir lihif. Milix hic ə şinovustəkiş nisə vənərə xyštərə. Abas qəhri-hosi vədiromorəni əz qəzərmə, raftəni ə kin Nəhşyn. Pisəhiş ə jon Nəşşyn poisti.

— Tur kəşhojty ə qəzərmə xisirət-ki! Xəbər soxtəngə bic ə guşiş nişə gyrdənyt. Ə kor nə jori ty uhorə! — guftirəni Abas əz Nəhşyn.

— Kini uho? — pyrsirəni Pisəh.

— Ki mubu? Milix, Həim, Mihir. Ishoq hə həjsəhət omo ə qəhrirəvoz çubob dorəni Abas.

— Həcu kor həməl nijov-ki! Hərməhhojgərə xərəb misoxut həcu uho, — guftirəni Pisəh ə loj Nəhşyn dənəşirə.

— Mə cy soxum?! Mə vəxyştəni vəpicirəni nistym-ki ə uhorəvoz!

— Ty vəxyştə mə vəpic-o, dəhno zərə ə vəxt kor ə kor vədirovundə gərəki. Ə i tytəm tur kəşirəni u çirə korho, xisirə əz kor pəso poistə həməl omorə bəgəm?! — guftirəni Pisəh.

— Xubi dijə, pəstə gof misoxim, motno omori vədiromorə, cum işmu ə ilo boşgu, — guftirəni Abas ə loj vədirəmərəniho tur çəh dənəşirə.

— Mohi! Sə mohi dəri ə tur! — jə həroj vəgyrdəni jə kuk ə xəndəjə lovhərəvoz əz sər lytkə. Şopkəj xyštərəş zəvərə vəşəndəni.

Cyşmə vədiromorəni xəjli ruz raftə gərmə rigazhoj xyštərə lov soxtəni, tur vədiromorəniho vəxt.

Əsəf ljamkəj xyštərə əz qul vədəşəndə carystəni ə loj qəzərmə. Dirəni Turi ə jə duxtərigərəvoz ədəjə əmorə. Syftə voxurdəni Turi ə bəbəşu.

— İşmu inburuz zu omorəjt. Inburuz şkolə nisti bəgəm işmurə? — pyrsirəni Pisəh əz Turi.

— Inburuz ruz foriqətini ən imu, — çuhob dorəni Turi, lovhojuş əxəndə varaftə.

— Xubi həcu histigə, gərdit ərişmu, tomoşə soxit, — guftirəni Pisəh, raftəni ə loj kantor.

Turi ə xəhərgili xyštərəvoz kynd birəni ə loj qiroq dərjoh. Dirəni Əsəfəş şopkərə oşkunovo vənərə əsər, ə suqrə-zani nyştə, dəs-hoj xyštərə şuştə ə qiroq dərjoh. Vəxyştəni Əsəf, dənəşirənyt ə jəki xəndystənyt. Kynd birəni Əsəf əz Turijho.

— Xoş omorəj əz durə xoriho! — guftirəni Əsəf xəndystə-xəndystə.

— Soq-boşi, imohoj əz durə xoriho nə omorimgəş həməl mijov-o, — çuhob dorəni Turi ə xəndəjə lovhərəvoz. Xəhərgilijuş xəndystəni

— I cənd ruzho vədi nə birəjt işmu inço? — pyrsirəni Əsəf əz Turi.

— Moçol birəni bəgəm? ə şkolə birənim-dijə.

— Xunit, xunit. Əz həmmə xundə xýbi. Kəşit tarajm ə jacejkəjm, — guftirəni Əsəf, ju oftorəni ə puşo, raftənyt ə jacejkə. Ə jacejkə diromorə səhət ə cum duxtərho voxurdəni varajundə xunə, çyr bəçyrə syrotho, lozungho ə divorho, çərgəj kyrsiho ə xori, nyvystəniho kələ stol, qirmizinə koqoz kəşirə əsərju.

— Cytar omorə ərişmu jacejkəjm?

Hərdyjəki duxtərho xəndystənyt.

— Ty çuhob nişə dorə, Istir, — guftirəni Turi qul zərə Istirə, lovhojuş ə xəndə vəri.

— Nyşit-dijə, nyşit çuhob nişə dorənitgə, — guftirəni Əsəf.

— Imurə ə poj poistə, hyndyr birə voistə, — guftirəni Istir xəndə-xəndə.

Turi gyrdəni qul Istirə, nyştənyt hərdyjəki. Əsəf vədəşəndəni əz jəşik koqozhoj jacejkərə əri ə paradkə ovurdə. Ə Turijhorəvoziş gof soxtəni dəsə əz koqozho nə vəgyrdə. Dər vokurdə omorəni, diromorəni Sosun şopkərə ə dəs dyrdə, mujhoj sərijuş xəjli məhəl duz nə soxtə qətmə-qəriş biri.

— I, Turi duxtər Pisəh imuş inçoiki, Istir duxtər qunşimus Əubar xub, guit həri cy xəbərigə əz işmu!

Şopkərə ə pənçərə vonorəni, juş nyştəni ə sər kyrsi.

— Cy xəbər birə əz imu? Ty dirərə xunoim dijə, — guftirəni Turi ə Istiriş dənəşirəni. Pəstə hərdyjəki sərə quz gyrdənyt.

— Cyi? İşmu həjb kəşirərə xunoit? Omon-o! — guftirəni Sosun.

— həjb əri cy? — çuhob dorəni Turi.

— Uho kyhnə odomiho nistyt, uho tozə odomihojyt. Uho həjb nişə kəşirənyt. Hərməh imu hisob soxtənyt xyštərə. Həcu nisti Turi? — pyrsirəni Əsəf lovhoju ə xəndə varaftə.

— Turi danişirani ə loj Istir, xəndə gyrdəni hərdyşurə.
— İşmu omorə məhəl Nəhəmirə əricy nisə ovurdəniti ə xyştərə-
voz? — pırsirani Sosun əz Turijho.
— həilə cy soxu pəstə Nəhəmi? — çuhob dorəni Istir.
— həilə ə xunəj bəbəjho myny-dijə. I dəsige omorəngə bijorit
— Nəhəmi kini Sosun? — pırsirani Əsəf.
— Nəhəmi zənməni-dijə, — çuhob dorəni Sosun.
— Ho . . . o . . . o, həcugu-dijə, pəsk mə tə imohoj nə tanystəm.
— U xubi-o, ty tanystəni cyigə? pırsirani Sosun əz Əsəf.
— Cyi?
— Mihir, Həim, Milix ə kor nə vədiromorət inburuz ə şovunə
pijonışu gyrə.
— Ənbar bijoburijə kori! Mihir num komsomolə ədəjə bijobur
soxtə ə hərəj xəlg. Ommo ə u Milix nə İshoqiş jə kor dəri. Uho
həmmə ruz Nəhşyn nə Həimə ə guşə-guş gyrdənyt. Şorobəş uho
ovurdənyt, — guftirani Əsəf.
— Ərimə omorəniho u Milix nə İshoq jodhojyt, hərəqərişkiyə
korho girovundənyt. Gəştə binəj ən uhərə tanystə voistə. Qjərd
imuni, — guftirani Sosun.
— Duzi gofhojty, Sosun, imu ə əxir ən uho mijo vaţarajm.
Ə zarbəvoz dərə vokurdə, diromorənyt Donil, Mərdəxəj, Nison.
— I, ə jacejkəjmu duxtərho omori, xəjr gərdə! — guftirənl Donil
u səhəttə paprusəş ə ləhə gyrdə, jə kələ durə vədəşəndə.
— Gofhojty həmmə duzi, çon Donil, ommo papruslə məkəş
inçə. Qjəhri məboş-o, — guftirani Əsəf.
— Qjəhri əri cy? — jə kələ qymigəş kəşirəni, pəstə şəndəni pap-
rusə.
— Hələm mərəş paprus kəşirə vəistənbuki, — guftirani Jyšvəh.
— Nəh, həjsəhət jə kələ koqoz mijo nyvysym vənym ə duvor, —
guftirani Əsəf. Vəxyştəni vəgyrdəni jə kələ koqozə, sər gyrdəni əri
nyvystə.
— Mə ə cəkməcii kor soxtənbrymho məhəl səri sə kəcyk zərə
jə paprus kəşirənbrym, — guftirani Donil, pəstə vəgyrdəni əz sər stol
gozetə ə dəs əri xundə.
— U xəzəinty ə cəkmətuku revoljusijəj yşyqirə dirovundənbu
guftirə bu, — guftirani Əsəf ə ryxşəndirəvoz.
— Xubi həilho, gyrdləməmə sər gyrdə gərəki. Mə buram kura
soxum həilhorə, — guftirani Sosun, vaţarəftəni əri kura soxtə komso-
molhorə.
Kura birə bəqdo, sər gyrdəni Sosun gyrdləməmə.
— Sərnys və xətot kirə vixim? — pırsirani Sosun.
— Sərnys Donilə! — guftirənyt komsomolho.
— Xətot kirə?

— Furafisorə, furafisorə! — Hərəj vəgyrdəni əz pəsini kyrsi sər
xyştərə hovo gyrdə Mihir.

Nəmməjəki nyştəgorho xəndystənyt.

Turi nə Istir xəndystənyt, danişirənyt ə jəki, məhtəliş mundə-
nyt. Əsəfə xəndəş gyrdəni, qirmizi təhərə xunoş birəni.

— Girit çigəhoşmurə! — guftirani Sosun.

Nyştənyt Donil nə Əsəf ə qiroq kələ stol, Əsəf vəgyrdəni ə dəs
koqoz nə qələmdəşə. Turi danişirəni ə Əsəf, pəstə guftirani ə Istir.

— Əsəfə guftiri u-əj!

Sər gyrdəni Sosun doklad xyştərə. Qjulhoj şəirəş vokoşirə, şop-
kərə ə sər stol vənorə, dəşorəş ə ilovlə bərdə-ovurdəni.

— Hərməhho! Komsomol həmmişə ə puşoi çərgəhoj front ovodu-
njəti sosializm dəbiri və əz i bəqdojgəş mijo dəbu. Zijodi gof nə
soxtə, kutəhijurə gujum ərişmu: İsmu ədəjtə dirənit, ki planhoj çəh-
gyrdəi vətəqəjmu bəhəm nisə birənyt, ommo vəxt putinə ədəjə
varastə. İmu bəhəm soxtəjm ənçəq sivrənç prosent plan qurzum
gyrdəirə. Səbəb ən içirə bəhəm nə soxtəi histi usol və loiqsyz kor
soxtəi jə para hərməhhojmu. Vojgə işmurə əz u loiqsyzho ə hərəj
komsomolhojmuş dəryt.

Hərməhho, komsomolho mijo çəng soxut əri ə i mudiho kəmə
vəxt ə xubə təhərəvoz girovundə tur kəşirərə, xiçolət nə vədirovundə
kolxoza ə puşoj idorəho və ən hykymət. Təmbəlho nə hərəqərişki-
horə təmbiñ dorə kərəki . . .

Xəjli gof soxtə varastəni gofhoj xyştərə Sosun. Ərəq vəşəndəni
puşoni və çəndəkiju. Nyştəni ə sər stul, vəgyrdəni ə dəs şopkərə,
vəçohundəni ə puşoj sifot xyştə, vor-vori rasundəni ə xyştə əri sərin
birə.

— Pırsys kirəigə dit, hərməhho! — guftirani Donil ə poj vəxyştə

— Kinyt u usol kor soxtənytho komsomolho? — pırsirani jə kuk.

— Histi, imu ə bjuro jacejkə ogol mizənim gof misoxim ə urə-
voz, — guftirani Sosun.

— Nəh, nəh, kinigə həjsəhət gu ty, pəstə ə bjuro ogol mizə-
nit! — hərəj vəgyrdənyt həmməjəki.

Donil zərəni dəsə ə stol əri jəvoş soxtə səs hərəj-hərəjə.

Sosun vəxyştəni əri guftirə.

— Mihiri, ənbarho şinoxstənyt urə.

Mihir kyləhə ə dəs vəgyrdə vəxyştəni ə poj.

— Kini?! mənym xələfmə?! Ə irə dənış ty-o! Mə, mə əz həmməş-
mu xub korsoxtənym! — vəşəndəni səs xyştərə zəvərə Mihir.

Donil gənə myştə zərəni əz stol.

— Nyş, Mihir, səs məsox, dinç, nə poistidə əz gyrdləmə maţaraj!

— Ki maţarav?! Mə nə bugə ty nə Sosun?!

Jə kuk gyrdəni qul Mihirə, nyşundəni ə sər stul. Ənbarho və-

xystənyt, gof soxtənyt, guftirənyt kəmsygihorəş və cytar korə ə puşo bərdə gərəkiğəş.

— Hərməhho, — sər gyrdəni Əsəf, — guftirə mubuki ə vətəqəjmu jodhoş dəryt guftirə, komihoki ə kor imu məşət birənyt. Unə gyre gəştə oftə gərəki u dymənhoj klassirə, təmbih dorə gərəki uçirə odomihorə!

— Ommo ə təvunəj Mihiriş korə xysundə gərək nisti. Kişan cy Mihirho gənə ənbarytgə, imu nə tanystə dərxəkişurə girovundənytho! — guftirəni jə çovonə kuk.

Mihir cumhorə xuni-xuni soxtə dənışirəni ə u kuk.

Gyrdləmə varastəndə Mihir kynd birəni ə kin Sosun.

— Cyi balam, cy soxtəm bəgəm mə?

— Ə bjuro ogol zərəngə gof misoxim, həjsəhət ty ədəjə dirə imurə kori.

— Həcuni?! — kyləhə şisirə ə sər cumho, vaşaraftəni Mihir.

Əsəf protokolhorə ə jəşik pəhni soxtə, vaşaraftəni ə Turijhorəvoz.

— Vəxt ə xunə raftəşmuş biri, — guftirəni Əsəf əz Turijho.

— Əri-o, raftə gərəki, — çuhob dorəni Turiş.

— Tə raftə-rasirə torik bistogə mitərsit? — pyrsirəni Əsəf lovhoju ə xəndə varaftə.

— Turijho ə jəki dənışirə, xəndystənyt.

— Tərsirə əri cy?

— Kəşit, kəşit dijə jə kəm rəh soxum işmurə, — guftirəni Əsəf. Raftəni xəjli rəh gof soxtə — ə Turijhorəvoz.

— Kini u Mihir-əj? — pyrsirəni Turi.

— Ə... ə... ə, İşmu dirit-ki jə şuluqə kuki, ə urəvoz gof ki soxtə?

— Vogəştə gərəki, ruz foriqətimə birəngə mə mijom ə şəhər, — guftirəni Əsəf.

— Boşgu, — vogərdundəni Turi sərə quz gyrdə.

— Dijə soq-boşit dəs hərdyşurə gyrdə vogəştəni Əsəf.

Ə vogəştəki dirəni Əsəf, jəki lul pijon ə pəsoj təpəj qumi dəgəştəi. Kynd birəni dirəni Sidqil ə [kooperativ vətəqə dəbirənihoi.

„Ho...o...o əz ini ə kooperativ vətəqə ci nisə vəbirəniho dijə“ guftirəni ə dyl xystə Əsəf, dumit soxtə-soxtə omorəni ə vətəqə.

İmişəvinə şəv ənbar racə şəvi. Məng buluthorə pəsovo şəndə, həcu tovuş soxti şəvə, muguigə ruz oftəni. Ə ilovləj vətəqə çyr bə çyrə həjvuhoj xorii, hovi həcu səs soxtənyt, muguigə ə səs tarəvoz ədəjə məhni xundə omorə. Pisəh nə Sosun vədiromorənyt ə kucə, dirənyt cyçirə hovoğə.

— Ə imişəvinə şəv jə xubə tur mədirov, — guftirəni Pisəh.

— Mədirovgə bijo dəşənim dijə, — guftirəni Sosun.

— Tarəftə ə Nəhşyniho guftirə gərəki, kəş tarajm.

Diromorənyt ə qəzərmə. Həmməjəki nystət ə kynçho ədətə çyr bə çyrə ixtilotho soxtənyt ərişu.

— Ə Nəhşyn, ənbar xubə şəvi imişəv tur dəşəndə kəşirə gərəki, cytar omorə əriy? — pyrsirəni Pisəh.

— Xər birəj ty, şəv tur birə? Məng furmundi tyrə? Honi torik mubu, hov dərjohiş xinik mubu şəv. Honi çəh ni vədirov, səbəh migirim, — guftirəni Nvşyn.

— Ty, Nəhşyn, hovə əz bənd mə bur, honi həm şəv gərm həmigə tovuş! — guftirəni Sosun.

Milix, İlhəzor, İshoq ə kynç nystə sər gyrdənyt əri guşi-guşi soxtə

— Əz kooperativ ci nisə dorənyt şəv əri tur kəşirə ogol zərə? Vəxystə nə guil! — guftirəni Milix əz İlhəzor.

— Cyi? Şəv tur dəşəndə voistə işmurə, ə kooperativ vəriho cihoşmu əçəi? Əz clen artel birəmhə cini jə çyft pojvoku vəgyrdə nə tanystəm, şəkər nisə dorənit, şəv tur dəşəndəki nəh — guftirəni İlhəzor cumhorə dombulə xuno kələ [soxtə, sifotijuş birəni qip-qirmizi ərəq vədəşəndəni sifotiju.

— Duzi, duzi! — guftirənyt İshoq nə Milixiş.

— İşmu nəşan-nətanə gofhorə bihlit. U kolxozhojgə vəgyrdətho cihorə, kolxoz imuş vəgyrdi, zijodtəş vəgyrdi.

Sidqilə ə kooperativ işmu vixtəjt. Ə vəxtiju u mijo hərəkət soxu dorə parcərə, pojvokurə, xurəkə vəgyry. Nun vəgyrdənit, şəkərə u məh vəgyrdəjm, çəh histi, guşt histi, nəhoq hərəqərişkiyə korho əri cy girovundənit işmu — guftirəni Pisəh ə İlhəzoriho.

Sidqil əz u lojgə əz zir cum dənışirəni, dəgəştəni ə sər lihif xystə.

— Əçəi paltalho, pojvokuho?! — ə hərəjəvoz dəshorə lov soxtə pyrsirəni İlhəzor.

— U gofho əri cyi işmurə? Mə şəv tur nisə dəşəndənəym. Jəkiş nivədirov! — guftirəni Nəhşyn.

Pisəh hosi birə, qəhr kəşirə ə xystə əz sinəjuş ox varaftə, vokurdəni dər qəzərmərə, vaşaraftəni ə buru. Sosuniş vaşaraftəni ə jurəvoz Milixiho, İlhəzoriho kura birənyt ə jon Nəhşyn.

— Ədə, imurə xov dəri, vəssit, bihlit qərqur işmurə, dəgərdit xisit! — hərəj vəgyrdəni jə mərə.

— Ə i korho jə kor dəri, ə vətəqəjmu jodho dəryt, — guftirəni Donil.

— Həlbəttə! — çuhob dorəni Əsəf.

Pisəh ə buru xəjli ə dumit domundəni.

— Cy soxim? Tarajm komsomolhorə xəbər soxim, turə dəşənim, kəşim? — pyrsirəni Sosun əz Pisəh.

— Mərə həjsəhət hic dyl nisti, ənbar xəbəb bisto dylmə, Bijo tarajm dəgərdim!

Çang ə dyşmənhoj klassirəvoz

Sər stol dəgyrdə omori ə qırmızınə kətonəvoz, ə ilovləju norə omori dy durazə kyrsi, ə sər kyrsiho nyştət clenhoj pravlenijəj kolxoz, ə migləşu Pi-əfi. Ə sər stol no ə omori girifinkəj hov, ə komiki rasirənyt rig-zhoj şohongumi qərq birəniho cysməj vasali, giroştənytho əz cyməhoj pəncərə, ruj komiki dənışiri ə loj hyndyrə kələ doqhoj Kavkaz. Ə jon Pisəh nyştə həziz, sifotlju dijəş sip-sijəh bi ə əz gərmi cysməj ruzinə. Vəraqhoj koqozə əz jə lo ə u lojgə vəşəndə sər gyrdəni həziz gofhoj xystərə.

— Hərməhho, imu ə puşoj çofokəşho xiçolət vədiromorəjm, plan qurzum gyrdəimu bəhəm biri ənçəq cypəncə present. Səbəb ən i kor cyigə sərmə nisə vaţaraftə. Əgər əz dəs imu voromogə gənə tur dəşəndə voistə. Ə təvunəj ən i pyrsyş kirə gof soxtə voistəgə guit.

Nəşyn paprus moxurkəi xystərə şəndə, dy sə gilə syhrystə, kyləhə əz sər vəgyrdə norəni ə sər kyrsi, sər gyrdəni əri gof soxtə.

— Səbəb qurzum kəm vədiromorəirə həmməşmuş tənystənit. Jə vaxt bu hovo xinik bu, tur dəşəndə həməl nisə omorənbu, ə dərjoh qurzum nə dəbu əz u xinikə hovo, şəvhəş-ki hic tur kəşirə minkin nə bu, həjsəhətiş-ki dəgyrdət kələ gərmiho, vaxt tur dəşəndə giroştəi honi gərmi, jəkiğə Abasiş rafti, məş təhno hiciş soxtə nisə tənystənəm, varastəni gofhoj xystərə Nəşyn, hə u səhət vəgyrdəni moxurkərə əri dəpucundə tozə paprus. Kyləhə gənə vənorəni ə sər.

Pisəh cəndqədər toblyjə odomiş histigə, i gofhoj Nəşynə şinovustə tob dorə nisə tənystə. Vəgyrdəni əri xystə gof.

— Hərməhho, odomirə ruj mijo bu əri gof soxtə. Səbəb plan bəhəm nə birəi hovo ruzgor nisti. Səbəb ən u histi ə usolə təhərəvoz kor soxtəi, ə gərək buho vaxt tur nə dəşəndəi. Bəgəm əz jorty furmuş, Həşyn cənd giləho şəvhə ə ty minət soxtəmho bijo tur dəşənəm gyftirə, ty ə guş nə gyrdəj?! Ə puşoj cum həmməşmu nisti-mi hərəqərişkiyə korhoj jə para clenhoj artel, pijoniskəi soxtənytho, ə kor progul soxtənytho, ə sutkəhorəvoz ə xov dəmundənytho, ə vaxt kor ə şəhər raftənytho. U odomihorə imu mijo ogol zənəm honi ə pravlenijə gərəkijə həjb işurə guim ə işu, bəlki ə hərəj ən u odomiho jodnoş dəri. Nəbugə içirə korho nibisto. Ə təvunəj tur dəşəndəi ərimə içirə omorə: təjtə minkin histiho vaxtə vir nə soxtə, tur dəşənəm təjtə corə histiho.

— Nəh, nəh, tur ni dəşənəm! — hərəj vəgyrdəni Nəşyn.

Həziz dəsə zərəni ə stol.

— Sabyr, sabyr!

Gof vəgyrdəni Notoli.

— Pisəh guftirəho həmmə duzi, u təmbələ clenhorə inburuz ogol zərə gərək. Ommo əz i bəqdojgə vaxt tur dəşəndə nisti, Abasiş rafti, ə şəhəriş nədəri.

I pəsini gofhoj Novtoli ə Pisəh nə inçə nyştə komsomolho ənbar zobu kori soxt. Noftoli əz dyli, əz çuni kor soxtəniho əri ko xoz, ə gof Nəşyn bənd biri.

— Hərməhho, sər gyrdəni Sosun, ə jə parəhərməh hojmu loko rasirərə xunoi, xystərə vir soxtə gərək nisti. H. Pisəh ənbar duz gufti. Mə əz naminəj jəcəjkəj komsomol xostənəm əri nə pojundə tur dəşəndərə. Ə təvunəj hərəqərişkiho, tənbəlhoş gof soxtə gərək. Əz uni odomiho əz hərəj komsomolhoş oft omorət. Imu Mihirə ogol zərəjm ə bjuro, vigovor dorəjm jurə. Hərməhhorə dəhno zərə ə bədhorəvoz bəd gof soxtə voistə. Ə nərəm birə mundərəvoz kor həməl nijov.

Nyştəgorə komsomolho həmməjəki gyrdənyt gof Sosunə.

Pisəh nə Sosun dorə təklif guroştəni ə gyrdləməj pravlenijə.

— Mə niţanəm tur dəşəndə, işmu vəgirit dəşənət! — kələ-kələ guftirəni Nəşyn.

— Xubi dijə u pyrsyş varəst, imuş, tyş ə kiməki jəkirəvoz midəşənəm turə, Milixhorə ogol zərə gərək — guftirəni həziz.

Jə komsomol vəxyştəni vaţaraftəni zari-zuri əri ogol zərə Milixhorə.

— Inburuz-səbəh əz şəhər odomiho omorənini, urəş ə jor işmu girit, — guftirəni Pisəh ə loj Nəşyn dənışirə.

— Hərki omorəni bijovgu, mə gof misoxum ə uhorəvoz, həcuniğəş mərə uhorə dirə voistə... Nəşyn gofhoj xystərə nisə varastə diromorənyt Həim, Milix, Ishoq.

Həim, kyləhə şəft vənorə, biqhorə burmiş soxtə, qoşhorəş tullu soxtə pyrsirəni ə fursəvoz.

— Cy i?! Əri cv ogol zərəjt imurə?!

— Nyşit, hərməhho, honi gof misoxim — guftirəni həziz ə təhnimirəvoz.

— Xubi, imu ə poiş poistə tənystənəm-o! — guftirəni Ishoq. Pəstə giroştənyt nyştənyt.

— Hərməhho, əz işmu cənd giləho loiqsyzə korho dirə omori. Cənd giləho korə şəndəjt vaţaraftə. Ə vaxt tur kəşirə ə şəhər raftəjt. Pijon birə ə kor nə vədiromorəjt. I korho ə clen kolxoz gyn ystənihoi-mi? İşmu ə i korhoşmurəvoz u hərməhhojgərəş xərəb soxtənit... həziz gofhoj xystərə nisə varastə, Milix sər gyrdəni əri hərəj soxtə.

— İşmu xubit?! I cənd məhi imurə pul ni-ə dorəni?! İşmu ə, buşə-tihijə kooperativ işmu dənışit! Ə kor nə vədiromorəimə ə işmu cyni?! Kor hisobi nisti bəgəm?! Əri kor soxumhojmə midit, əri kor

nə soxumho nəh. Zijodijə ixti'ot gərək nisti-ki. Mərə ə u hərməhhojgə-rəvoz cy-i? Hər odomirə muvəhijuni, fikir soxugu, kor soxugu!

— Tyrə xuno kor soxu-dijə?— tob nə dorə əz u kynçigəj xunə pyrsirəni Əsəf.

— Ty ləhəjtyrə gi! ty hələm həil!— hərəj vəgyrdəni Milix ə sər Əsəf.

— Jəvoş, sabyr,— dəsa zərəni həziz ə stol— urəş tyrə xuno ixtijori əri gof soxtə. İşmu cy guftirəni?— pyrsirəni həziz əz həim nə əz İshoq.

— Milix həmmərə duz gufti, dijə cy voistə işmurə?!— vogordundəni İshoq çuhobə ə poiş vəxyştə. Pəstə gənə nyştəni. Həim biq-horə burmiş soxtəni, xuni-xuni dənışirəni ə loj komsomolho, pəstə vədəşəndəni əz kyf paprusə əri kəşirə.

— Kirə gof soxtə voistə, hərməhho?— pyrsirəni həziz.

Gof vəgyrdəni syftə Nəhsyn.

— Mə nisə tanystənym əri cy vəxyzundəjtgə işmu i ixtilotə. Odomi şorob muxuru dijə, şorob nə xurdəgor kini? şorob nə xurdə koriş soxtə nisə birə-o, imohoj ə kor jə ruz nə vədiromori guftirə hylom ni vac ury-ki, xubi, imohoj sezon kor ədəjə varastə,— guftirəni Nəhsyn varastəni gofhoj xyştərə.

Gof vəgyrdəni Sosun.

— Hərməhho, i gofho Milix guftiho təmiz kulakho guftirənihoi. Dışmənhoj Fykymət Sovetho guftirəniho gofhoi. U loiqsyzə korho Milixiho girovundəthoş kulakho girovundəniho korhoi. Həiməş uho xərəb soxtət, uhorə voistəni bytəv artel imurə vacarunyt. Ərimə omorəniho içirə soxtə gərək: raftə əz finotdel tanystə, spravkə vəgyrdə voistə cy odomihoigə uho, əgər jodho histylgə, gof nə soxtə uhorə əz artel vədəkyrdə gərək, ommo alyşvərys-ci birəi Milixə mə xub tanystənym, urə ə artel vəgyrdəkiş guftirəbyrym, cy korigə hərməhhojmu pəhny soxtəny alyşvərysçi birəi ən urə. Finotdel ə imu joqinijurə muguju!

— Dijə hiciş nisə tanystə?!— ə qəhrirəvoz pyrsirəni Milix.

— Hərməh Sosun guftirə gofho ənbar rasti və duzi, alyşvərysçi birəi ən urə məş tanystənym, ə şəhər ə puşoj cum imu bu alyşvərysiju, Milixə ə artel vəgyrdətho vəxt məş ə şəhər nə dəbirəm. Unə gyre gənə əz finotdel raftə syroq soxtə gərək. Jodə odomirə ə kolxoz çigə nisti. Ə Sosun tapsyrmiş soxtə voistə burav ə finotdel tany.

— Ədə, cy alyşvəryşi alyşvərys ən uhoj, ki nə soxti uçirə alyşvərysə?— guftirəni Nəhsyn.

— Nə bugə ə tyrəvoz şorob xurdi guftirəi?! Tyş soxtəj xyrdə alyşvərys, əz u guftirəi?!— guftirəni əz kynç xunə Əsəf.

Ə i pasanə dənış-o!— guftirəni Nəhsyn.

— Şinov, Nəhsyn, tyş soxtəj xyrdə alyşvərys. Ə təvunəj ty əri cy gof nisə soxtənim imu? U xyrdə alyşvərysə ty corə— syz soxtəj, imu tyrə ə uhorəvoz toj nisə soxtənim, varas guftirəjmərə,— guftirəni Pisəh.

Gyrdləməj pravlenijə varastəni, həmməjəki vəxyştəny, vațaraftəny. Jəkiho ə qəzərmə raftəny, jəkihojgə ə qiroq dərjoh ə ixtilot poistəny. Sosuniho— komsomolho raftəny ə loj jacejkə.

Milix nə İshoq çuro birəny, rattəny gəştə-gəştə ə loj rəh moşin.

— Ty dədəjmərə gyrysun, İshoq, əgər mə i qəhrə ə uho dəhiştymgə!— dəshorə lov soxtə ə qəhrəvoz guftirəni Milix.

— Tyrə uho əz artel vədəşəndə niştəny, cynki ə numty pətent ci nə biri, nə tyrə boq-xunəş ə num ty nisti. Mərə boq-xunəi, bəlki mərə vədəkyrdytka, ommo hərcyş histi imu əz qəhr bijo ə iho zaral zənim.

— Cytar soxim?— pursirəni Milix.

— Imohoj vəxt qurzum dəcirə ədəjə birə, şəv ocorhoj labaz ə Nəhsyn birə, imu əz u ocorə həməl misoxim, əz ilojgə ə Şəməj qə-dəqə mizənin niməşəv bijov ə tumorəvoz pur soxu bəry qurzumə, u mijofu çigəj furuxtərə. Imu hələm gənə dumit misoxim cyçirə həməl ofimgə. Qəzəkki qəhrə-qəhr soxim, bihil rasy-rasirəni ə Pisəh nə ə u komsomolləho. Mərə dərd ən u Əsəflə gyrdi-o. Hələm şovu biri əz dədəj, vəxyşti ə rujmə ədəjə gof ovurdə. hylomi-dijə ə dəs, ki oftorəjm-gə-o!.. İshoq gofhoj xyştərə nisə varastə, jə voruş əz hovo tihi birəni, hərki cən jə funduq. İshoq ə tərə-təhdi carpas-hoj qoboj xyştərə dəzərəni, kyləhə səxt şişirəni ə sər.

— Kəş vudovim ə loj vətəqə!— guftirəni İshoq əz Milix.

— Cyrə vudovim gədə?! Çəndək mə vəxsi, ə jə təhnoje şəirə-vozym, bijo ə jə taldə pəhni boşim!— hərəj vəgyrdəni Milix.

Təjtə Milix taldə oftə, çəndəkiju həcu voxsirəni, ki muguigə sə səhət ə paltaləvoz ə qəriş dərjoh dəbiri.

Oftəni Milix taldə əri pəhni birə, voruşiş poistəni. Əz loj doq hovo vəşəndəni qirmizii şohongumi, sər gyrdəni əri torik birə.

— I voruşiş ə bəxt imuni, ədəjə xundə ən imu-dijə!— guftirəni Milix ə qəhrəvoz.

— Qləjqu nibu, həmmə korhoj xudo əri nikini,— guftirəni İshoq əz Milix, olxoin soxtəni dyl Milixə.

Çəndək işu tar-hov, omorəny ə qəzərmə. Diromorəngə ə qəzərmə, kimiho xəndystəny ə iho.

— Ədə, tanystənit cyigə?— sər gyrdəni Mihir— gəmi ən i mərdu xyrd biri ə sər dərjoh, iho ə hisobəvoz i cənd vərsə əz migləj dərjoh simov zərət vədiromorət, dənışit əz bəl paltalhoşu ədəjə hov rixtə,— guftirəni, xəndystəş nisə xəndystə Mihir.

— Ə çun pijoniskəjə bəbəşmu həmmə duzi! — guftirəni ə qəhrə-voz Milix.

— Çəndəktys ə jə pəjələj şorob bəbəjmu ni vərzy-ki! — çuhob dorəni Mihir dəsə ə loj Milix kəşirə.

— Ə Mihir; inço bijo! — ogol zərəni bərdəni Mihirə Sosun ə loj həilho.

— Ty xər birəj? Əri cy gof soxtə nəhoq, ty çohili-ki, nys ə kin imu, — guftirəni Donil.

— Xibi-o, mə əri çəndək ən u dy kəpikiş nisə dorənym-o, işmu jəgilə guit ə mə, mərə vigovor əri cy dorəjt-əj?

— Şinov, jacejkə tyrə vigovor dori əri nədinçihojty, əri pro-gulho, qumorbazi və pijoniskəirə tərg soxi guftirə, ty komsomoli ty mijo nişonə boşi, nişonə burmuni ə u kolxozcihojgə, tyş i kom-somolhojgərə xuno boş, gozet xun, ə kor çəhməti bəxş vəgi. Imu həmmişə kuməki misoxim ə ty, — guftirəni Sosun.

— Boşgu, işmu guftirənit əri nədinçihə, vinişit: içirə cy Milixi odomirə suxundəngə, cytar nə zənym mə dy sinlə əz sifot ən u-əj?! — guftirəni Mihir pənçəj dəsə burmundə.

— Ty sabyrly boş, ə sinlərəvoz çuhob mədi, jəvoş-jəvoş ə go-fəvoz gu. Əgər u təxsir histigə, hərməhhojgəş mugujut ə u. Ə saby-rəvoz mijo gof soxu odomi. Bəgəm ə hərojəvoz, ə çəngəvoz gof birə, dirəj Əsəfə? Əsəfə xuno boş-əj, — guftirəni Sosun əz Mihir.

— Furafisorə xuno? — pyrsirəni xəndystə-xəndystə Mihir. — Xub dijə... Jəki — jəki dəgəştənyt əri xisirə. Jə parahə xostənyt əz Şomuil əri ovosunə xundə, nystənyt əri guş doştə.

Səbəh ocmiş birə nə birə Pisəh əz xov xəbər birəni, vəxyştəni raftəni ə loj qiroq dərjoh, nystəni ə sər qum, vəkəndəni paltalhorə əri tən şuştə. Fikirış soxtəni: „taram Nəhşyniho, Noftolijhorə xəbər soxum-bu əri tur dəsəndə? Bihil səbəh ocmiş bu, həcunigəş Nəhşyn əz mə qəhrini“. Nystəni xəjli ə qiroq dərjoh, dumit soxtəni, kəiş ruz voromorəniğə, xəbər nisə birə jurə „Nəh, mə hərəkət soxum pəsini turhorə səmə dəsənim“ guftirəni ə dyl xyştə. Təraftəni ə guz-girə xuno tov-tov dorəniho hov dərjoh, komiki los poistiho ə hykm əvir səbəhirəvoz. Ə hov təraftə səhət dy-sə gilə sər xyştərə ə hov donorə-vədirovundəni, muguigə çuniju tozə birə, tozə əz dədə birərə xuno. Zuri-zuri paltalhorə vokurdəni, omorəni ə qəzərmə, syftə xə-bər soxtəni Noftolirə. Noftoli vəxyştəni, Sosunəş xəbər soxtənyt. Kynd birənyt əri xəbər soxtə Nəhşynə. Nəhşyn syftə xyştərə ə xisə-rəki vənərə, ommo əz həmmə zutə xəbər birəni Nəhşyn.

— Cy-i? Tur dəsəndənəni? Ki mikəşy turə? Tur dəsəndə varastitgə jəkiş ni vədirov.

— Ə Noftoli, kəşit jəbo imu turə dəsənim, kəşirəgor oft mijov həmməjəki mikəşyt turə, — guftirəni Pisəh.

— Poit həcu bugə jə dy həiligərəş vəgirim ə imurəvoz əri tur dəsəndə, — guftirəni Sosun, raftəni əri xəbər soxtə Donilə, Əsəfə, Mərdəxəjə.

Pisəhiho vənyştənyt, təraftənyt ə dərjoh əri tur dəsəndə. Bəq-dovoj jə nim səhətigə jəki-jəki xəbər birənyt, vəxyştənyt əri dəs-ruj şuştə. Ishoqiho tənystənyt, ki Pisəhiho əri tur dəsəndə təraftəirə, sər gyrdənyt əri picirə-picirə gofho soxtə.

— Xubi-o, iho təraftət əri tur dəsəndə, pəstə kəşirə ki kəşirəni əri ən iho? — dəshorə lov soxtə-soxtə, ə ryxşəndirəvoz guftirəni Is-hoq ə loj Nəhşyniş dənışirə.

— Kəmətyrə sənq nə burriki, cənd jə sorogovi şyqəm norəjki, mițaraj mikəşi-dijə əri dy odomigə şyqəm ty mijo kəşy hələm-o, — guftirəni Mihir əz Ishoq, dəsə ə loj şyqəni xyştə vənərə, lovhorəş xəndundə.

— Ə i həromzodələrə dənış-o! — xuni-xuni dənışirə, cumhoju qip-qirmizi birə guftirəni Ishoq.

Ə u lojgə xəjli nystəgorho xəndystənyt, Həim əz kyləh Mihir ə xəndərəvoz jə qopoz zərəni.

— Əz jə lo xəndə, əz jə lo dumit. Pəsk sezon varasti, gənə tur əri cy dəsəndi i ho-əj? Sər gyrytgu qurzum dəcirərə-dijə! — guftirəni Ilhəzor.

— Gərəki dəsəndə turə, hələm ə dərjoh çəh ənbar dəri, imu planə bəhəm nə soxtəjm ə niməiş, — guftirəni tob nə dorə Jyšvəh.

Coj-ci xurdə bəqdo Pisəh kynd birəni ə kin Nəhşyniho.

— Həri, cy soxtənit, vəxt tur kəşirəi, — guftirəni Pisəh.

— Əmə guftirə gərək nisti; uni u ty, u hərməhho, — gutirəni Nəhşyn.

— Kəşit hərməhho burajm, kəşim turə! — guftirəni Pisəh.

— Nəhşyn ə imu guftiri tur kəşirə varasti guftirə, jə dy ruz rəhəti soxtə gərəki nə bugə nəh? — guftirəni Ilhəzor əz Pisəh.

— Nəhşyni sərnys nə bugə mə?

— Omorəgor bijovgu, nə omorəgor munugu ə çigəj xyştə, ki omorəgə bijojt, — guftirəni Sosun.

Əz həmmə puşotə, həmmə komsomolho raftənyt ə loj tur, pəstə jəki-jəki uhonigəş sər gyrdənyt əri raftə. Mundənyt ə qəzərmə Mi-lix, Ishoq, Ilhəzor, Həim, jə dy mərdigəş.

Mihir məhtəl mundəni buravgə, nə bugə nəravgə. Dənışirəni ə loj Ishoq nə ən Milix „Ə ihorəvoz mundənymmə?“ — guftirəni ədyl xyştə, lyngə vəşəndə-vəşəndə raftəni duz ə kin Sosun gyrdəni turə əri kəşirə.

— Mə ə tyrəvoz ədəmə kor soxtənyt, — guftirəni Mihir əz Sosun.

— Ə sər cumhojmə, ənbar xub, bijo, — vəgordundəni çuhobə Sosun.

— Əsəf əz mə qəhri biri? — pırsirəni Mihir ə tur kəşirəki əz Sosun. Əz puşoniju əraq tihı birə, kyləhə vəgyrdəni əz sər, sər gyrdəni əri pokurdə əraqə. Dijə kyləhə ə sər nisə vonorə, gyrdəni ə dəs.

— Qəhri əri cy? Əsəf əz uni kuk nisti, — çuhob dorəni Sosun.

— Mə ə urəvoz məxsərə soxtənym-əj, xosijətmə içirəi-dijə.

— Məxsərə xubi-o, ommo xyštərə u qədər məxsərəciş soxtə xub nisti, əri xəlg ryxşəndini ty komsomoli, ty mijo xyštərə oburly giri, nişonə burmuni xyštərə ə uhonigə. Ə gərək buho çigə odomi məxsərəş misoxu, — guftirəni Sosun ə təhnimirəvoz, kələ biror cyklə birorə dəhno zərənihorə xuno.

Mihiriş xub guş doştəni gofhoj Sosunə. Guş işu ə şirinə ixtilot dəiri, tur kəşirə hic ə vəç işuş nisə omorə.

Ishoqiho ə jon qəzərmə dəgəştənyt, jon dorənyt xyštərə. Nəhşyn omorəni əz jon turkəşho, tərəftəni vəgyrdəni əz zir bonilə pu-tylkəj əraqirə, jə pəjlə fudorəni, pəstə vədiromorəni kyləhə ə dəs gyrdə, poj-birəhənə gəştəni ə pəsoj qəzərmə, əz jə lo ə u lojgə raftə-omorə, sərju quz.

Ishoqiho sər gyrdənyt dovorihosura.

— Mə lap məhtəlym. Iho əri cy raftət əri tur kəşirə-əj? Hərki ənbar gof soxtəni əz pəsoj ən u raftənyt. Mərə dərd ən i komsomolho gyrdə-o, hylomi-dijə! — guftirəni Milix. Dəshorə lov soxtəni, zuhun xyštərəş şirin soxtəni ə kin nyštəgorho, muguigə ədəjə dorəş dorə rabiho dorəş dorənythorə xuno.

Ilhəzor sər gyry gof soxu guftirə, jəbojgə posovo dənişirə dirəni əz loj şəhər ə fəjtun vəri ədərə omorənyt odomiho.

— İşmu munəşit ə jon imu ədətə omorənyt, ə təvunəj ixtilot tur nə kəşirəni. Ə i zuri əz çə tənystət iho? Təhər ki bisto i kor, ə imu jə məsələi: bəbə hələm əz dədə nisə birəmuğu, ommo həil hə əz imohoj ə sər bun xunə nyşti. Ə sər imuş uçirə kor omori... Ilhəzor gofhoj xyštərə nisə varastə, fəjtun omorəni rasirəni, əz fəjtun furamorənyt vəkil kolxozhoj çəhi nə vəkil rajkom.

— Ruz işmu ə xəjr bu, hərməhho! — guftirəni korsox rajkom, jə hyndyrə ləqərə mərd, ə sərjuş kyləh dəqistoni vəri, ə paprus kəşirəki syvrystəni.

— Ə qybat işmu ə xəjr bu! — vogordundəni Nəhşyn — kəşit, həmmə hərməhho ə qiroq dərjohyt.

Pisəhiho tur kəşirərə varastənyt, mərdhorə dirə həmməjəki vudovustənyt. Pisəh hərdyşurə şinoxstəni kynd birə dəshoj hərdyşurə gyrdəni.

— Həri, cy xəbəri əz korhoşmu, əz çəh gyrdəhoşmu? — pırsirəni vəkil kolxozho — kəşit tarajm qəzərməhorə vinim, labazhorə vinim.

Dirəmorənyt ə qəzərmə, ənbarho poistənyt ə buru. Fəhm soxtə-

nyt vədiromorənyt burunə. Raftənyt ə loj labazho. Fəhm soxtənyt cənhorə, turhorə, lytkəho, ci xurdəniho xunərə; kantorə, pəstə kura birənyt nyštənyt həmməjəki ə jə çigə.

— Imu planə bəhəm soxtəjm ənçəq ə kyndi pənçoh prosent. — guftirəni Pisəh.

— Həci əri cy? — pırsirəni vəkil kolxozhoj vətəqəho.

— İşmurə voistəni imu şəviş-ruziş tur dəşənim?! Ə gərmiş, ə xinikiş kəməx xyrd soxim?! Əçi pulişmu?! Hə u avans dorəjthoi! — həroj vəgyrdəni Nəhşyn cumhorə carundə, pəstə niiri soxtə vəxyštəni, vətəraftəni əz hərəj nyštəgorho.

— Molhoj kooperativ işmu əçəir! Şəkər əçi, paltal əçi? — həroj vəgyrdəni Ilhəzor dəshorə hovoi vəbərdə-vəbərdə.

— Şinirənit? İçirə odomihoi korhoj vətəqəjmurə pəso şəndənyt-hoi əçigəj puşovo ovurdə, — guftirəni Pisəh.

— Durgu guftirənyt uho, ə dyl ən uho kor soxtə nədəni, uhorə hovoi xurdə voistə zəhmət nə kəşirə. Jəkiğəjgə uho ə çələj alyşvəryşciho oftorət. Əri cy nisti? Num imu histi, xurdəjmu histi, şəkər vəgyrdənim ənbar-ənbariş nisə vəgyrdənimə, hərə-hərə paltal-pojvokuş vəgyrdənim. Hə ə jəbo hylom ni dyki uhorə, — guftirəni jə kələ mərd kyhnə fəhlə.

Xəjli gof soxtə ə vətəqəcihorəvoz, pəstə ogol zərənyt vəkilho Pisəh nə həzizə tərəftənyt ə kantor. Ogol zərənyt Sosunə Sidqiləş.

— Cənd partijə paltal nə pojvoku ovurdəjt əri vətəqə? — pırsirəni vəkil vətəqəho əz kooperativci.

— Jə gilə, jə giləjgəş jə kəmlələj ovurdəm, — çuhob dorəni Sidqil.

— Imu sə gilə paltal nə pojvoku həzə soxtəjm əri artelhoşmu. Əçə birəj ty molə nə ovurdəjt? — pırsirəni vəkil kolxozhoj vətəqəho.

— U əri şorob xurdə biri, urə dərd mol ovurdə gyrdi bəgəm?! — guftirəni Əsəf ə jon dər poistə ə loj Sidqiləş dənişirəni.

— Hərməhho, ə vətəqəşmu ənbar kələ loiqsyzə korho dəri, əv-vəlimynçi kooperativcirə dəgiş soxtə voistə, qəzərmərə həcu bitəviz gyrdə həməl nijov, təviz doştə voistə. Xurək xurdəniho çigərəş təviz doştə gərəkə. Jəcəjkəj komsomol nijə xysy, kor mohluqi, kor tərbiyət dorəirə girovundə gərəkə jəcəjkərə. Zobunə odomihorə, jodhorə, ə kor məşət birəgorə əz artel dur soxit. Kor tərbiyət dorəirə, antyrmişirə bylynd soxtə voistə, ə jodhorəvoz çəng soxtə voistə, — guftirəni vəkil rajkom.

Puşoj vəkilho vətərafə, Əsət xostəni əz işu jə minut pojut guftirə.

— Mə xostənym əz işmu, jəgilə pırsit əz Sidqil u ə jə partijə ovurdə molhorə kirə dorigə:

— Kirə dorəm? — vədəşəndəni əz kyf xyštə koqozhorə — Nəh-

şynə, Şomoilə, Gədəlijorə, Işhoqə, Vurilə əriməş vəgyrdəm, ə kuxni kor soxtənytho zənhorəş dorəm. Dijə cəndqədər bu bəgəm? Dy komso-moləş dorəm.

Vəkilho təjtə şohongum əz vətəqə nisə raftənyt. Şohongum gyrdləmə girovundə ə təvunəj həmmə gərəkiyə pyrsyşhoj ruzi gof soxtənyt.

Gyrdləmə varastəngə Işhoq gyrdəni Nəşşynə ə guşi-guşi.

— Əçun bəbəjmə həmmə nəqylə gofoi, Sidqilə əz kooperativ vədəşənd guftirə, qəzərmərə təmiž soxt guftirə, həmmə korho həhəm birəni raftə?

— Nəqyl nisti, guftirəni Nəşşyn.

Xəlg lov birəngə Sosun ogol zərəni dəbərdəni Əsəfə, ə jacejkə.

— Şinovusti? Həmmə vəzifə ə sər imu vəri-o, imidmə ə tyni Əsəf.

— Hic fikir məkəş, imu migirovunim korə,— guftirəni Əsəf.

Əruz foriqəti xyştə Əsəf raftəni ə şəhər. Puşoj şohongum vəkurdəni sər-tən xyştərə, vataraftəni əri gəştə.

— Ə i zuri ə çə raftə ty xələfmə? Poj jə kəm, imohoj dyşpərəş mubu, muxuri muraj əri gəştə,— guftirəni dədəşu əz Əsəf.

— Nəh dədəj, mərə honi gisqə nisti, mə omorəngə muxurum, əmə mədənişit, işmu xurit cişmurə,— guftirəni Əsəf əz dədəşu.

Vədiromorəni Əsəf ə kucə çibhoj pinçək xyştərə dəzərə-dəzərə. Ə sifotiju vədi birəni. şori, vədi birəniho xəndystəniho qyzylyghoj vasalirə xuno. Əsəf həjsəhət pur birəni ə həvəs çovonirəvoz; komiki dijəş zarbly və guçly soxtəniho jurə. Ommorə əz puşoj xunəj Pisəhiho giroştəngə ə cumhoju voxurdəni durazə bəndhoj tov—tovijə mujhoj sər Turi, sijəhə qoşho və cumhoju, komihoki əz dur dənişirəngə, muguigə ədəjə xəndystə ə odomirəvoz.

Dirəni Əsəf Turirə ə sər jə kələ cor-kynçə sənq nyşti, siprə kələqəi ə sər, gylə-gylə bulişiş ə təniju, knigəş gyrdi ə dəş, ədəj knig xundə.

Kynd birəni Əsəf lovho ə xəndə vəri.

— Xostənym xubə əşq ə knig xundəjty,— guftirəni Əsəf xəndəj lovhoju nə poistə, rasti dəşəş duraz soxtəni ə loj Turi.

— Soq-doşi,— çuhobə vogordundəni Turi, juş xəndystə-xəndystə

— Ty mihid gyrdərə xunoi?— pyrsirəni Əsəf.

— Ərimə bəşqə nisti mihid əz də ruzhojgə,— çuhob dorəni Turi sərə quz gyrdə.

— Dyl həmmə insonho, dyl tyrə xuno mijost birə. Xubi-o, pəstə ty sərə quz əri cy gyrdə-əj? Kitən tyrə əz mə həjb omorəgə,— guftirəni Əsəf sər Turirə ə dəşəvoz hovo gyrdə.

Xəjli ixtilot soxtə bəqdo, Turi vəxyştəni tərəftəni ə xunə, knigəş norəni vədiromorə.

— Xub, imohoj? — pyrsirəni Əsəf.

— Cy imohoj? — lov ə xəndə vəri puşovo raftəni Turi. Raftənyt hərdyşu əz i kucə ə jə kucəjgə, ixtilot soxtə-soxtə əz taraf zindəguni çovonişu. Kynd birənyt ə puşoj kino, vinirənyt sirothoj kartinə „Dy dədə“, komihoki ə zir tovuş lampəhoj əlektri, rigazə lov soxtə tov cumhoj odomirə bərdənyt.

— Cytar, tərəjm? — pyrsirəni Əsəf.

Turi çuhob nisə dorə.

Tərəftənyt ə kino, nyştənyt ə migləi çərgəho, dənişirənyt ə puşo nyştətho cyklə həilho, komihoki tə kartinə sər gyrdə ə dəşəvoz ədətə cək zərənyt zu sər gyryt guftirə kartinə.

Fəhm soxtənyt kartinə, dirənyt sifot odomirə, komiki furmundəniho dy gyzələ duxtərə, guç soxtiho ə çovonə duxtər, həmin ə xunəj bəbəj duxtər qətməqətişho vəngəstə həmigə ə zindəguni çovonə duxtər loko zərə.

Dirənyt həmcun odomihoj xubə tozə zindəgunirəş, tozə təhə kələ soxtəi, təjbirət dorəi həiləş.

— Cytar omorə əriy; Turi? — pyrsirəni Əsəf ə kucə vədiromorəngə, ə sifot Turi dənişirə.

Syftə Turi həjb kəşirərə xuno sərə quz gyrdəni gof nisə soxtə. Pəstə loviju ə xəndə varaftə pyrsirəni.

— Həmmə mərđho içirə bədhəşyl birənyt?

— Əri ty cytar omorə, həmmə mərđho uçirə mubu-mi?— pyrsirəni Əsəf, şopkərəş ə dəş vəgyrdəni.

— Mə cy tanıym,— çuhob dorəni Turi.

— Tanystəni cyigə, Turi, zobuho ə mərđhoş dəryt ə zənhoş. Imu tozə odomiho, tozə hylom vəkurdəgorho mijo hərəkət soxim, ə hərəjmu nə dəboşut uçirə odomiho, zobuho. Imu mijo çəng soxim ə əz uni odomihorəvoz, komihoki vacarundənyt zindəguni də odomijgərə. Jə para odomiho guftirənyt, ki əz i bəqdojgə omorə-omorə zənho ə mərđoj kəsigərəvoz muravt, mərđho ə zənhoj kəsigərəvoz muravt, filon mubu, fəşməkon mubu.. Urə əz nətanystəişu guftirənyt uho. U gofhorə guftirəgorho mətləb tozə zindəgunirə nə varəsirət hələm, uho ə çə'ə oftorənyt. Şəftə odomihorə həmmişə təmbih dorə gərəki. Ə jə çigəş guftirə nə omori, ki bura çovonə duxtərə puc sox guftirə. Həlbəttə u imu imişəv ə kartin diəjmho kuk təxsiri, fur mündi duxtər kəsə,— varastəni gofhoj xyştərə Əsəf cumə əz loj Turi nə vəgyrdə.

Cənd giləho içirə ə jəki voxurdə gəşdənyt Əsəf nə Turi.

Xəjli gəştə bəqdo, Əsəf bərdəni rəh soxtəni Turirə, juş raftəni ə xunə. Xunəj Əsəfiho əz xunəj Turijho dur nisti.

Turi ə xunə omorəngə, dirəni dədəjhoşu xisirət. Ə səs diromorəj Turi xəbərbirəni Bətyşvəh.

— Turini? Tə imohoj ə çə biri?

— Ə kartin raftəbyrym, dədəj,— çuhob dorəni Turi.

— Bəbəşmu omorəbu ki, raft,— guftirəni Bətyşvəh.

— Qəjqu nibu, mə muram ə kin bəbə ruz foriqətimə birəngə.

Səbəhimyn əz toriki-tovuşi Əsəf vəxyştəni raftəni ə vətəqə. Ə kyndi vətəqə zasirəngə dirəni Ishoq nə Milixə ə dəshorəvoz gof soxtə-soxtə ə loj şəhər ədət omorə. Ishoqiho ə loj Əsəf ə dyşməni-rəvoz dənışirənyt giroştə.

— Imu honi Şəməjə mivininim ə hisobəvoz,— guftirəni Ishoq əz Milix.

— Mijofim, mə çigəj ən urə tanystənym

Ishoqiho omorənyt syftə ə xunəj Milixiho dirənyt zən nə hə-
ilhoj Milixə nyştə əsər coj xurdə, ə pəjələhoj həmməşu şir dəri, jə
buşqob pəni qybəş ə gərmə hovəvoz voxsudəş. Zən Milix hə ə u
səhət vəxyştəni ə poj Ishoqiho diromorəngə.

— Voj-əj dyşmə gədo, şiriş nə mundi-ki! Mə mişanystymgə
işmu omorəirə ənbartə mijovurdum şir. Həri vəxyz, Sənəm, bura
viniş şir mundijə. Qlobiş bər, gi puliş guftirəni zən Milix pulə dorə
ə duxtər, kələqəi xyştərəş xub duz soxtəni ə sər.

— Qəjqu nibu, imu qurzum ənbər xurdəjm ə çigəj şiriş,— ə
ryxşyndirəvoz guftirəni Ishoq, kyləhə əz sər vəgyrdə ə sər ustul
nyştəni ə təhnimirəvoz.

— Məgədo hic u qurzum! Əri ən u qurzumi işmu raftənitho
həci xyştərə zəhmət dorənitho? Şəvə-şəv nisə tanystənit, ruzə-ruz
Əz u korho ə kyf işmu ci nisə taraftə-o. Hə u alyşvəryş işmu, səni-
hət işmu xubi əz i korho.

həilhoş dənışirənyt poistə ə zən Milix ə gof soxtəki.

— Imu əri pul nə taraftəjm ə u vətəqə. Imurə mətləb imuni,
tyrə u ixtilotho əri cyni? Ty kor xunəjtyrə sox! — guftirəni Milix
nun nə pənirə ə dəs gyrdə. Sənəm omorəni, zən norəni ə puşoj
Ishoqiho şir dərijə cojə. Xurdənyt ə təhnimirəvoz. Coj xurdə bəqdo
vədiromorənyt ə loj xunəj Ishoqihoş. Zən Ishoqiş sər gyrdəni əri
pərzinə dəşəndə, ci norə ə puşoj Ishoqiho.

— Gərək nisti, imu həjsəhət ə xunəj Milixiho xurdəjm omorə,—
guftirəni Ishoq əz zən.

— Ə... ə... ə, cyçirə odomihoit işmu? Kişan ə u vətəqəş gisnə
təşnəitgə, ə ihərəş nisə xurdənit,— guftirəni zən Ishoq.

— Dirtəho mijojm, fikir məkəş,— guftirəni Ishoq, vətəraftənyt.

Omorənyt gəştə — gəştə ə boqçəj şəhər. Əz dər boq diromorə-
mundə dirənyt jə dəstə kələ mərđho nyştət ə sər savəgəi, ə zir hyn-
dyrə racə sərinə dorho, komihoki i di pəri loj soxtət gylho vəlghoj
vasali xyştərə. Kynd birəngə dirənyt ə migləj kələ mərđho nyşti
Şimi ədəjə əz ovosunəhoj Şix-Uqli, Şoh-Abas ixtilot soxtə. Şimi kələ,

kyləhəş norəni ə sər zani xyştə, səri jə kəlmə gof soxtə, jə qym
qəjləş kəşirəni. Dym qəjləş histi ə durazi niməj ən jə dəstəcu.

— Ruz işmu ə xəjr bu, — guftirəni Ishoq.

— Ə qibət işmu ə xəjr bu, nyşit! — guftirənyt kələ mərđho
dəsə duraz soxtə ə loj zavzəgəi.

Ishoqiho nyştənyt, ilovləş cuməcaru soxtənyt, Şəməj ə cum
uşu nisə voxurdə. Gnş doştənyt ixtilothoj kələ mərđhorə, işuş bəxş
vəgyrdənyt ə ixtilotho. Syhbət əz ovosunə giroştəni ə ixtilothoj ruzi.

— Əz kor vətəqəhoşmu cy xəbəri-əj? — pyrsirəni jə kələ mərđ
əz Ishoqiho.

— Vətəqəhoi-dijə, dijə məpyrs! — dəsə zəvəro vəşəndə fuşəndə
çuhob dorəni Milix.

— Ə hisobəvoz posoj buşi? — pyrsirəni jə mərđ.

— Həlbəttə, dijə cy birənini?! — ə həsi birə təhərəvoz vogor-
dundəni Ishoq.

— Ə sər jə kor siqdə səhib nə vəbistogə, pəsoju hiciş nibu-əj,—
guftirəni jə kələ durazə siprə ryşho, ryşhorəş qəd soxtə ə ləhə
çavystə, komiki boqjure əz dəsiju vəgyrdə, ju boqsyz mundiho qə-
dimijə kulak şəhər.

— Pəsk, dijə cytar?! Həlbəttəş həcuni! — guftirəni Ishoq ə
ilovləş dənışirəni.

Jə səhət giroştə vədi birəni Şəməj əz hərəj çərgəj dorho, kyləhə
jon vənərə, paprusiş ə dəs dəri. Ishoqiho hə ə u səhət vəxyştənyt
əri gyrdə puşoj Şəməjə. Omorənyt, kynd birənyt ə kin Şəməj. Şəməiş
dirəni Ishoqihorə.

— Xoş omorəjt „Kələ mərđho“! — gyrdəni Şəməj dəs Ishoqihorə.

— Oj soq-boşi „kələ mərđ“! — vogordundənyt Ishoqihoş.

— Həri, cy xəbəri əz işmu? Kəşit ə u qiroq ə sər kyrsi ny-
şim-o! — raftənyt nyştənyt ə sər kyrsi odomi nisə birəniho çigə.

— Həri, cy soxtəj mərə əri ə kolkoz dəbərde? Təkəj munum
mə səs-syz? Hə u həməl soxtitho bistoritki işmu! — guftirəni Şəməj.

— Ixtilot jə çirəjgəi,— guftirəni Ishoq.

— Cy çirəjgə? Gu vynym-dijə,— xostəni Şəməj.

— Pul voistəni tyrə? — pyrsirəni Ishoq əz Şəməj.

— I, pul nivoju odomirə, əqybəty əxəjr?! Həlbəttə voistəni,—
çuhob dorəni Şəməj, çumhorəş kələ soxtə dənışirəni ə Ishoq.

— Həci histigə guş vəni,— sər gyrdəni Ishoq.

— Şəv jəkişobot, niməşəvho, məgiri ə xyştərəvoz jə şəkisyə
odomirəş, urə ty miofi əz lutiho-putiho boşgu-əj, tanysti? Əri, tumo-
rəhoş məgirit, mijojt ə vətəqə ə kuməkimurəvoz pur misoxit tumo-
rəhorə qurzum, jə cənd gilə mibərit, tihi misoxit ə boq işmu (boq
Şəməjho əz rəh moşin kyndi), pəstə kəm-kəm mədəbəri həl misoxi
ə tukonciho. Qlərəz ə tyş mirasy, ə imuş mirasy. Varasiri?

— Pəstə tərs nisti? — pyrsirəni Şəməj.

— Cy tərs?! Xər birəj ty! Voistəniyə tyrə hərəbə bijor. Ə hərəbərəvoz mibəri tihə misoxi ə boq,— guftirəni Milix.

— Pəstə işmu cytar kuməki misoxit-əj? Bəgəm qurzum ə dəs işmu dəri? — pyrsirəni Şəməj həillərə xuno.

— Dijə u tyrə gərək nisti. Ty imu guftirərə sox, tənysti? — guftirəni Milix, paprusiş dorəni Şəməjə.

— Xub, həmmə işmu guftirərə xuno mubu

— Ommo jə corək şorobiş bijor ə xyştərəvoz, nəbugə hiciş nibu, varasiri? — guftirəni Işoq.

— Şorob, ə sər cumhojmə,— çuhob dorəni Şəməj.

Xəjli ixtilot soxtə bəqdo, Şəməj bərdəni Işoqihorə ə xunə əri qunoq soxtə ə Şorob nə kobob. Səbəhimyn Milixiho ə kor omorəngə sər gyrdə omorəni kor qurzum dəcirəi ə cələgho.

Kimiho poistət ə cərgərəvoz paltarkəhorə ə puşo norə, kimiho vədəşəndənyt mynyk birə çəhhorə əz cənho, kimihojgə səxt soxtənyt sərhoj paltarkəhorə, nyvystənyt numirhoşurə.

Nəşyn nə Noftoli poistət uborcikho. Nəşyn kyləhə ə pəsoj kəmər gyrdə əz jə sər labaz ə u sərigəj labaz raftəni-omorə. Hərə-hərə kynd birəni ə kin hərməhho, burmyndəni, cytar xub dəcirə gərəkigə. Noftolirə ə sər korsox ənbar poistə həz nisə omorə. Unəgyrə juş vəgyrdi jə paltarkərə ədəjə dəcirə qurzum hərə-hərə vəxyştəni ə kor hərməhhoş sər kəşirəni

Əsəf nə kimi çovonhojgə partalkəhorə pəjmundə zərənyt numir. Əsəf həcu zuri-zuri korə əz dəs vədəşəndəni ki, qurzum dəcirəgorho pur soxtə paltarkəhorə rasundə nisə tənystənyt əri numir zərəj Əsəf nə ən u çovonhojgə. Əsəf kynd birəni ə kin Sosun hələlygə əri kuməki soxtə ə qurzum dəcirə.

— Ty qurzum dəcirə tənystəni bəgəm? — pyrsirəni Nəşyn əz Əsəf ə məhtəlirəvoz.

— Həlbəttə tənystənym,— çuhob dorəni Əsəf.

— Əri tirfilət zərə urə imu xubə xə tənystə guftirə norəjm,— qəriş birəni Noftoli dəsju ə kor dəri.

Milix nə Işoq nyştət əri qurzum dəcirə ə kin jəki. Hərə-hərə ə „şirinə“ ixtilot Nəşynəş ogol zərənyt, xəndystəniyə gofləhoş guftirənyt.

— Ommo dəshoj odomi sula-sula birə balam,— guftirəni Işoq əz Milix.

— Ommon! Dəsmə sula bisto I cy kələ təlyni-ədə! — ə həsirəvoz guftirəni Milix.

Mihir Şinovustəni səs Milixə, xəndystəni.

— Hələm inqədəj sula-sula buguki dəshojty. Ə boxcə, dəsə ə pəsoj kəmər gyrdə, təsbih gərdundə nisti kor-o! Omon qəhri mo-

boş-o,— guftirəni Mihir xəndystə-xəndystə, pəstə sər gyrdəni əri məhniho xundə, Milix cumhorə kələ soxtə xuni-xuni dənişirəni ə loj Mihir. Corəju bugə məgyry qurzumə mizəny əz sər Mihir.

— Omon qəhri mobaş-o, guftirəni gənə Mihir xəjli hərməhhojgəş xəndystənyt.

— Ə çun işmu lap biçə kuki, lap həməltəninyi-əj— guftirəni lovho ə xəndə vəri Həim. Dəshorə təmiz soxtə, biqhorəş burmiş soxtəni.

— Ə ryş pijoniskəjə bəbəşmu mugujum-o,— guftirəni Nəşyn əz Mihir.

— Ty pijoniskə nisti bəgəm? I „Hələlə“ mərd əz çə omori imurə? — guftirəni Mihir.

Həmməjəki xəndystənyt, Nəşyniş xəndystəni.

— Tirfilətciho korsyzyt, kor dit! — guftirəni Əsəf əz Nəşyn.

— Dit, hərməhho, dit! Vəssi dijə, xəndystim,— guftirəni Nəşyn əz korsoxho.

Əjlonmiş birəni kor qurzum dəcirəi. Əzloj boqho gərmi cyşmə diromorə ə labaz, əz loj dəroj — sərini əvir dəjoh.

Ə pişnəi əri xurək xurdə vədiromorəngə, ə vəxt rəhəti vəgyrdəi Əsəf vəgyrdəni tozə gozətə əri xundə kələ-kələ və andyrmiş soxtə ə u hərməhojgəş.

— Razinit? Xunum gozet? — pyrsirəni Əsəf.

— Əri, əri xun! — guftirəni Şomoil.

„Berlin 20 maj. Ə fabrikho zavodhoj Germanijə ə hozorhovoz fəhləho vəxyştət ə zabastovkə, ədət çəng soxtənyt ə xəzəinhorəvoz. Myzd fəhləihorə gənə kəm soxtət xəzəinho, ənbarhorə əz kor vədəkyrdəf. Kifləthoj fəhləho gisnə dəryt. Xəzəinho ə sər fəhləho fyrsorət çandarməhorə. Ə vəxt vəpicirəi sə fəhlə kyştə omori bist jaraly biri“ — xundəni Əsəf ə gozet

— Xubi-o, vəpicirə-vəpicirə əri cyi əxi? çandarməhorə əri cy fyrsorənyt uho ə sər fəhləho? — pyrsirəni jə mərd.

Nəşyn vəxyştəni əri vətəraftə əz həzəj nyştəgorho, ogol zərəni Həiməş. Həim nisə vətəraftə. Həimə guş doştə voistə əz tozə ixtilothoj gozet.

Əsəf sər gyrdəni əri çuhob pyrsyşə vogordundə, antyrmış soxtə ə nəvarasirəgorho.

— Hərməhho, politikəj hoşirho uçirəi. Ə fəhləho guçiş soxtənyt, myrsiş dorənyt fəhlərə, xəjr çofoj fəhlərəş vəgyrdənyt. Ommo fəhlə vəxyştə guftirəniyə jə luqo nunməzə zijod sox guftirə, vəxt ruzinə korə kəm sox guftirə fəhləhorə ə qəmçiləvoz kuftənyt, ə cubuqhoj rizinirəvoz kuftənyt, çandarməho ə sər fəhləho gunilə şəndənyt, kyştənyt fəhləhorə. Vinişit cyçirə qəzob soxtənytgə hoşirho ə fəhləho, birorhojmu,— varastəni gofhoj xyştərə Əsəf.

ƒaim a ƒahnimirəvoz guŝ doŝtəni a həmmə guftirə gofhoj
Əsəf. Mihir a jon ƒaim nyŝtə qul zərəni ƒaimə.

— Xubə həili Əsəf-o nisti?— pyrsirəni Mihir əz ƒaim.

— Xub gof soxtə balam, guŝ doŝtə gərəki gofhoj ən irə əz i
bəqdojgə,— guftirəni ƒaim biqhorə burmiŝ soxtə.

— Ommo, hərməhho, histyt əz uni fəhləho, komihoki xub niŝə
vərarisənyt qərd klassi xyŝtərə, a pəsoj xyŝtənxohi gəŝtə, ƒəhmlyjə
interes klassirə, birorirə furmuŝ soxtənyt, a ƒələj jodho oftərynt. Mə
jə kartin dirəm əz zindəguni fəhləhoj Germanijə, u hərə jəki əz uni
fəhlə burmundə omori, mə ŝohongum əz kor vədiromorəngə ixtilot
misoxum əri kirə həz omorəgə ŝinovustə,— a guftirəki jəjluqəŝ və-
dəŝəndəni əz kyf təmirə soxtəni ərəq sifot xyŝtərə.

Vəxt piŝnəi varastəni, həmməjəki raftənyt a loj labəz a kor. Dy
a hərəj jəki ixtilot soxtənyt.

— Əŝyqəm həil dəri-o!— guftirəni jə mərd əz ŝomoil.

Mihir i gofhorə ŝinovustə, u səhəttə qəriŝ birəni a ixtilot.

— Bəgəm hə a ŝyqəm kələ mərdho dəbirə? U a ŝyqəm kələ
mərdho dəriho kyhnə gofhoi. Tozə ixtllohoj ruzi a ŝyqəm ƒovonə
odomihə dəri,— guftirəni Mihir.

— Rəhmət a pioniskəjə bəbəjty!— guftirəni ŝomoil xəndyŝtə-
xəndyŝtə. Qəjlə a ləhəju dəri, ryŝhorəŝ timor soxtəni ŝomoil.

Sər gyrdəni a labəz kor.

Həziz a ŝəhər omorə diromorəni a rajkom. Ə ju voxurdəni sər-
nyŝ həmmə kolxozhoj ƒəhi—vətəqəi a kin xətot nyŝtə. Əz Həziz pyr-
sirəni korhoj vətəqə, ƒəh gyrdəho cytarigə. Həziz ƒuhoq dorəri, ki
zobu nisti, jovoŝ-jovoŝ ədəjə puŝovo raftə kor guftirə. Pəstə raftəni
a loj xunəŝu əri sər kəŝirə. ŝohongum vogoŝtəni həziz a vətəqə.

Dirəni ənbarə hərməhho, həm ƒovonho, həm kələ mərdho kura
birət a jon qəzərmə, nyŝtət ilovləj Əsəfə vataburra

— Ə jə zavod a germanijə kor soxtənyryt ənbarə fəhləho. Ə
hərəj ən i fəhləho dobu jə coqə fəhlə, Mysse, juŝki əz təvunəj ŝyqəm
xyŝtərə pur soxtə bəŝəj jə fikiriŝ niŝə soxtənbu. Əgər fəhləhorə gof
mibistogə a xəzəinhərovəz a təvunəj kəm soxtəi myzdə, zijod soxtəi
qədər ruzinə kor soxtəirə əz taraf xəzəinho, u fəhlə loj fəhləho hərə-
məhhoj xyŝtərə ni gyrd, xəzəin a ju xub dənyŝy guftirə. Ommo
xəzəin jə ruz əz kor vədəŝənd sad fəhlərə. Mysse həcu tanystəbuki
xəzəin jurə əz kor ni vədəkyny, dylju olxoin bu. Ommo xəjolloj
Mysse dur nə bisto. Ə hərəj sad fəhlə əz kor vədəkyrdə omorytho,
tarəft Mysseŝ. Fəhləho guftirəngə bijojt zabastovkə soxim, ƒəng so-
xim a xəzəinəvoz, Mysserə razi nə bisto. U gufti, ki mə a ŝolumi-
rəvoz mupojum a kormə. U raft a kin xəzəin əri minət soxtə jurə
a kor vəgyry guftirə, xunəju gisnəi. Xəzəin a guŝ nəgyrd. Xəzəin a
sər ən u fəhləhojgə fyrsorənihorə xuno a sər Mysseŝ fyrsə covucə

Əsəf vəgyrdəni tozə gozetə eri xundə kələ-kələ.

ə tyfəngəvoz. Mysse minət soxt ə covuc ə ju dəs nəzəny, covuc ə guş nə gyrd, hyl dodo Mysserə ə tyfəngəvoz. Mysse əri xyştərə xilos soxtə gyrdəni dəs covucə. Covuc nə xəbəre'i oftorəni ə sər sənq, sərju ə sənq rasirə, myrdəni. Əri ən i kor, təxsirsyzə Mysserə bərdənyt dəşəndənyt ə qəzəmət. Əri Mysse bərrənyt dəh sal qəzəmət. Cənd salho domund Myssə ə qəzəmət gisnə, təşnə, ə zir qəmcil çandarməho, zəniyu gisnə, həliyu gisnə. Kiflətijurə səhibxunə vədəşənd əz xunə ə kuca əri kiroj xunə nə dorəi. Ənbar çəndən-vizor birəni Mysse ə qəzəmət. Mysse sər gyrd əri dumit soxtə vərəsirə zindəgunirə. U əxir vərəsi, ki əz hoşirho əri fəhləho xəjr nistihorə, ə hoşirhorəvoz joqin çəng girovundə gərək histihorə. Vərəsi, ki ə hərməhhoj xyştə ə fəhləho kuməki soxtə gərək guftirə. U sər gyrd ə qəzəmət əri çəng soxtə ə çandarməhorəvoz, — varastəni gofhoj xyştərə Əsəf.

Ənbarho ə tiqətəvoz guş doştənyt gofhoj Əsəfə Həim hic cum nisə vəgyrdə əz Əsəf. Pəstə llhəzoriho, Şomoiho sər gyrdənyt əri gof soxtə ə hərəj jəki. Ə loj Əsəfiş dənışirənyt. Əri Nəhşyn interes nisə omorə gofhoj Əsəf. Nyştəgorho sər gyrdənyt əri gof pyrsirə əz Əsəf.

— Xub, pəstə u fəhləhojgə cytar dənışirənyt ə uçirə xyştənxohə fəhlə? — pyrsirəni Mihir sər xyştərəş tik gyrdə əz miglə.

— Xubə tənəməndə fəhlə mijo əntyrmiş soxu ə əz uni mətləb klassi fəhləhorə. Əz unihorə mijo tərbijət dyt, vədəşənyt əz çələj hoşirho, ə loj xyştə kəşyt əz unihorə. Bəgəm ə viləjət imu kəm dəryt əz uni fəhləho, komihoki xub nisə vərəsirənytho mətləbhoy ovodunjetimurə? Bəgəm hə ə qəriş kolxoz imuş nə dəryt ə çələj jodho oftorətho, pəs mundətho? Vəzifəjmuni əri əntyrmiş soxtə tərbijət dorə uhorə. Həlbəttə imu şir dorə vozi nijə soxim ə əz uni odomihorəvoz, komihoki ə əntyrmiş soxtəirəvoziş ə guş nisə gyrdənytho, ə kulakho kuməki soxtənytho odomihorəvoz. Əz uni odomihorə imu mijo təmbiħ dim, əz hərəjmu piş soxim! — varastəni gofnoy xyştərə Əsəf.

Ishoq nə Milix ə poj-poi poistə, sərhorəş-jon gyrdə, dəshorəş ə kəmər zərə, xuni-xuni dənışirənyt ə Əsəf. Nəhşyn kyndiş nisə omorə ə loj ixtilotə guş doştəgorho.

— Duz nisə guftirə? — pyrsirəni Mihir əz Həim. Həim sərə cumundəni duzi guftirə, biqhoj xyştərəş burmiş səxtəni, dənışirəni ə loj Əsəf.

I həil ənbar xub gof soxtə, mə tə imohoj irə xub nə şinoxtem xubə həili ə çuntı! — guftirəni Həim ə poj vəxyştəni daraftəni ə qəzərmə dəgəştəni əri rəhəti vəgyrdə. Sər gyrdəni əri dumitiş soxtə.

Ədəfə giroştə qurzum dəcirəi ə vətəqə, hovoş ruz bə ruz ədəpə gərm birə. Cyşmə zijodtəş gərmətə lov soxtəni rigazhoj xyştərə. hov

dərjoh ədəjə ruz bə-ruz gərm birə. Kələ ləpyrhoj dərjoh poistət, dərjoh qəi losi. Çovonho hər ruz kor varastəngə tərəftənyt ə dərjoh əri sərin soxtə tən xyştərə.

— Kəş ə imurəvoz burajm əri tən şuştə! — guftirəni Sosun əz Mihir əz kor vədiromorəngə.

— Kəşit, mə ə Əsəfəvoz ədəmə ə doru tərəftə. Diromorəni Əsəf? — pyrsirəni Mihir.

— Batmiş bistorumgə ki çuhob mydy? — xəndystə-xəndystə guftirəni Əsəf.

— Oxmox mə doş, əz zir həviş simov mizənym mədiromki mə, — guftirəni Mihir?

Həmməjəki xəndystənyt omorənyt ə qiroq dərjoh.

Əz həmmə puşo vəkəndəni paltalə Mihir, dəşəndəni xyştərə ə sərinə hov. Vədəşəndəni sərə.

— O.! o... oxoş, i cy xubə hovi-ədə! pə..., ə... əh...! Bijojt zuboşit! — gənə dəbərđəni sər xyştərə, ə hov. Sərə zofruvo dəbərđə ə hov, pojhorə vəşəndəni zəvəro.

I cyi-ədə? I pəhlyvoniki, ə Mihir? Ty hiciş nisə tənystəniho Mihiriki, — guftirəni Jyšvəh, vəkəndəni paltalhoj xyştərə əri dirəmorə ə dərjoh, poistəni ə qiroq hov. Mihir dirəni ə çəndək j-yşvəh muj ənbar vəbirəirə, xəndystə vədiromorəni ə qiroq.

— Ədə, ty ə vişə kələ birəj bəgəm? Ə tən gusbəndiş u qədər muj nəvərikil! — guftirəni Mihir, dəsəş zərəni ə çəndək Jyšvəh.

— Kəş, Mihir! — dəşəndəni xyştərə Əsəf ə hov.

Səbəhimi Noftolirə ə cy qulluqigə ə xunə ogol zərə, ə sər kor poistəni Nəhşyn ə təhnoi. Dəsə ə kəmər zərə, hə ə sər kor poistə qərol nisə ovurdə Nəhşyn. Kynd birəni hərə-hərə goh ə kin jəki, goh ə kin jəkigə vəgyrdəni paltarkərə, dəcirəni qurzum. Qurzumiş vixtəni hərə-hərə, məhniş xundəni. Ishoq nə Milix paltarkəhoşurə norənyt əz həmmə ə qiroq. Ə kynç labaz nyştə hə guşi-guşi soxtənyt ə jəki.

— Ə Nəhşyn, hərəni ə kin imuş kynd boş dijə, ə imuş jə kəm kuməki sox-dijə, — guftirəni Ishoq, lovhoj xyştərəş ə xəndə vənorə. Mihir dəs zərəni Əsəfə.

— Vəzasirəni ty? — pyrsirəni Mihir əz Əsəf.

— Kəm biş vərəsirənym, — çuhob dorəni Əsəf.

— Həimiş ənbar dənışirəni ə loj Ishoqiho.

— Həri, cy kuməki soxum ə işmu? — pyrsirəni Nəhşyn əz Ishoqiho kynd birəngə.

— Bijo, kəm biş ixtilot soxim mərd, dərd kuməki soxtə nisti-o, əri həz guftirəm kuməki sox guftirə. Nyş-o! — guftirəni Ishoq.

— Nəhşyn i cənd ruz şorob nə xurdərə xunoi-o! — guftirəni Milix jəvoşləj xəndystə-xəndystə.

— Şorob cyni, hæ inburuziŝ voistgə jurə — guftirəni Ishoq ə loj Nəhşyn dənisirə.

— Inburuz əz çə ovurdə tanystə ty? — pyrsirəni Nəhşyn jəvoŝ-jəvoŝ.

— Tyrə gərək nisti inburuz, imişəv muxurim, boŝgu? — pyrsirəni Ishoq.

— Bistogə muxurim, — guftirəni Nəhşyn.

Səs zingiləj piŝnəinə xurək xurdə omorəni, jəki-jəki vəxyştənyt raftənyt əri xurək xurdə, raftənyt ə loj oŝxonə. Nəhşyn əz həmmə vədiromorəni, dirtə dər labazəŝ səxt soxtəni, ocorhorə donorəni ə kyf.

Xurək-xurdə varastəngə Şomoil sər gyrdəni əri ixtilot soxtə kyhnə dəvrhoj xyştərə.

— Umohoj içirə xurəkho xurdənbirim bəgəm imu? Sup cyigə ki tanystənbu? hov əsgil. Xub, kobob, tozə çigər... — Şomoil gofə nə varastə.

— Xubə sijəhə şorobiŝ! — guftirəni Nətən.

— Həlbəttə şorobiŝ. Ə puləvoz ci vostorə birənbu umohoj-əj. Əz sər tən guftirəgə, olxoim birim.

— Pul kirə bu uməhəli lələj Şomoil, pyrsym əz ty? — pyrsirəni Əsəf, xəjli gofhoj Şomoilə ŝinirə pəqdo.

Kor soxtəgorə, həmmərəŝ pul bu, — çuhob dorəni Şomoil.

— Nəh, lələj Şomoil umohoj pul ə kyf səhib xubə vətəqəho xudə boqho, xunəho və ə kyf alyŝvəryŝciho dobu! — guftirəni Əsəf.

— Ə kuk, umohoinə magazinhorəŝ vinirə cy vobugə, imohoinə koparativhorəŝ viniŝ. Umohoj xub-xubə movutho, xub-xubə lastikho əri zərho zarlyho. Həjsəhəti purustojə molləhoj koqoziş vəs nisə soxtə ki! — guftirəni ə əŝqəvoz, Şomoil, qəjlərəŝ suxundəni ə sən-qə-coxmo-xəvoz.

— Həmməj ən u ciho vəbu ə tukuho. Fəhlə ə cuməvoz mivini u cihorə tukuho, ommo ə tən xyştə nivini, cynki fəhlə əz səbəh təjtə ŝohongum kor soxtənbu, kəmərə xyrd soxtənbu, ənçəq jə luqo nun qobul soxtənbu. Urəŝ tə syroi nəh, u porcəho, məxbərho movutho mundənbryt hənçəq əri səhib pulho, səhib boqho, xunəho Əz tirox xubtə ə poj fəhlə də ciigəŝ nə vəbu, — varastəni Əsəf gofhoj xyştərə.

— Əçəi u ŝiblitho, cəkməho puŝotə byrytho? — pyrsirəni Şomoil. Ə kələ əngyştəvoz sər tomokuj qəjlərəŝ ŝişirəni.

— Əçəi ŝiblitho? Tiroxə dəgiŝ soxtət. Ə u dəvr tirox vokurdənbrytho, honi botinkə nə cəkmə ədətə vokurdənyt. Tiroxə ə poj honi tək-bir mivni, — guftirəni Əsəf.

Zing zərəni əri ə kor tərəftə, həmməjəki vəxyştənyt tərəftənyt ə labaz.

— Dəbirə-bəbəj ə Əsəf! — guftirəni Jyŝvəŝ əz Donil ŝori soxtə-soxtə, sərəŝ çumundə

— Həlbəttə dəri, u ənbar tanystə-o, çuhob ən u kələ mərđ-horə, ən həmmərə mogordunu u, — guftirəni Donil.

Şohongun kor varastəngə Pisəh nə həziz diromorənyt ə jəcəjkəj komsomol ə kin Sosun. Sosun nə Əsəf nyştət ədətə protokolhoj jəcəjkərə ə gynço ovurdənyt.

— Həri, cy xəbəri əz komsomolhojty, əz korhoj jəcəjkə? gu vinim, — guftirəni həziz.

— Komsomolho həmmə ə paratkəjyt. Mərə ə tovnəj işmu ə mə tapŝyrmiş soxtəjtho qulluq gof soxtə voistə, ə tovnəj Ishoqiho, — guftirəni Sosun.

— Həri gu vinim-dijə, — guftirəni Pisəh.

— Doniliho guftirətho duzi. Ishoq kulaki. Urə petent səjymyn razrad biri əri cəkmətuku. Ənbarə fəhləho dəbiri ə dəsiju, boqiju həŝt qopoi, xunəjurə işmuŝ tanystənit, ini spravkəhoŝ ovurdəm! — guftirəni Sosun, spravkəhorəŝ dorəni ə Pisəh.

— Ə tovnəj Milix cy tanystəj? — pyrsirəni Pisəh.

— Əri, ə tovnəj Milix: ənbarə vəxt petentə ə num kəsige vəgyrdə alyŝ vəryŝ soxti ə vogunhorəvoz 'mol bərdi-ovurdə. Jə gilə petentsyz mol bərdə gyrdəŝ omori, ŝtrafiŝ soxtə omori, ini spravkəjuŝ — dəsə kəŝirəni dorəni spravkərə ə Pisəh.

Pisəh nə həziz xundənyt spravkəhorə.

— Tanysti, həziz, cyçirəlgə korho? — pyrsirəni Pisəh.

— Bəgəm həmmərə tanystə birəni? — guftirəni Həziz.

— Nətanystəki odomi məŝət nijə bu! — guftirəni Pisəh.

Xəjli nyştəni, dumit soxtəni Pisəh, ə ilovləŝ dənışirəni. Xəjli vəxt əz Sosunihoŝ gof nisə vədiromorə.

— Dijə korə xysundə gərək nisti, — guftirəni Pisəh, — syftə kura soxtə gərəkə gyrdləməj komsomoli ə kommunisthorəvoz, pəstə çəhmlyjə gyrdləmə ə xubə antyrmiş sosxtəirəvoz, xokorurə xuno çaru zərə vədəkyrdə gərəkə uhorə əz artel.

— Ə i zuriho cistkə birənini, ə cistkə dənışirimgə cyni? — guftirəni həziz sər xyştərə tik gyrdə.

— Hərməh, Həzir, xostənym əz ty rəh imurə mə bur. Tə imohoj kor xysundə omori, ə zin bəqdojgəŝ xysundə voistə tyrəl? — ə xyŝ-təŝ qəhr kəŝirəni Pisəh ə guftirəki pəstə paprusiş xostəni əz Sosun.

— Ty duz nisti, həziz, dyŝmənhoj klassirə vədəŝəndə gərəkə əz artel. Kiğan təjtə cistkə birə cyçirə usolə korho migirovunutgə uho ə hərəj kolxozciho. Dəsə ə kyf donorə dənışirəni poistə ə uho? Çəng klassi əz jorty məvətaravgu! — guftirəni Sosun kələ-kələ.

Həziz sərə quz gyrdəni əz ləhəju səs nisə vədiromorə. Pəstə hərdyjəki, Pisəh nə həzir vətərəftənyt, raftənyt ə loj kantor.

Hovoj šohongum Pisəh raftəni ə loj şəhər. Nəcu raftəni, ki səbəh-səbəhmundə vogoštəni. Ə rəh voxurdəni ə ju Noftoli, komiki vogoštəniho əz xunə zuri-zuri, dumit soxtə-soxtə.

— Noftoli? Tu zu vogošti, — guftirəni Pirəh. Paprusiş xostəni əz Noftoli.

— Zu nə vogoštə cy soxum? Mə, syz ərəh murav hələm xunə. Kor vətəqərə varasim jəgilə, — guftirəni, Noftoli.

— Barakəlləh, Noftoli, xub, bura, — guftirəni, şori-şori ə rəh oftəni Pisəh.

„Həmmə içirə korsoxho mibistogə, Noftoli nə Sosunə xunə, ənbar puşovo mibisto korhojmu“ — guftirəni ə dyl xyštə Pisəh.

Fikirju hə ə loj korhoj vətəqə mundə, sərju quz, puşoj toriki birə omorəni rasirəni ə xunə. Ə həjot diromorə səhət kukləju vudovustəni ə kin ju.

— Ə-bə? Bəbə omori! — həroj vəgyrdəni həil.

Pisəh vəgyrdəni həilə ə quçoq. Moc soxtəni, dəbərdəni ə xunə dirəni Turirə ə həjvu, ə puşoj kinlə nyşti ə lovoşho burçundə. Norəni həilə əz quçoq ə xori.

— Dədəşm: əçəi? — pyrsirəni Pisəh əz Turi.

— Həjsəhət midirov, ə col əri sərinə hov dirovundə tarəft, — çuhob dorəni Turi, ə lovoşhorə vojordəki.

Pisəh vəkəndəni əz poj cəkməhorə, Bətyşiş diromorəni sovuj hov ə kulju vəri.

Tyni? Cum imu hə ə rəhty dəriki, — guftirəni Bətyş.

— Xub-o,, u hoftəfoj hovə di jəgilə dəs-pojməmə şurum-o, — guftirəni Pisəh dəsə kəşirə ə loj hov.

Bətyş dəkyrdəni ə hoftəfo sərinə hov, voistəni jurə şuru pojhoj Pisəhə.

— Di inço, mə myşurum, — guftirəni Pisəh.

— Əri cyf? dim mə dəkynym dijə, — guftirəni Bətyşvəh.

— Nəh, xubi, mə myşurum, ty kortyrə sox, — guftirəni Pisəh, vəgyrdəni hoftəfoj hovə, raftəni ə sər jə kələ sənq əri şuştə pojhoj xyštərə.

Pisəhiho əri xurək xurdə nyštənyt ə zir kələ firəhə qərəbəc dor, komiki sər gyrdi əri lov soxtə vəlghoj vasali xyštərə və ədəjə jəki-jəki tihi soxtə gylhoj qərəbəcə, komiki ə çigəj tihi birə gylho ə gynço omorənyt çohilə savzə qərəbəcə ə nərme pylkəhorəvoz, omorə-omorə səxt və myhkəm birənytho.

— Ty ə orinəhorəvoz ə loj xunə vədi nisə birə, bəgəm odomi kor soxtə guftirə, foriqəti nijə vyny? Hərməhhojty əz panç ruz jə gilə ə xunə birənyt-ki, — guftirəni Bətyşvəh.

— Ə saliju dy-sə məh foriqəti nə vəgyrdəş kor soxtymgə həməl mijov. Mə əz u nəcoq nibosum. Ommo kor vətəqə pəs mundgə

zijodtə zobuni əri mə nə əri hərməhhojmə. Uməhəli nəcoq muboşum. Ə şori və xubirəvoz kor vətəqərə puşovo ovurdimgə u kor soxtəiho hic ə xəpərməş nijov, — çuhob dorəni Pisəh Bətyşvəhə.

Noftoli ə vətəqə omorə-rasirə şəhət dəgəštəni əri xisirə. Əz rəh omorə və ruz ənbar vudov-vudov soxtə ə qulluqho vomundi.. Əsəf əz sər šohonguməvoz nyštəni ə jəcəjkə əri gərəkiyə koqozhoj jəcəjkərə nyvystə. Hərə-hərə hərməhhojş diromorənyt ə kinju. Xəjli şəv raftə xov vəpicirəni ə Əsəf. Vəxyštəni əri tarəftə ə qəzərmə əri xisirə. Ə buru vədiromorəngə əz toriki cumhoju ci nisə dirə, ommo ə guşiju səs tarəftəni əz loj labaz. Vudov — vudov səs nə səxtə diromorəni xəbər soxtəni Sosyn nə Donilə, raftənyt ə loj labaz. Əz durinə səs həsb omorəni işurə.

— Həri jəvoşləj spickə zə, — guftirəni Əsəf əz Sosun. Sosun jəvoşləj spişkə zərəni guzət soxtəni odomirə ə pura şəşələvoz əz labaz vədiromorə.

— Vudov jəvoş-jəvoş sə-coq həilə xəbər sox bijor! guftirəni Sosun Əsəf vudovustəni.

U şəhəttə Jyšvəhiho komsomolho omorənyt, rasirə. Mihir əz həmmə ə puşo jə hyzyməş ə dəs vəgyrdə omorəni rasirəni ə jon Sosun.

— Cyni? — pyrsirəni Mihir əz Sosun. Duşə zəvəro vəşəndə, sifot xyštərəş duz ovurdəni ə sifot Sosun vogosundə.

— Dy-sə odomi burajt əz uloj labaz vətəburit nə vryxy, — guftirəni jəvoş-jəvoş Sosun əz Mihiriho. Mihir nə dy-sə kukigə raftənyt ə u lojgəj labaz. Kynd birəni Mihir pojə jəvoş ə xori norə səs nəjov guftirə, kynd birəni gyry gyftirə jə mərd virixtəni, jəkigərə gyrdənyt.

— Girit həilho! — gyrdənyt hərdyrə.

— Jə mərd vədəşəndəni xyštərə əz dəs Mihir, vryxy guftirə, Sosuniho gyrdənyt.

— Həj dədəvun işmurə girysunom-mə! Qurzumhorə əri talaş soxtə omorəjt? — hyzyməş zəvəro gyrdəni Mihir, xuni xuni dənışirəni ə dyzdho. Əsəf kynd birəni, spickə zərəni, xub fəhm soxtəni.

— I, u Şəməj aluşvəryşcini-ki. Ə posoj kolkoz durgunə xəbərho vədəbərdənbirihə vəs nisti? Imohoj ə dyzdi omorəjt?! Əri talamiş soxtə omorəjt?!

— I kor Şəməj ə təhno nisti, u ənbar tərsəgəhi. Ə i kor də odomihojgəş qərişi ərimə omorəniho, — guftirəni Donil əz həilho.

Əriməş həcu omorə! — guftirəni Əsəf.

Ə səs həroj xəbər birənyt u hərməhhojgəş. Həziz nə Noftoli vudov — vudov kynd birənyt ə jon Sosuniho.

— Cyni, cyni-ədə? — Şyšnəfəs gyrdə pyrsirəni Həziz yşyq cumhoj xyštərə ə cor taraf fyrsorə, ə loj Şəməiş dənışirəni.

— Dyzdhorə gyrdəjm, molhoj kolkozə əri talamiş soxtə omo-

rət! — guftirəni Sosun, dəsə ə loj Şəməj nə ən u mærdigə kəşirə. Noftoli ʔaraftəni ə labaz, suxundəni lampərə, fəhm soxtəni labazə. Kynd birəni Noftoli ə jon Şəməj.

— Ocor labaz əçi? — pyrsirəni Noftoli.

— Nisti əmə, — çuhob dorəni Şəməj lərzirə-lərzirə.

— Nisti?! Xubi həilho işmu bərit uhorə ə milisijə, i hərə də odomihojgə ʔərişi, əxtərmiş soxtə gərəki uhorə! — guftirəni Noftoli.

— Kəşit, məş omorənym ə işmurəvoz. Akt nyvystə gərəki! — guftirəni həziz.

Həziz ə Əsəfhorəvoz raftənyt ə milisijə, Noftolijho ʔaraftənyt ə ʔəzərmə.

Noftolijho ə ʔəzərmə diromorə dirənyt Ishoq nə Milixə xisirə. Nəhşyn xəbər birəni.

— Ə Nəhşyn, ocorhoj labaz əçi? — pyrsirəni Noftoli kynd birə əz Nəhşyn.

— Cy? ocorho, ocorho, nəh... o... h, — əz pojə-poj oftərə nisə vərəsirə.

Noftoli gəştəni kyfhoj Nəhşynə, ocorhorə nisə oftə. Ə i vəxt həroj-həroj Ishoqiho vəxyştənyt, kynd birənyt dəshorə lov soxtə.

Xəjr gərdo, cyni bəgəm? — pyrsirəni. Ishoq, ə loj Milix dənişirə.

Lap kələ xəjril! — Çuhob dorəni Noftoli ə ʔəhrirəvoz, dylju ənbar gurund birə. ʔjiroq birəni Noftoli əz hərməhho, vaʔaraftəni ə buru, nyştəni ə sər kərpicə xuno duz histiho cor kynçə sənq. Dəsə ə puşoni vənorə ənbar fikir soxtəni „xub bisto gyrdə-səmə gyrdim — guftirəni ə dyl xyştə Noftoli. Sərə hovo gyrdə zəvərə ə cumhoju voxurdənyt tovuş jəki-jəki pəhni birənytho astarahoj puşoj-səbəhni, ə guşhoju ʔaraftəni racə səs cyklə ləpyrhoj səbəhmundəi firəhə və luqondə dərjoh. Dijə imişəv Noftolirə xov nisə omorə. Səbəhə ə cum dirəni Noftoli. Ə ʔjiroq dərjoh ə sər nərmə ʔum gəştə çyr bə çyrə xəjolho soxtə. Səbəhmundə zusəri Pisəh omorəni rasirə ə vətəqə Noftoli həmmərə ixtilot soxtəni əri Pisəh. Hərđyjəki raftənyt ə labaz. Əz jon dər labaz oftənyt ocorhorə. Nəhşyn zu xəbər birə omorəni rasirəni ə kin Pisəh.

— I cy kori, Nəhşyn?! Ocorho əz dəsty cyfar vaʔaraftət?: — pyrsirəni Pisəh əz Nəhşyn dəsə ə loj labaz bərdə.

Ə çun işmu, ə çun raftə rəh bəbəjmə, hic sər mə nisə vaʔaraftə, dyzdirət əz kyfmə ocorhorə! — guftirəni Nəhşyn kyləhə ə dəs vəgyrdə, dəshorəş lov soxtə ə hyrşəvoz,

— Xub, əçə biri ty şovu əri dyzdirə əz kyfity ocorhorə?! — pyrsirəni gəndə Pisəh.

— Ə hiçoiş, əçə byrym? Xisirəbyrym ə ʔəzərmə, jə dy pəjələ şorob xurdə, — çuhob dorəni Nəhşyn ə xyştəş əndar domundəni. Ishoqihoş omorənyt ə joriju.

— Şorob?! Şorob əz çə omori tyrə inçə?! — pyrsirəni ə hyrşəvoz tob nə dorə Pisəh.

— Ishoq ovurdəbu, hic əz çə ovurdigəş nisə tanystənym, jəbojgə u uqroşho nəjorut ə sərmə i korə-o. Mə ənbar şək soxtənym. Mə inburuz-səbəh ə əxir ən i kor mivaʔaram! — guftirəni ʔəhr kəşirə ə xyştə Nəhşyn.

Diri, Nəhşyn? İçirə birə şorob-o, xunəj odomirə vacarundə-o. Ə purokuror məhlym mubu həmmə. Kor Şəməj ə təhno nisti! — guftirəni Noftoli, sərə tik gyrdə raftəni ə loj ʔəzərmə. Pisəhiş vəxyştəni əz sər sənq raftəni ə loj hərməhho.

Sər gyrdə omorəni ə labaz ʔurzum dəcirə. Hər mærd gyrdəni çigəj kyştərə ə labaz.

— I məhtələ kori, Şəməj ə dyzdi cytar omorigə. Alyşvəryşciho dyzd birət, — guftirəni Şomoil ə məhtəlirəvoz.

Əsəf şinovustəni gofhoj Şomoilə. Jyrəş voistəni bəxş vəgyry ə ixtilot.

— Şəməj ə dyzdi omorə jə məhtəlş nisti, lələj Şomoil. Həmməj ən i korho histi art çəng klassi. kulakho və alyşvəryşciho bi-joryt, uho ədətə gəştənyt tozə təhərhoj çəng əri məşət birə ə korhoj kolxozho, əri vacarundə kolxozhorə, əri zarali zərə ə hykymət çofokəşho. Uho imohoj ə kolxozhoş dyzdi vəngəstənyt, ə korxonəhoj hykymətiş zarali zərənyt, kəm-ʔanə çofokəşəş əz sər vədəşəndə ə loj xyştə kəşirənyt. Ommo imu, əgər imu rastəkijə proletarho histimgə, mijo təmbih proletari dim uhorə, əz buqoz mijo tasunim kulakhorə, alyşvəryşcihorə — dyşmənhøj sosializmərə! — varastəni gofhoj xyştərə Əsəf. Dəshøj həmmə hərməhho ə kor dəbirə guş işu ə loj Əsəf birə. Nəhşyn kynd birəni ə jon Əsəf, ə loj Ishoqihoş dənişirəni. Razilyjə təhər sərə çumundəni Nəhşyn.

Şəhəngum əz kor vədiromorəngə, Sosun ogol zərəni komsomolhorə ə gyrdləmə. ʔjirmizinə ugolok pur birəni ə çovonhorəvoz, komihoki kura birə sər gyrdənyt əri məhni xundə. Puşoj gyrdləmə sər gyrdə, jə milisioner ə kul həsb vəri, zuri-zuri omorəni rasirəni ə vətəqə.

Sosun nə Pisəh vədiromorənyt, voxurdənyt ə milisioner,

— Ruz işmu ə xəjrbu! — Guftirəni hətly.

— Ə ʔyhbəty ə xəjr bu! — Çuhob dorənyt Pisəhiho.

— Ishoq nə Milix ə kolxoz işmu kor soxtənyt? — pyrsirəni hətly, loqum həsbəş səxt ə loj xyştə kəşirəni, cynki həsb dinç ə jə çigə nisə poistə.

— Əri, ə kolxoz imu kor soxtənyt. Əri cyi? — Xəbər vəgyrdəni Pisəh, pəstə ə şək oftərəni.

— Ə tovnəj kor kolxoz işmu ogoli uhorə. — çuhob dorəni milisioner, pəstə raftənyt ə loj ʔəzərmə hərsəjəki.

— Ishoq nā Milix, kəşit ə mərəvoz! — Guftirəni milisioner.

Ishoq u səhəttə xyštərə vəşəndəni, rangiju zərdov zərəni.

— Əri cy? Mərə ə ihorəvoz cy kori? — Jəvoş-jəvoş guftirəni Ishoq. Muguigə lərz qyzdyrmə ədəjə vonorə jurə ə gof soxtəki.

Milix qoşhorə tullu soxtəni, cumhorəş dombulə xuno kələ soxtə, dənisirəni ə loj hətlyş ə loj Pisəhihoş.

Gəştəjt də odomihojgərə nə oftəjt?! Xətoşmurə ə sər imu vəşəndənit?! — Guftirəni Milix ə hyrşəvoz.

— Zijodijə hərəj-hərəj gərək nisti, kəşit, mərə i hərə gyrdə məhilit! — Guftirəni hətly.

Ishoq nā Milix sər tən işurə vokurdənyt, oftorənyt ə puşoj milisioner raftənyt ə loj şəhər. Vətəqəciho həmməjəki əz pəso dənisirənyt ə loj Ishoqiho, ə hərəj jəki gof soxtənyt.

— Uqroşho! Kulakho! — Guftirəni Nəhşyn ə hyrşəvoz. Kyləhə ə dəs əyrdə, taraftəni ə qəzərmə.

Səbəhimyn raftəni Əsəf ə şəhər əri girovundə ruz foriqəti xyštərə. Puşoj şohongumiho raftəni ə dərjoh, tən şuştəni, sər tən xyštərə bəzənmiş soxtə vədiromorəni əri gəştə. Əz puşoj cojxunə giroştəni voxurdəni ə ju Turi ə Istirəvoz qul jəkirə gyrdə gəştə.

— Ruz işmu ə xəjrbu çohilə duxtərhoj-doqi! Lovhojuş ə xəndə varaftəni ə guftirəki.

— Ə qybəttys ə xəjrbu çohilə kuk-doqi! — Vogordundənyt duxtərho çuhob Əsəfə ə xəndəjə lovhorəvoz. Hərsəjəki poistənyt. Əz jəkişuş gof nisə vədiromorə.

— Cyi? gofhoşmu varast? Furuxum ə işmu gof? — Guftirəni Əsəf ə məxsərəvəvoz.

Xəndystənyt duxtərho hərdyjəki.

— Həri, kəşit burajm gəştə-gəştə, mə ədəmə dirə işmurə səxtə qulluq nisti. Rəsti? — Pyrsirəni Əsəf.

— Rəstə xunoi, — çuhob dorəni Turi.

Varaftənyt hərsəjəki gəştə-gəştə zəvəro durazə kucərə.

Xəjli gəştə-gəştə zəvəro varaftə, ə Turijho voxurdənyt duxtərhoj məhələişu. Dənisirənyt ə loj jəki xəndystənyt ə jəkirəvoz. Pəstə Istir raziməndi xostə əz Turi nə əz Əsəf raftəni ə loj duxtərhoj məhələişu.

— Ərimə omorəniho imu kəş ə kino bura m! — Guftirəni Əsəf əz Tu i.

Sərə quz gyrdəni Turi, pəstə posovoş dənisirəni. Cərx xurdə raftənyt çovonho ə loj kino. Sukə şohvor şəv həminoniş rasirəni ə çohilə sifoθoşu.

— Ty hic ə loj vətəqəjmuş vədi nisə birə? — pyrsirəni Əsəf əz Turi ə məhtəlirəvoz.

Cy soxum mə ə vətəqə omorə, ə vəxt tur dəşəndəiho omorən-

byrymki, — çuhob dorəni Turi. Kynd birənyt ə puşoj kartin, dirənyt tov-tov dorənytho sirothorə ə təxtə vəri, dənisirənyt ə duvorhoj kino, ə çyr bə çyrə planhorəvoz varajundə omorətho xunə, vəgyrdənyt biletə, taraftənyt ə kino.

İmişəv ə kino birmundə omorəni „Odomi mundi təhno“. I kartin ə çovonho ənbar kori soxt.

— Dyl mə nisə vəgyrdə i kartinə! — gyftirəni Turi əz Əsəf sərə quz gyrdə.

— Zindəguni insonəb əz uçirə korho hoşiri. Birəni ə zindəguni odomi uçirə korho, — guftirəni Əsəf, — içirə kəmsygihorə drə imu mijo xutə boşim ə tozə xubə təhərhoj zindəguni. Çovonhoj viləjət imurə honi ənbarə minkin əri duz girovundə zindəgunirə.

Ə kucə vədiromorəngə ə tozə əvirəvoz nəfəs kəşirənyt çovonho suk soxtənyt fikir xyštərə əz ixtilot kartin.

Turi hovo gyrdəni sər xyštərə, dirəni tov-tov dorənytho as-tarahoj hovorə, voxurdəni ə cumiju şəhmə xuno tovuş dorəniho məng.

— Həjsəhət dylmə ocmiş birərə xuno bisto, — guftirəni Turi əz Əsəf.

— Əmbar xub. Əri, mə furmuş soxtəm ə ty guftirə, i orinə ədəmə əri xundə raftə ə Rostov, — guftirəni Əsəf.

Turi jə kəm ə xyštə domundəni, pəstə hovoju jə kəm dəgiş birərə xuno, guftirəni:

— Ə cy kurs, əri cəndqədəi?

— Ə şəsməhinə kurshoj kor vətəqəi. Kolxoz imu ədəjə fyrsorə mərə.

— Hə ty təhno raftə əz kolxoz? — Xəbər vəgyrdəni Turi.

— Əri, jə çigələ omori əri kolxoz, — çuhob dorəni Əsəf, əz dylju şoriş giroştəni. Ixtilot nə varastə gəştə-gəştə raftənyt çovonho ə loj xunə.

Sud

Səxt çigəj xyštərə gyrdi gərmə həminon. Cyşmə kynd biri, lov soxti rigazhoj xyštərə, gərmə komihoki minkin nisə dorə əri kor soxtə ə vətəqəho. Dərhoj labaz səxt birət, qurzumho əz vətəqə fyrsorə omorət. Clenhoj artel ədətə hozurlygihoj sezonigərə vinirənyt. Pisəh əz jor furmuş nisə soxtə kynd birəniho tozə sezonə, sər gyrdəni əri məsləhət soxtə ə hərməhhorəvoz. İnburuz voxurdənyt ə jəki Pisəh nə Sosun.

Ə Pisəh, sud ən uho nə bisto əxi, əçi kəj birə-əj? — Xəbər vəgyrdəni Sosun.

— I orinə birənini sud, mə raftəm pyrsirəm tənystəm. Bəgəm

hə ə jəbo birəniho kori? Mijo əxtərmiş soxut xub tanyt binəj korə, — çuhob dorəni Pisəh Sosunə.

— Ə hisobəvoz əri Nəhşyn hiciş nibu, — gyftirəni sosun. Pəstə kynd birənyt hərđyjəki, nyštənyt ə sər kyrsi, norə omoriho ə zir hyndyrə kələ sərinə dorhoj boq şəhəri.

— Əri, əri Nəhşyn hiciş nibu. Urə furmundiho şorobi. Ommo cistkə duz soxt Nəhşynə əz kolxoz vədəşənd. U pijoniskəi u ən-bədə zarali mizə-dijəş ə kolxoz, — gyftirəni Pisəh.

— Nəhşynə əz kolxoz vədəşəndəi ənbar xub bisto. Ommo Həimə diri ty ə cistkə? Həmmə qələtihoj xyštərə əgərdə vəgyrd, barakəlləh. Hə u vigovor dorəi xub bisto urə. Imisal mivini cytar xub kor misoxugə u, — guftirəni Sosun.

Pisəh vədəşəndəni əz kyf quti paprusə, dorəni Sosunəş. Hərđyjəki suxundənyt paprushorə.

— Imisal kor vətəqə xub mubu, ə imu məşət byrytho u kulakho bu, Nəhşyniştə oftorəbu ə çələj ən uhc. Qələtihoj giroştə salə tanystə, imisal xub girovundə mubu korə. Əsəfiş kursə marasy mijov. Əz Əsəf bəşqəj jə kursə varastəgorigəş ədətə dorənyt imurə, — guftirəni Pisəh.

— Həziz imisal dəbirəni ə artel imu? — Pysirəni Sosun ə fikirəvoz dənışirə ə loj Pisəh.

— Nəh, imisal həziz birəni nisti. Vigovor xyštərə qəbul soxt əz K.K., — guftirəni Pisəh ə vəxyštəki əz sər ustul.

— Əz həilirəvoz qulluqci birəi ən u nəhlym bisto. Bəgəm fəhləjə odomiş urə xuno birəni? U məşət nibistogə, imu zu mədəşəndim Ishoqqihorə əz artel, — guftirəni Sosun.

— Qləjqu nibu, sud proletari imohoj divum dyşmənhorə muburu,

Səbəhimyn əz Əsəf koqoz omorəni əri Sosun, rafti ə çigəj xyštə ə kurs dinç biri guftirə, xundərəş sər gyrdi guftirə. Sosun ə xunəj Pisəhiho omorəngə ixtilot soxtəni əz Əsəf koqoz omorəirə. Turi şinovustəni ixtilot koqoz Əsəfə, ə xyštə domundəni.

„Əxi Əsəf imid dorəbu mərə ərimə koqoz mynyvysy guftirə, həci əri cy? Əri mə əri cy nə nyvysti?“ — Guftirəni ə dyl xyštə Turi, ə joriju omorəni u ruz Əsəfə rəh soxtiho, dylju jəçirə birəni, mu-guigə cynigə vəs nisə soxtəni ə kin ju. Pəstə vataraftəni ə kucə, nyštəni ə sər pilokonhoj sənqci, sərə quz gyrdəni çyr bə çyrə xəjəlhə omorəni ə joriju. Turi hə həcu nyštəni təjtə xəhərgiliju, Istic omorəni ə kinju

— Ə Turi, ty həci moqbulə xuno əricy nyštəj? — Pysirəni Istic kynd birə ə dəsəvoz kələqəi Turirə zəvərə gyrdə.

— Hiciş-o, ə dylmə jə kor omorəbu, — çuhob dorəni Turi vəxyštəni, — kəş tarajm ə xunə.

Vokurdəni Turi dər qəpurə, taraftənyt hərđyjəki ə həjot.

Jə ruz Mihir ə hərməhhoj xyštərəvoz dəstə gyrdə, raftənyt ə qiroq dərjoh.

— Çun mə hə ə i qiroq dərjoh dəri-dijə, şəv-ruz mə əz i qiroq dərjoh syroi nisə birənym-dijə, — guftirəni Mihir lovhojuş ə xəndə vəri.

— Xutə birəmuni u ə xərnisti. Odomiə dihbən xutə bistogə ə şəhər qərol nisə ovurdə, ə şəhər xutə bistogə — ə dihbən qərol nisə ovurdə, — guftirəni Donil qul Mihirə gyrdə.

— Ə-də, u Əsəf cytar qərol mygyry ə unçoj. Tip-təhno, əz hov-həilimu jəkiş nisti ə kin ən u, — guftirəni Mihir ə məhtəlirovəz.

— Ty həcu tanystəni u qərol nigryy? Dy ruzlə əri ən u qəribi mijov, pəstə xutə mubu ə dəstəj xundəgorhoj kurs işurəvoz. Ty tanystəni cyçirə dyl şorə kukho duxtərho ə u kursho dəbirənytgə. Həmmə ruz məhni xundə, zərə vəçəhistə. Bəgəm jə təhno Əsəfi əri xundə əz həilhojmu? Ədəstəhorəvoz ə Maskovyt, ə Leningradyt ə də şəhərhojgəjyt. Həmməş qərol gyrdənyt — guftirəni Jyšvəh, kynd birə, nyt ə qiroq dərjoh. Vəkəndənyt partalhoşurə, nyštənyt ə sər qum-komiki ə zir ləhbət gərmi cyşməj həminonini.

— Ədə, i cy gərmə qumi?! Çəndəkmə suxtki, — vəxyštəni, xyštərə zəvərə vəşəndə xəjli vudovustəni, pəstə gənə vogoştəni Mihir.

— Nəh, mə ədəmə hov dəkyrdə sər qumə sərini soxtə, pəstə nyštə, — guftirəni Mihir.

— Fənd ty xubə fənd nisti, kəşit ə qiroq hov ə sər tarə qum nyşim, — guftirəni Jyšvəh, vəxyštənyt həmməjəki raftənyt, nyštənyt ə qiroq hov, pojhərəş kəşirənyt ə loj ə qiroq zərə vədiromorənytho cyklə ləpyrləho, komihoki ə pojhəj çovonho rasirə, soxtənyt işurə sərini. Ə sər dərjoh gəştənyt lytkəhoj artel morjakho, firəhə kələ pərdərə dəgyrdə ə jonhoj lutkə, fikir çovonho ənbar birə ə loj lytkəho.

— Ty tanystəni cyigə, Jyšvəh? — Pysirəni Donil xub ə fikirəvoz dənışirə ə Jyšvəh.

— Cynigə gu həri şinovim-dijə, — guftirəni Jyšvəh.

Ərimə omorəniho ty gozet ci xundəni, xundəj ə gozetho cytar ə fabrikho zavodho komsomolho sər gyrdətgə bəhs sosialisti və zarbcii-rə? — Pysirəni Donil əz Jyšvəh ə loj Mihirhoş dənışirə.

— Gənə ə zuhun „qiloqi“ gof soxtit? Bəhs sosialisti və zarbcii cyi, ty ə zuhun imu nə gui, — guftirəni Mihir.

Mihir gofhoj xyštərə nə varastə, Sosuniş omorəni voxurdəni ə işu, guş doştəni ə gofhoj Mihir və dənışirəni ə juş — Nyş, vəkə paltalhoj tyrə, — guftirəni Donil əz Sosun, — ini, vərəsun Sosun ə Mihir cyigə bəhs sosialisti və zarbcii.

Sosun vəkəndəni paltalhoj xyštərə, pucundəni, pəstə nyštəni ə kin Mihir.

— Guş vëni bəhs sosialisti içirə cini: xub əz dyli kor soxtə-nytho komsomolho və həmçun həmmə fəhləho, kolxozciho və qul-luqcihoş nyvystənyt dy ə hərəj jəki iqrornoməho, ə komirəvozki, dy jəkirə ogol zərənyt əri xub kor soxtə, bylynd soxtə korhoj korxonərə, puşovo ovurdə ovodunjəti sosialistirə. Məsələn uho dy ə hərəj jəki iqrornomə bəstənyt əri korə zijod və təmiz vədəşəndə əz dəs, əri nist soxtə brakə (xərəbə molə), əri raftomor soxtə ə gyrdlə-məho, kruçokhoj politikəi, ə likbezho, əri kor çəhmijəti girəvundə ə korxonəho və kolxozho vəd. vəd., — guftirəni Sosun.

— Imohoj vərəsirym, — guftirəni Mihir sərə çumundə. Dəshorə ə sər qum vənərə ruj zəvərə dəgəştə. Cümhorəş xysundəni.

Imisal imuş ə kolxoz imu uçirə korə mijo girovunim, nə bugə por ə artel imu ənbar bişəhərijə korho dobu, — guftirəni Sosun, və-xystəni ə poj.

— Vəxizit tarajm tən şurim-dijə?

— Nyş-ədə ə zir ən i racə cyşmə, çəndək tyrə sijəh sox, çonly miboşi, — guftirəni jə kuk şəhəri.

Nyştənyt jə kəmigəş, pəstə kynd birənyt ə kin işu dy kuk əz xundə ə kanikul omorətho. Xəjli ixtilot soxtənyt. Tarəftənyt ə hov, tən şuştənyt, varəftənyt ə şəhər.

Ədətə giroştənyt gərmə ruzho. Mihiriho xəvlətə ruzhoşurə girovundənyt ə sərinə boq şəhər.

Omorəni jə ruz Mihir ə boq ə təhnoi. Odomi nisə oftə əri nyştə, ixtilot soxtə. Nyştəni təhno ə sər jə kyrsi, kyləhə vəgyrdə əz sər qulhorəş lov soxtə ə vədorəniho kəmər kyrsi.

Jə xəjli vəxt giroştə, omorəni voxurdəni ə ju Jyšvəh. Kynd birəni nystəni ə jon Mihir.

— Boq çyr biri əxi, odomi-ci vədi nisə birə porinəhorə xuno, — guftirəni Mihir.

— Por, birormə-gərdoş, korsyzho ənbar byryt, omorənbyryt əri ovosunə şinirə, honi həmmə ə koryt, nisə dirə ty ə hər çigə zavod fabrik, kolxozho, sovxozho? Həmmərə həjsəhət kori, — varəstəni gofhoj xystərə Jyšvəh. Pəstə xostəni əz Mihir əri paprus kəşirə. Jyšvəh carystə dirəni Turirə ə u sərigəj boqçə, nyşdi cynigə ədəjə xundə.

— Duxdər sərnys imuni o, — guftirəni Mihir.

— Tyrə ə urəvoz kor məbugu, — guftirəni Jyšvəh.

— Mə varəsirənym ty guftirərə, ty həjsəhət xundənihorə, mə furmuşiş soxdəm, — guftirəni Mihir xəndysdə-xəndysdə.

— Dijə ty tənysdəniki, — guftirəni jyšvəh.

— Həlbəttə! — çuhob dorəni Mihir.

Turi dənışirəni ə ilovlə, cənd gilə goh jə lojurə carundə, goh jə lojgəjurə carundə, xundəni əz Əsəf omorihə koqozə.

„..... Mə syfdə inço omorəngə jə tikə qərol nisə ovurdənbyrym, qərib byrym. Xundərə sər gyrdəngə, qəribirə furmuş soxdym, honi xundəimu ədəjə xub giroşdə. Ommo əri jə tikə koqozə dirtə nyvysdəi qəhzi niboşi əz mə.

Hələlygə soq boşi.

Koqoz nyvys, mə midənyşym Əsəf“

Səxd soxdəni koqozə Turi, qəl gyrdəni koqozə. Ə puşoj cumiju omorəni buj balaj Əsəf, ə təhər urusi gəjmiş birə, knigho dəfdərho ə dəsiju dəri, Gənə fəhm soxdəni koqozə, pəhny səxdəni ə qəriş knig xyşdə.

Səbəhimi ə hym və ləhbət gərmi hə ə jəbo hovo dəgyrdə tihi birəni zurbojə voruş. Mihiriho imburuz ə kucə vədiromorə nisə tənysdənyt əz voruş. Ruz nimə birə, voruş poisdəni, hovo ocmiş birəni, vədiromorəni cyşmə. Mihir u səhətə vədiromorəni ə kucə. Ə Mihir rasd omorəni fəim, sərju gərm, ə ləhəjuş paprus dəri.

— Həj! Kuk turup, həri əz u xubə paprushoj ty di, paprusmə moxurkəini! — guftirəni fəim, paprus moxurkəirə əz ləhə vədəşəndə tikə-tikə soxdə şəndəni ə xori.

— Bəbəjmu turupi balam? Bəbəjmu turupigə, ty cuqunduri, — guftirəni Mihir, hərdyjəki xəndysdənyt. Vədəşəndəni Mihir əz kyf dorəni fəimə paprus, çəsdə xub ə təhnimirəvoz dənışirəni əz sər tə və poj fəim.

— Xusi ty honi oşnə o! — guftirəni Mihir.

— Kəş ə mərəvoz burajm, dymburra! — guftirəni fəim, gyrdəni əz qul Mihiz, kəşirəni Mihirə ə loj xyşdə. Mihiz xəjli ə xyşdə domundə poisdə sər quz gyrdəni, pəsdə hə ə jəbo hovo gyrdəni.

— Ələ, inburuz sud Ishoqihoi o, əz jorməş vətərafdəbu ə çun işmu, kəş burajm o! — guftirəni Mihir.

— Burajm? — pyrsirəni fəim.

— Əri o, kəş o! — guftirəni Mihiz.

Rafdənyt hərdyjəki ə loj sud. Omorənyt voromorənyt əz pilokonho ə dytəbəqəi xunəho, dirənyt ə həjvu kurajyt kələ mərdho siprə ryşho, çohilə kukho, zənho ə sərhoşn kələ şolho dəri, jəki tərəfdə, jəki vədiromorə, dy ə jəki guşi-guşi soxdə.

Vokurdəni Mihir dər zəlxonəj sudə, dirəni çəhmətə nyştə ə zolxunəj sud dirəni sərnys sudə ə dəsju zingilə dəri. Nyşti ə qiroq varajundə qirmizinə stol ə ilovləjuş jə mərd nə jə zən nyştə jəkiğə xət nyvystəniho. Ə jonhoj stol ə poj-poi poistət prokuror və ətvəkət ə dəşoşu knigho və koqozho dəri. Dirəni Şəməjə ə puşoj sud poistə, duşhorə vəşəndə zəvərə, fuşəndə zofruvo dəshorəş ə dy taraf lov soxtə, xystərəş vəçəhundə goh ə jə lo goh ə u lojgə. Şinovustəni gofhoj Şəməjə.

— Mə təxsirkor nistymki balam, əz mə guftirət Ishoq nə Milix,

filon şav ə vətəqəymu boş imu ocərə dim ə ty, voku labazə bərit çəh. Mə uho guftirərə soxtəm. Mə cy təxsirkorym? — Varastəni gof-
hoj xyštərə Şəməj.

— Varasti həmmərə, dijə gofity nisti? — Pysirəni sərnys syd əz Şəməj.

— Nəh, dijə gofmə nisti, — çuhob dorəni Şəməj.

Prokuror nə zaşitnikiş gof pysirənyt əz Şəməj, pəstə nyštəni Şəməj ə sər kyrsi ə jon Ishoq nə ən Milix ə sər işuş poisti mili-
sioner ə tyfəngəvoz. Sərnys sud ogol zərəni Milixə.

Vəxyštəni Milix, şalmənə xuno dip-duraz balaju, qoşhoju tullu, cumhorə təhl soxtə oqurə xuno. Kyləhə vəgyrdəni ə dəs, dəshorə ə pəsoj kəmər, xyštərəş jon gyrdə.

Gu vinim həri, cy guftirə mišanigə ty ə tovnəj qurzumhoj kol-
xozə taşimiş soxtəişmu! — guftirəni sərnys sud.

— Cy gujum mə?! Mə dyzd nistymki. Imu guftirəjm ə Şəməj bijo ə kin imu ə kolxoz, həci əri xurdəjty qurzumiş mibəri əz bəxş imu. Mə cy tanyim urə qurzumhoj kolxozə taşimiş soxtə voisti guftirə. həjbə ə sər ən Şəməj vəşənitişmu! — guftirəni Milix, ə qəhrəvoz dəshorə lov soxtə.

Həmmə nyštəgorho dənişirənyt ə Milix. Durgunihoj Milixə hə əz gof soxtəmunju vərəsirənyt. Mihiriho, Həimiho dənişirənyt ə jəki pəstə xuni-xuni dənişirənyt ə Milix.

— Həri vəxyz vətərajm paprus kəşim-o! — guftirəni Həim əz Mihir.

Vətəraftənyt hərdyşu ə həjvu, dirənyt gənə kələ mərđho miros-
hoj Milixihorə ə jəki guşi-guşi soxtə.

— Cəndəpəder muburu- bu əri ən uho? — pysirənyt kələ mərđ-
ho dy əz jəki.

— Ənbar muburu ə hisobovoz, xunə-xərəbini, əz hovoho uçirə vədini, — guftirəni jə kələ mərđ, əz qəjləjuş siqə durəj tovə xuno vədiromorəki.

— Kəş vətərajm ə sərini gərdim jə tikə-o!, — guftirəni Həim əz Mihir.

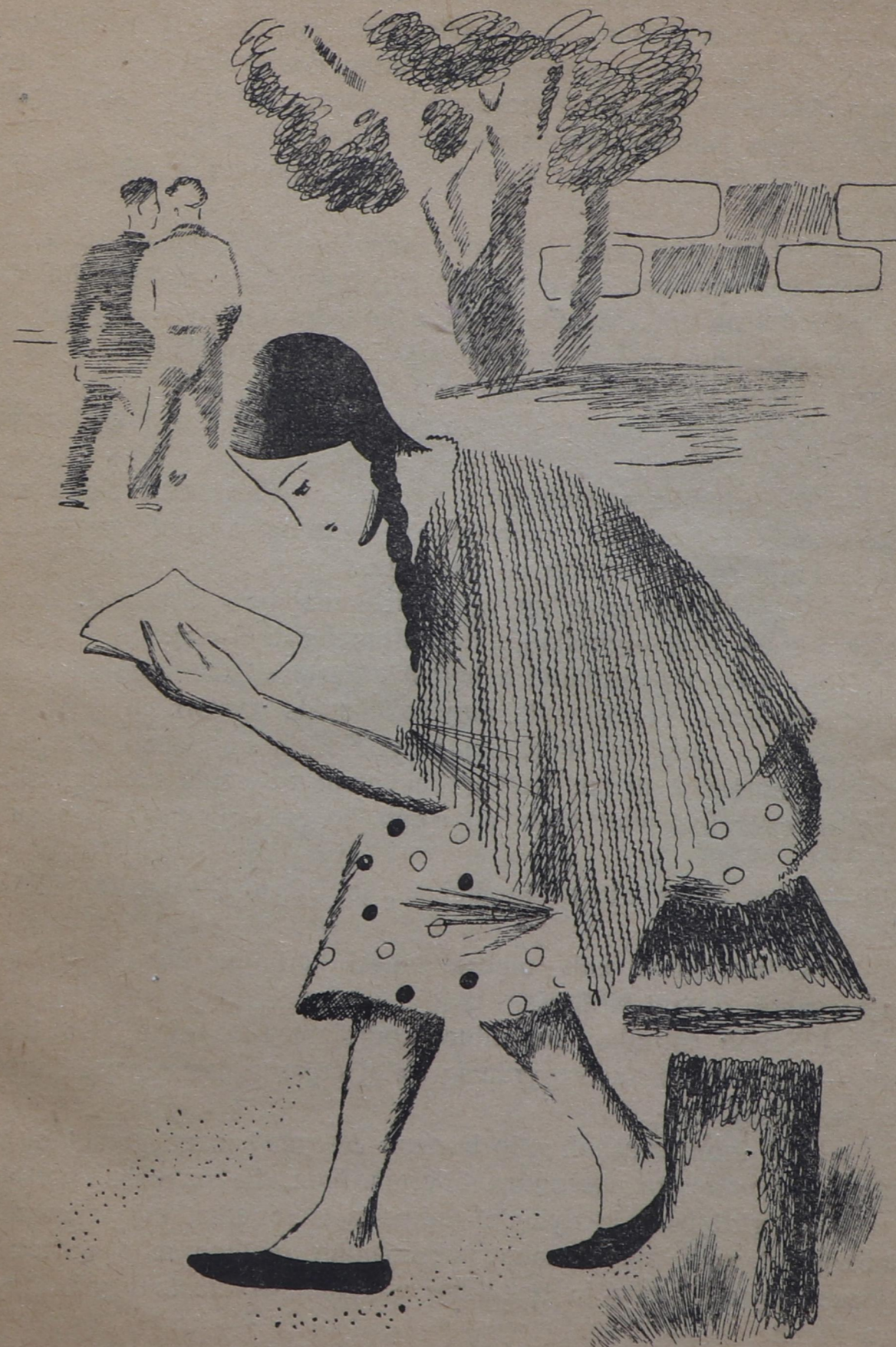
Vədiromorənyt Həimibo ə puşoj sud xunə ə sərini əri gəştə.

— Xub, cyfar omorə ərity i kərho, Həim? pysirəni Milix.

— Cytar mijov, ty nisə tanystə? Odi, hoşirə-nisti? Cumjurə vəkə tuf dəşə-əj, xunəj kosibə vacarundənyt hoşirho, — guftirəni Həim. Paprusju myrdəni, hosi birə şəndəni paprusə. Xəjli gəştənyt Mihir nə Həim inço, jəbojgə vədiromorənyt xəlg — əz sud.

— Varasti ə hisobəvoz, prigovorə nə şinovustim imu-əj, — gufti-
rəni Mihir.

— Həjsəhət mypysim əz həilho. Kynd birənyt Mihiriho ə kin Doniliho pysirənyt jəvoş-jəvoş.

Turi ə u sərigəj boqca nysdi cytə ədəj xundə.

— Cy burri, hi Donil? — pyrsirani Mihir.

— Əri Ishooq, Milix, Şəməj, əri hərki dəh sal burri Nəhşynə ştraf soxti əri pijoniskəi soxtəi və ə kor xyştə tiqətlı nə birəi.

— Lov birəryt xəlg hərki ə jəlo. Kələ mərđho ə jəlo raftənyt, çohilho ə jəlo, zənhə ə jə lojgə, xəjliho dənişirənyt təjtə vədirovundə Milixihorə əri dirə ə qəzəmət bərdəşurə. Mihir nə ħəim kynd birənyt ə kin Nəhşyn, paprusiş dorənyt jurə.

— Diri, Həhşyn, cytar birəgə? Odomirə şinoxte gərəki, — guftirəni Mihir.

— Nəhlət ə şir hoşir, ə hoşir insof nə birə bəbəm-ki, xunəj odomirə vacarundənyt uqroşho. Mə cy tanyt içirə məhşovoho dəbirəirə ə dyl ən uho. Mə uhorə hic ə koriş ni dəhiştym. Qəjqu ni-sti, i ərimə nuboi! — dəsə zofzyvo fuşəndə guftirəni Həhşyn. Ə dylju qəhr oftorəni, raftəni zuri — zuri əz jon həilho.

Ə Milixihorə vədirovundəki, zənhəşu poistənyt ə jon dər xunəj sud.

— Ki guftirəbu ə işmu həcu xunəşmurə vacarunit?! Xudo məvoto i kərə! Ki vacarund xunəşmurə?! — dəşorə ə sifot kəşirə ħəroj soxtənyt zənhəj Ishooq nə ən Milix.

— Ə gof kəsəvoz əz sər vətəraftit, xunəj tyərə vacarundi. Imisal pojty ə sənq rasil — giristə-giristə guftirəni zən Şəməj.

Xəjli ə pəsoşuş raftənyt ə bərdəki. Pəstə milisionerho nisə hiştənyt raftə işurə. Vogoştənyt ħəroj soxtə-soxtə pəsovo.

Imişəv ə xunəj Pisəhiho omorənyt Noftoli nə Sosun. Bətyşvəh ovurdəni norəni ə zir işu stulho, dəkyrdəni əz zərdə tov-tovi dorəniho simovor hərysvori xyştə əri qunəqho coj, norəni ə puşuşu ə sər stol.

— Həri, cytar omorə imohoj korho ərişmu? — pyrsirəni Pisəh əz hərməhihoj xyştə.

— Ərimə ənbar xub omorə, imisal korhöjmu jə çirəjgə mubu, — çuhob dorəni Noftoli.

— Səbəb cətinihoj imisalinə korhöjmu i kulakho birə bəbəməj, — guftirəni Sosun, vəgyrdəni pəjeləj cojəş ə dəs, qinqəl şəkərəş əz şəkərdəki.

— Mə inburuz-səbəh mijo buram ə M-qələ həmmə gərəkihoj imi salinə kor vətəqərə vostonum bijorum. İşmu hə əz səbəh-pərsəbəhəvoz sər girit bərit jə nyh dəh odomirə, ə porjatke, bijorit gərəkiyə çigəhoj vətəqərə. Mə xunəho vokurdəniho molhoş mijo vostonum bijorum, təjtə dir birə jə qəzərməş vokunim, — varastəni gofhoj xyştərə Pisəh.

— Imisal xub mubu kor, Əsəfiş ə i zuriho marasy kursə mijov. Poriş kələ kuməki soxti ə imu u, imisal dijəş zijodtə misoxu, — guftirəni Noftoli.

Mərə histi dy qopon boq, ə vext vətəqəho ə vətəqəhoş kor soxtənyt.

— Ty eri en u koqoz nyvysteki ez imu Şolum nyvys, şinovusti? — qədəqə zərani Pisəh ə Sosun.

— Xub, mynyvysym, — çuhob dorəni Sosun. Turi ə kin dədəşu nyştə eri coj xurdə şinovustəni ixtilot bəbəjhoşurə ə tovnəj Əsəf, sərə quz gyrdəni, xəjli ə xyştə domundəni, ə fikiriju cənd çirə korho gofho omorə. Sosun guzət soxtəni, cytar nyştigə Turi eri coj xurdə, vərəsirəni fikirhoj Turirə, pyrsirəni:

— Cyi, Turi, ty jə çirərə xunoi?

— Jə çirə mubu dijə, dy çirə nibuki odoimi, — çuhob dorəni Turi xəndystə-xəndystə.

Pəstə həmməjəki xəndystənyt.

— Dirə? Duxtərmə bərd tyrə, Sosun! — guftirəni Pisəh ə xəndystəki, dənışirəni ə loj Turış.

Gənə xəjli ixtilot soxtənyt əz tovnəj korhoj vətəqə, pəstə hərşəjəki vəxyştənyt Pisəh, Sosun nə Noftoi, vaţaraftənyr gəştə-gəştə ə loj kucə. Turış vədiromorəni ə həjot, sərini və şohvor şəvirə zərəni ə xyştə pəstə diromorəni ə xunə.

Əsəf səbəhmundə əz xov xəbər birə, dəs-ruj xyştərə, mujhoj sər xyştərə timor soxtəni, knighorə vəgyrdə ə zir qultuq dənorəraftəni ə kurs xyştə. Syftə omorəni ə oşxonə, nyştəni ə qiroq durazə firəhə stol, sərju ə klijonkərəvoz dəgyrdə histiho. Xurək dorəgor ovurdəni norəni ə puşoj Əsəf nə en u hərməhhojgəju xurək Zuri-zuri xurdənyt xurək səbəhmundəişurə, dir nə boşut guftirə ə nubo, dəftərhorə ə dəs gyrdə, vudovustənyt raftənyt ə kurs. Dy səhət nubo xundə ə həjvu vədiromorəngə Əsəf qobul soxtəni xəxət (koqoz) ə sər kanvart gylə-gylə sirotho vəri ə dəsəvoz kəşirə. Vokurdəni sər kanvartə, hə ə u səhət şinoxətəni xəxət Turirə.

Lov soxtəni kanvartə. Əz migləju oftorəni ə xori jə qirmizinə tov-tovijə koqoz. Quz birə vəgyrdəni. Əsəf ə koqoz dirəni sirot duxtər nə en kukə ə jəki nyştə ixtilot soxtə sirotiş kəşirə omori ə dəsəvoz. Sirotə ə jə dəs gyrdə, lov soxtəni koqozə eri xundə. Zingiləj nubo xundə moçol nisə dorə Əsəfə eri xundə koqozə. Nubohovarastəngə vədiromorəni, nyştəni ə həjot eri xundə koqozə. Jə çirə çigəhoj koqoz lap interesly soxtə Əsəfə. Məsələn.

„Mə puşotə bovor nisə soxtənbyrym, ki duxtər nə kuk içirə kynd miboşut guftirə. Ərimə həmməj en u gofho durgu omorənbu.“

Ommo mə ədəmə dirənym. Ty ə kin mə nisti guftirə, dylmə ovorərə xunoi. Dylmə tyrə ədəjə gəştə. Mə nisə tanyştənym dyly cytarigə ə lojmə. Ty ocuq, oşkor nisə nyvystə ərimə

„Xostagorty Turi“.

Əsəf qəd soxtəni koqozə, sərə quz gyrdə dəsə vənorəni ə puşoni. Xəjli fikir soxtə, pəstə vəxyştəni ə poj, „Jəgilə ə şorirəvoz xundə varastə gərəki kursə. Kəmləj mundi,“ — guftirəni ə dyl xyştə Əsəf. Dəftərhorə ə qultuq donorə, zuri-zuri raftəni ə loj Tramvaj.

Dəgişygi korho

Giroşt gərmə həminon. Dorho sər gyrdət eri tihi soxtə ə sər xori vəlghoşurə, komihoki oftorə bəqdo xyşk birə carystənyt ə volgovuş. Sər gyrdət eri tihi birə nərme voruşhoj poizi, xyrd-soxtənytho təşnəi dorhorə, savzəhorə, təşnəi təhəngəhoj, ongur boqhorə Vətəqəciho sər gyrdət eri girovundə kor poizinə çəh gyrdəirə.

— Jə cənd odoimi i zimustu ə nubotəvoz mijo kor soxtə, — guftirəni Pisəh ə Noftoli.

— Həməl mijov, — çuhob dorəni Noftoli.

— Əçi Əsəf-əj, nə varasti bəgəm u imhoiş? — pyrsirəni Abas əz Pisəhiho. Abasə kumək gərəki ə vətəqə. Əsəf sanihətə xutə birə omogə əriju ənbar suk mubu eri kor soxtə.

— Mijov ə i zuriho, — çuhob dorəni Sosun.

Sosun ə omorəj Əsəfiş nə dənışirə, hə əz imohojəvoz sər gyrdəni eri girovundə kor ə jacejkəj komsomol.

Cəndqədər zimustuş dəgyrdigə, Sosun ruzhorə buş nisə girovundə. Şəviş-ruziş nyştəni fikir soxtəni ə tovnəj hozur soxtəi dogovorhoj (iqrorhoj) bəhs sosialistirə. Ə jəki əz i xinikə ruzhoj zimustu Sosun nyştəni ə xunə ə puşoj pənçərə. Ə buru əz hovo ədəj tihi birə ləmbərə xuno nərme sip-siprə vər. Dənışirəni Sosun əz pənçərə ə həjot (poroq), dirəni lilovuhorə, bunhoj xunəhorə, ə komihoki hov bəistə ə çilid carysti. Dip-durazə tikəhoj çilid tullu birət zofruvo. Jəbojgə vokurdə omorəni dər xunə, diromorənyt ə kin Sosun ə xunə Donil, Jyšvəh, Nison, jə kukigəş. Kyləhhorə vəgyrdənyt əz sər, tyrtyr soxtənyt vəri əz kyləhho.

— Ruz ə xəjr bu, Sosun!

— Ə qybbət işmu ə xəjr bu, xoş omorit! Bijot nyşit, — vəxyştəni Sosun ə poj, ustul dorəni qunoqhorə.

— Ə xori nyşimho xubi-ədə, — guftirəni Donil, nyştəni ə duvor vədorə xyştərə.

— Ini, hərməhho, mə jə kəm-biş nyvystəm ə tovnəj iqrorhoj bəhs sosialisti, girit işmuş xunit, həqyl işmurəş guit, — dəsə kəşirə dorəni Sosun nyvystə koqozhorə ə Doniliho. Vəgyrdənyt xundənyt kələ-kələ Sosun nyvystəhorə, pəstə dorənyt raziməndişurə.

— Imohoj imu ə brigadhorəvoz mijo kor soxim-dijə? — pyrsirəni Nison əz Sosun.

— Ini, ə brigadəhorəvoz mijo kor soxim. Syftə zarbyjə briga-

dəhoj komsomoli gyrd soxtə gərəki, — çuhob dorəni Sosun Nisonə Dər xunə gənə vokurdə omorə, diromorənyt Nəhəmi nə Turi, şolhorə, əz sər vəgyrdə dənışirənyt ə loj nyştəgorho.

— Ə xunəjmu qydyşbənduniki! — guftirəni Nəhəni xəndystə-xəndystə.

— Əri, Sosunə ədəjmə duborə domor soxtə, — guftirəni Donil ə xəndərəvoz.

Pəstə həmmə nyştəgorho xəndystənyt. Lovhoj Turiş jə kəm ə xəndə varaftəni.

— Ty həjbə-həjb xəndystə, Turi? Omono! — guftirəni Donil xəndəj lovhoju nə poistə.

— Mə həmmişə uçirə xəndystənym, — çuhob dorəni Turi Donilə, pəstə nyştəni ə Nəhəmirəvoz ə jəki.

— Ə imu həlbə omorə? Əmə?

I gofhoj Donilə şinovustə Turi sərə quz gyrdəni, pəstə carystəni ə loj Nəhəmi.

Ədətə giroştənyt xinikə ruzhoj zimistu. Hər vətəqəci ədəjə dirə hōzurihoj ə vətəqə raftəj xyştərə. Ə orinəju cənd çirə hovoij ruzgor ədəjə dəgiş birə. I ruzho Turi ənbarə raftomor soxtə ə lov xunəj Sosuniho. Əz Nəhəmiş ənbar kynd biri Turi. Jə ruz Turi nə Nəhəmi ə xunə nyştəki, Turi qiroqhoj jəjluqhorə moşin zərə, diromorəni ə xunə Sosun lovhoju ə xəndə vəri, kyləhijuş ə sərju jon vəri, mujhoj sərju əz kyləh vədiromorə.

— Xəjr gərdə, hovoijty lap jəçirəjgərə xunoi? Pysirəni Nəhəmi. Turiş cum nə vəgyrdə dənışirəni ə Sosun. Sosun dəsə donorəni ə kyf, vədəşəndəni əz kyf tēlegramməj Əsəfə.

— Əz Əsəf telegramm omori, səbəh omorənini, — çuhob dorəni Sosun telegrammərə burmundə.

I gofhorə şinovustə qoş-qobooq Turi ocmiş birəni, dəs-dyl ju ə kor nisə raftə. Şəndəni jəjluq moşin zərəre Sosun dirəni hovoij Turirə, lovhoju varaftəni ə xəndə. Dy gyl qutunəj Turi qyzylgylə xuno qirmizi təhər birəni. Sərə quz gyrdəni Turi.

Səbəhimyn Sosun, Donil, Jyšvəh, Mihir — həmməjəki raftənyt ə vogzol ə puşorəhuj Əsəf xəjli gəştənyt ə puşoj vogzol, dəshorə əz xiniki ə kyf pəhni soxtə. Dy ə jəkirəvoz vozi soxtənyt əri gərm voromərə.

Jəbojgə şinirənyt səs tuţuj parovoze, dirənyt parovoz jə doqə xuno ə puşoşu, cərxhojuş picirə-picirə, ədəjə kəşirə əz pəsoj xyştə jazdəh kələ racə tozə rangi bə rangijə vogunhorə. Omorəni poistəni vogun. Vədiromorəni əz vogun Əsəf camodan nə lihifhoju ə dəs dəri, ə təhər urusi rac gəjmiş birə.

Mihir u səhəttə dirəni Əsəfə.

— Uni! Uni! vədovit!

Kynd birənyt ə kin Əsəf, həmməjəki ə nubotəvoz qəl gyrdənyt Əsəfə.

— Bəhəm bistori, oşnə? — pysirəni Mihir ə şorirəvoz.

— Lap işmurə voistərə xuno, — çuhob dorəni Əsəf İlovlərəş əubar cumə caru soxtə.

Tozərə xuno omorə əriju Şəhər.

— Barakəlləh! Barakəlləh!

Cihorə vəgyrdə varaftənyt ə şəhər.

Kynd birəni gənə vasal. Gərmə rigazhoj cyşməj vasali sər gyrdət əri həl soxtə zimustu tihi hirihə vərə. Əz xorihə sər gyrdəri vədirəmorə buq, bulutə xuno jəvoş-jəvoş zəvəro varaftəniho. Kolxoz „Bəsquni“ sər gyrdi əri girovundə korhoj vasali xyştərə. Jacejkəj komsomol dir nə soxtə sər gyrdi əri bəxş soxtə quvothoj xyştərə ə çyr bə çyrə məjduhoj kor vasalinə putinə.

İnburuz gyrdləməj tozə vixtə omoriho bjurorə mijo girovunim, — guftirəni Sosun əz Əsəf.

— Boşgu migirovunim.

Kura birənyt şohongum ə jacejkə tozə vixtə omorətho clenhoj tozə bjuro: Sosun, Əsəf, Donil, Fjodor. Omorəni Pisəhiş, gənə də komsomolhojgəş. Sosun ə qiroq qirmizinə varajundə stol nyştə sər gyrdəni gyrdləməre, guftirəni gofhoj xyştərə.

— İmu inburuz, əvvəlīmynçi, mijo ə hərəj clenhoj bjuro korə bəxş soxim. Ki cy kor mijo girovunugə. Və dyborəimynçi gof soim ə tovnəj girovundəi bəhs sosialistirə və gyrd soxtəi brigadəho komsomolirə.

Nyştəgorho razi birənyt ə məsələj ruzirəvoz. Sər gyrdənyt gofhoşurə. Xətət jacejkə gənə vixtə omorəni Sosun, kor yşyqirə girovundəgor vixtə omorəni Əsəf, kor möhluqirə girovundəgor vixtə omorəni Fjodor ə Əsəfəvoz, kurshorə varastə omoriho çohilə kuk. Əvvəli pırsyşə nyvystə sər gyrdənyt dyjymyn pırsyşə.

— Hərməhho, cytal honi ləpyrhoj bəhs socialisti və zarbcii, sər gyrdə omoriho ə əşq komsomolhorəvoz, lov birənytə ə həmmə fabrikho, zavdho, kolxozho, sovxozhoj viləjət imu. İmu gənəş qərdxundim əri dir nə soxtə girovundə u vəzifərə ə artel imuş.

Sosun varastəni gofhoj xyştərə. Ə poj vəxyştəni Pisəh, kyləhə ə dəs gyrdə, ə u dəsigerəvoz timor soxtəni mujhoj sər xyştərə.

— Hərməhho, imu mijo ə fikir imu girim porinə qələtihorə porinə kəmsygihorə. Nə dəhilim dije ə hərəjmu uçirə loiqsyzə korhorə. Həmməjmuş vərasirənim hərməh Sosun guftirə gofhorə və ə əşqəvoz mijo girovunim u guftirə vəzifəhorə.

Pəstə xəjli odomihojgəş gof soxtənyt, sər gyrdənyt əri əgynço ovurdə brigadəhoj komsomolirə. Mihir vəxyştəni ə poj, dəsə kəşirəni ə loj Sosun.

— Mərə ə brigadəjty dəşə!

Sosun sər gyrdəni əri nyvystə.

Səbəhimyn Sosun, Mihir, Jyšvəh əri kor soxtə vədiromorənyt ə jə brigadə. Ə bəhs sosialisti ogol zərənyt brigadəj Donil, Nison, İlhizirə.

Çovonho ə əşqəvoz təmiz soxtənyt cənhorə əz duzluq.

Çovonho nisə tərsirənyt əz xiniki səbəhi, dənorənyt əngyştəhorə ə qəriş duzluq. Gənə vənərə omorəni kələ tijon cuguni ə qiroq kələ dərjoh əri hov gərm soxtə. Cənho, təxtəhorə təmiz soxtənyt ə gərmə hovəvoz. Gənə bəxş birənyt hərməhho ə çyr bə çyrə tarafhoj kor. Ə sər kor poistənyt Abas nə Əsəf. Ə kuməkişu Fjodoriş.

Jə ruz Əsəfə qulluq birə raftəni ə səhər. Cənd giləho voxurdə, inburuz şohə ngumiş voistəni Əsəfə voxuru ə Turi. Sər tən xyştərə vokurdə, quti paprusəş ə kyf dənərə, vaţaraftəni ə kucə. Kynd birəni ə loj xunəj Turijho. Jə kuklərə dəfyrə ogol zərə vədirovundəni Turirə.

Jəkirə dirə səhət lovhoj hərdyşu ə xəndə varaftəni, şori giroştəni əz dyl işu. Kynd birə əz jəki qyrdənyt dəshoj jəkirə.

— Həri, cy xəbəri əz ty? — pyrsirəni Əsəf.

— Xəjri, sərmə qərəboluqə xunoi həjsəhət.

— Cyi bəgəm? həilhojty ədəj giristə ə hisobəvoz, — guftirəni Əsəf xəndystə-xəndystə.

Pəstə, furamorənyt gəştə-gəştə zofruvo, qul jəkirə gyrdə ixtilot soxtə-soxtə əz hər hol-ovholət jəki.

— Ty rafti urusijəthorəş gəşti omori, — guftirəni Turi əz Əsəf

— Komi urusijəthorə? Mə əz Kavkaz qiroq nə vaţaraftəmki.

— Imohoj mə nərəm əri xundə? — pyrsirəni Turi, sərə quz gyrdə.

— Raftə voistə tyrə əri xundə?

— Mə nisə tanystənym, buram? — sərə çumundə lovhojuş ə xəndə vəri guftirəni Turi.

— Mərə ihərə mihli muraj?

Nyştənyt hərdyjəki ə sər jə ustul ə jə kynç kələ hyndyrə xunəho, ə zir kələ firəhə dorho radə-rad dy çərgə poistətho. Kynd birənyt əz jəki. Jə xəjli vəxt əz ləhəj jəkişuş qof nisə vədiromorə. Pəstə gənə sər qyrdənyt gof soxtərə.

— Kynd biri vəxt, komiki myhlət dorəniho imurə əri gof soxtə ə tovnəj ə hərəjmu mijo dəbuho dusti. Razi birəni-mi ty, qəror soxim ə puşojmu dəriho pyrsyşə? — pyrsirəni Əsəf.

— Cytar mijo bugə posojurəş ty gu, — çuhob dorəni Turi

Əz vor-hovo dorho çymystə kulok rasirəni ə çovonho. Turirə xinik birə, jəkəm qyç diromorərə xino birəni. Əsəfiş kynd birə nyştəni. Gənə sər gyrdənyt syhbət işurə.

— Ərimə omorəniho imu mijo əvlənmiş boşim. Xundə voisdənigə hərdyjmuş xundə tanysdenim. Hərdyjəki imuxunim. Cytar omorəri ty? — pyrsirəni Əsəf

Əz ləhəj Turi gof nisə vədiromorə. Sərə quz gyrdəni, dy gyl qutunəjuş qip-qirmizi birənyt.

— Çuhob nə di, — guftirəni Əsəf dəshoj Turirə gyrdə.

— Əxi mə nisə tanystənym bəbəjmu cy mugujugə, — guftirəni Turi.

— U tyrə gərək nisti, mə miţanym cytar gof soxumgə ə bəbəş-murəvoz.

Xəjli vəxt gənə əz ləhəj jəkişuş gof nisə vədiromorə, pəstə lovhoj hərdyşu ə jəki ə xəndə varaftəni, qəl dəşəndənyt ə gərdən jəki.

Bəqdovoj dy ruzigə kura birəni əri nubo xundə kruçok politikəi, komirəki gyrd soxti Əsəf. Vomuxtəgor kruçokiş histi Əsəf.

Ə kruçok omorənyt komsomolho, çovonə kolxozciho və kələ hərməhhoşuş. Ə inburuzinə nubo Əsəf sər gyrdəni əri vomuxtə şəş qrorhoj Stalinə.

Bəqdovoj jə xəjli ruzho sər gyrdənyt əri fəhm soxtə və əxtərmiş soxtə komini brigadəhoj kəmsomoli bəhəm soxtətəgə ə sər xyştə vəgyrdə qərdə, cytar bəbəm soxtənytəgə planhorə. Ə art ən i fəhm soxtəi brigadəj Donil, Nison, Jyšvəh vənərə — vənərə omoryt ə qirmizinə təxtəj kolxoz.

— Cytar omorə əri ty i zarbciiho? — pyrsirəni Mihir əz Həim jə ruz əz kor vədiromorəngə, ə qiroq dərjoh gəştəki. Həim sərə tik gyrdəni ə loj dərjohiş dənşirəni, dirəni əz migləj dərjoh cytar şəxtə zərə kəf soxtəniyə ləpyrəhoj vasali. Ə loj doq dənşirə dirəni cyşməj şohongumi, poisti ə kəlləj doq, ə hər lo lov soxtiho rigazhoj xyştərə.

— Jə tikə sərmə nisə vaţaraftə əz brigadəhoşmu. Poj vynym jə bo. Əgər xub bistogə, məş mijo brigad boşum, — guftirəni Həim dəşə ə duş Mihir zərə lovhojuş ə xəndə varaftə.

Şohongum torik birəngə xəjli çovonəj kukho və mərđho kura birənyt nyştənyt ə ilovləj Şomoil.

— Əz u xəndystəniyə ovosunəho xun-əj, — guftirəni jə kuk əz Şomoil.

Şomoil ə təhniməvoz qəjlərə ə ləhə donorəni, dəkyrdəni tombokurə ə əngyştəvoz pur soxtəni tombokurə ə qəjlə, spicə zərə suxundəni. Jə dy qym qəjlərə kəşirə bəqdo, sər gyrdəni ovosunə xundərə. Xəjliho corzani zərə nyştənyt ə xori, xəjlihojgə jon dorənyt xyştərə ə loj duvor. Mihir omorəni duz vodorəni xyştərə ə Həim.

— Ruzhoj jə ruzho malle-Nasraddin varaftəbu ə sər ən jə lygəj dor, ə dəs vəgyrdə təvərə ədəbu vənçirə hə u lygərə, ə komini vobu ju xyştəniyu, sər gyrdəni Şomoil ovosunərə qəjlərə əz ləhə nə

Nasroddinæ æzmallojon omoræni mærdj iroštəng, — æsdə dævəm vədəşəndə, — omoræni æz jon mallo Nasraddin giroşdəni jə mærd. Guftiræni æz mallo Nasroddin. „Ty u lygərə ædəjə burra, moftoni mirasi æz dor, mæ bur u lygərə“. Malla Nasraddin æ guş nisə gyrdə. Mærd giroştə raftæni rəh xyštərə. Malla Nasraddin lygəj dorə burra səhət oftoræni æz dor æ xori.

Pæsini gofhoj Şomoilə şinovustə, həmmə nyştəgorho xəndystənyt. Şomoil gənə sər gyrdæni æri guftirə pəsoj ovosunərə.

— Malla Nasraddin guftiræni ədyl xyštə „I æz dor oftorejməre tanysti, vallah mæ kəj mymyrymgəş u mişany. Buram zuri-zuri pursym æz u ruz myrdəimərə tanym“.

Gənə həmmə nyştəgorho xəndystənyt Həim vəxyštæni æ poj æri vataraftə æ kuca. Dərə vokurdə, diromoræni æ qəzərmə Sosun.

— Hərməhho, Fjodor ədəjə kələ-kələ gozet xundə æri həmmə hərməhho. Kirə voistəgə bijojt æri guş doştə. Komsomolho həmmə-jəki joqin mijo bijovt.

Şomoil pojundæni ovosunə xundəj xytərə. Həmməjəki dy æ jəki dənışirənyt.

— Komsomolho buravtgu-dijə, imu ədəjmə ærimu ovosunə guş doştənim, — guftiræni Ilhəzor.

— Nəh, nəh, kəşit tarajm, ovosunərə dovigə mivarasim, mərə voistæni şinovustə ixtilothoj gozetə, — guftiræni Şomoil æ poj vəxyštə.

Vəxyštənyt ənbarho, taraftənyt æ qirmizinə ugolok æri guş doştə tozə xəbərhoj gozetə.

Fjodor æ qiroq kələ stol nyştə, æ sər stol æ puşoj xyštə norə lampərə, æ dəs gyrdə gozet „Pravdərə“, sər gyrdæni æri ixtilot soxtə æz hol-ovholət fəhləho və çofokəsə rançbərhoj Kitaj nə ən də viləjəthojgəj kapitalistho.

Səbəhimyn Əsəf æ sər kor poistəki, Sosun ənbar dənışirə æ sifot Əsəf. Diræni hovoij Əsəf jə tikə dəgiş birərə xinoi. Muguigə xov gyrdərə xunoi jurə.

— Xəir gərdo, hovoijty jə çirəjgərə xunoi, mubu-mi mæ tanym cyigə? — pyrsiræni Sosun dəsə æ duş Əsəf vənərə.

Əsəf xəjli æ xyštə dəmundæni, gof nisə soxtə. Pəstə dəsə zofruvo fuşəndə jon kəşiræni.

— Əhl Hiciş ədəl — çuhob doræni Sosunə.

— Nəh, nəh, cyigə histi, dijə æz mæ pəhni məsox-o, gu bihil bura cyigə-o, — lovhojuş æ xəndə varaftæni æ guftiræki.

— Nə bugə ty nisə tanystə cyigə? Ty nisə tanystə hərəjmə nə ən Turirə? Mərə həjb omorə æ Pisəhəvoz gof soxtə. Ty mijo tani.

— Ty i gofə æ mæ ocuq guftirə-dijə. Mə lap tyrə voistərə xuno gof misoxum æ Pisəhəvoz. Pisəh hic jə gofə dy gofiş ni soxu.

Gyrdæni Sosun qul Əsəfə, dənışirənyt æ jəki xub xəndystənyt.

— Dijə posojurə ty mişani, mæ nisə tanystənym, — guftiræni Əsəf æz Sosun raftæni æ çigə kor xyštə.

Ə i ruzho vədiromoræni gozet duvori ən kolxoz vətəqə. Vətəqəciho həmməjəki kura birə jəki xundæni u hərməhhojgə guş doştənyt gozet duvorişurə.

„... Əri xub girovundæi bəhs sosialistirə, brigadəj Donil, Nison, Ilhizir hisob biræni brigadəj zarbcii və nyvystə omorənyt æ qirmizinə tæxtə“. — xundənyt vətəqəciho æ gozet duvori vətəqə.

Həim kynd birə gənə xubtə dənışiræni æ gozet. Kyləhə tik vərə æ sər, vudovustæni æ kin Pisəh, gyrdæni Pisəhə æ gof.

— Mərə brigadəj zarbcii gyrd soxtə voistə, ty mijo kuməki soxi æ mæ, — guftiræni Həim æz Pisəh.

— Ə sər cumhojmə, mæ kuməki misoxum. Ommo zarbci umohoj xundə mijojt, horgoj xubə kor işmu æ puşo vədi bisto. Boşgu?

— Xub.

Sər gyrdə omoræni æri gyrd birə birigadəhoj zazbcii æ hərəj vətəqəciho. Bəstənyt æ hərəj jəki iqronoməhoj bəhs socialisti. Səlt dəgiş biræni təhərhoj kor soxtəi æ kolxoz „Bəsəquni“.

Jə ruz şohongum Sosun ogol zərəni Pisəhə vədəbərdæni æ xyštərəvoz æri gəştə. Raftənyt hərdyjəki gəştə-gəştə æ loj rəh moşin, omoræni æz puşoşu giroştæni hoçdohorə xuno zuri-zuri raftæniho jazdəh vogunə zənçil, æ qəriş işuş pur odomiho, komihoki ədətə raftənyt æ çyr bə çyrə şəhərhoj viləjət. Sosun vədəşəndæni æz kyf quti paprusə kəşiræni æ loj Pisəh.

Pisəh vəgyrdæni jə paprusə donoræni æ ləhəj xyštə, zərəni spickə suxundæni paprushoj hərdyşurə. Sosun sər gyrdæni jurə gərək histiho syhbətə æ Pisəhəvoz.

— Tanystæni ty cyigə, Pisəh? — pyrsiræni Sosun.

— Ty gu mæ tanym-dijə, — çuhob doræni Pisəh,

— Ixtilot içiræi: Əsəf nə Turi duxtarty æz zərəvoz æ jəki dustyt və səxt jəkirə xostənyt. Əsəf æ kurs histikiş mərə æz koqoz nyvystəhoj ən uho xəbər bu. Əxir gof ini, ki u həilho mijo əvlənmiş boşut, voistəgə işurə pəstə hərdyşu æri xundəş muravt. Rasti imisal ni fyrsim, cynki hələm Əsəf mijo kuməki soxu æ korhojmu. Cyş bistogə, raziməndi bəbə gəræki. Imu æ ty dənışirəjm.

Pisəh sərə quz gyrdæni, xəjli fikir soxtæni pəstə lovhojuş xəndystərə xuno biræni. Sərə çumundæni.

— Pəsk, içiræi? Xub. Əgər æ mæ dənışirəjtə æ sər cumhojmə u Əsəf u Turi. Turirə razi birə bəqdo mæ hic jə gofiş guftirə nişanym. Əz Əsəf, xubtə domor mərəş gərək nisti. Kor æ mæ vərigə, mæ razinym. Vəgirit işmurə voistərə xuno soxit.

Sosun şori soxtæni, dylju şor biræni raziməndi Pisəhə şinovus-

təngə. Jə kəmiğəş gəştənyt, syhbat soxənyt, pəstə vogoštə omorənyt ə vətəqə ə kin hərməhiho.

Sosun u səhəttə diromorəni ə kin Əsəf.

— Cy bəxş dorə ty mərə imohoj?— qəl gyrdə Əsəfə jəvoşləj pyrsirəni Sosun.

— Boşgu-dijə, cy tyrə voistgə,—lovhoju ə xəndə vəri çuhob dorəni Əsəf.

Gyrdəni dəs Əsəfə, omborokbu soxtəni Sosun.

— Hə əz imohoj omborokbu soxtə?

— Ərijo-dijə kor bəhəmi. İşmurə ixtijori imohoj əri raftə registrasijə birə. Korhoj putinərə varastə səhət kəjf dəri ə imu-dijə?

— Də u mubuhoi-o!— çuhob dorəni Əsəf.

Kynd birəni vəxt tur dəşəndə. Hovoj ruzgor gərm birə hov dərjohiş gərm birəni. U kələ ləpyrəhoj zimustunəj dərjoh los birə sər dərjohiş vədi birəni jə bytəvə kələ ohun zərə bunə xuno. Vətəqəciho ə lytkərəvoz ə dərjoh tarəftə əz ruj hov dənışirə, dirənyt pilokon-pilokonə xuno rac dəcirə omoriho qumə ə xori luqondə firəhə dərjoh. Vətəqəciho xub gyrd birə ə çyr bə çyrə brigadho ə sənihət gyre, burmundənyt sofoj çofosurə. Ruzho cytar omorə giroštəniğə ə vəç işuş nisə birə. Gənə tur dəşəho vənyštənyt ə lytkəhoşu, tarəftənyt ə dorun los birə dərjoh, lov soxtənyt turə ə əjlonməj hov, ə dorun luqondə dərjoh, ə kominçoki zihistənyt çyr bə çyrə çylzəhoj hovi: qurzumho, səgdonho, sazanho, kutumho, mohiho zipzyndə ədətə vəçəhistənyt əz jə loj hov ə jə lojgəj hov firəhə luqondə dərjoh Kaspijə.

Furmuş niboşut əz jor odomiho tih birə voruşhoj imisalinə vasal. Ə imisalinə vasal nəmyşi ənbari. Jə ruz səbəhmundə zu səri Bətyşvəh əz xov xəbər birə vətəraftəni ə həjot. Dirəni zurbojə sajl tih birənihorə əz hovo, diromorəni ə xunə zuri-zuri vokurdəni ə tən kyxtə kutəhə pusti Pisəhə vətəraftəni ə həjot. Kərgəho dəmundət ə zir voruş həmməşu voxsirət. Vudovustəni Bətyşvəh əri gyrdə ə zir voruş voxsirə kərgəhorə, ommo gyrdə nisə tanystə.

— Ə Turi, ə Turi, vəxiz vədoro i kərgəhorə girim-o, mymyryt fəqirho-o, mə ə ty nə guftirəbyrym sər kərgəlyrə xub səxt sox?!

Xəbər birəni Turi hə u səhət vətəraftəni əri gyrdə kərgəhorə. Ə həjot gyrdə nə tanystə, dər xunərə vokurdə dəfyrəotənyt kərgəhorə ə xunə, gyrdənyt.

Xəbər birənyt həilhojgəş, vəxyštənyt əz həlov. Bətyşvəh sər gyrdəni əri vəcirə həlovhorə əz xori. Cyklə-həillə giristəni.

— Ədəj, mərə gisnəi!

— Gisnəi tyrə? qədəojtyrə vəgirom, bijo ə kin imə!— vəgyrdəni Turi həilə ə quçoq dorəni ə dəsiju nun. Kələtə həiliş dənışirəni tə ə dəs Turi.

— Tyrəş dym, həzzi? — pyrsirəni Turi.

— Ə...ə...ə!— qoşhorə tullu soxtəni həil.

— Gi, gi, qəhri məboş,— vəgyrdəni həil nunə.

Jə kəm ruz vəromorə bəqdo poistəni voruş. Bətyşvəhiho pur soxtənyt bədərəhorə hov-voruşov əri paltalhorə şuştə. Hovo ocmiş birə vədromorəni cyşməş. Bətyşvəhiho dinç birə nyštənyt əri coj xurdə. Ə i vəxt omorəni Bilho xəhər Bətyşvəh həil ə quçoq vəri, nazykə soliş ə səriju dəri.

— Səbəh işmu əxəjr!

— Ə qybəty ə xəjr, bijo.

Şolə vəgyrdəni Bilho əz sər, həilə əz quçoq ə xori norə juş nyštəni.

— Şinovustəm Turirə ə şyvər dorəjt guftirə, omborakbu, səhəutj nik bu, qydyşbəndu-hərysi kəj birəninini?

— Soq gərdo, həilhojty, birorty. Ə şori niki vətəravoşit,— çuhob dorəni Bətyşvəh, qydyşbəndu-hərysi kiğan mynyşunytgə-ninyşunytgə. Uho tozə odomihojyt zokun ən uho jə çirəjgəi. Kiğan cyçirə mubugə təhərhoj hərysi ən uho.

— Həri, Turi? — pyrsirəni Bilho əz Turi.

— Məş nisə tanystənym,— çuhob dorəni Turi.

Əri Bilho kələ məhtəli omorə şinovustəngə gofhoj Bətyşvəhə.

— Səbəhimyn Turi vəgyrdəni İstir xəhərgili xyštərə, raftənyt hərdyjəki ə vətəqə ə tomoşəj tur kəşirəho. Xəjli əz sər nərmə qumho raftə kynd birənyt ə vətəqə. U səhəttə ə puşoj cumhoj Turi vədi birəni u dəgişygi, komiki biriho ə vətəqə ə qəriş ən i jə sal. Ə vətəqə zijod birət tozə qəzərmə, xunəho, labaz ə duvorho dirəni Turi çyr bə çyrə plakatho, lozungho, nyvystə koqozhorə. Ə puşoj jəcəjkə kynd birəngə dirəni gozet duvorirə ə çyr bə çyrə dəsxətho və sirot-horəvoz, ki xub ə təhər zərbcii kor soxtəniğə, ki ə təmbəlirəvoz kor soxtəniğə. Ə u lojgə carystə dirəni pənçoh-şast odomirə ə qiroq dərjoh ə səsəvoz, ə şotirəvoz tur kəşirənythorə. Dirəni Əsəfəş ə jon tur kəşirəgorho, goh ə loj hov kynd birə, goh ə tur dənışirə, goh pəsovo omorə. Voxurdəni ə cumhoj Əsəf Turi. U səhəttə ə loj jəki dənışirə lovhoj hərdyşu ə xəndə vətəraftəni. Kynd birə gyrdəni Əsəf dəs Turi nə ən İstirə. Mihir qul zərəni Sosunə ə tur kəşirəki, burmundəni Əsəf nə Turirə.

— Korhoj ən iho jə çirəjgəi ə hisobəvoz,— guftirəni Mihir əz Sosun.

— Jəçirəj cytar? xosti Turirə u.

— Rastəkiş, həcu histigə omborakbu soxtə voistəki,— ə şotirəvoz guftirəni Mihir.

Gofhoj Mihirə Şinovustənyt u hərmnhəojgəşuş.

— Cumhojty xovalyrə xunoi,— guftirəni Turi əz Əsəf. Dəsəş kynd bərdəni ə loj cumhoj Əsəf ə tiqətəvoz dənışirə.

— Şovu təjtə səbəh kor soxtəjm, di cor tur kəşirəjm, xov nijov?

Əsəfiho gof soxtə, kynd birəni Pisəhiş.— I, omorəjtki, həci dəs tihi?

Hərdyjəki duxtərho sər quz gyrdə xəndystənyt. Əz ləhəj Əsəfiş gof nisə vədiromərə.

Turə kəşirə varastə, xəjli kukho, Mihiriho kynd birənyt ə kin Pisəhiho.

— Omborakbu!

— Omborakbu! Səhətju nik bu!

— Omborakbu!

— Oj soq boşit, soq boşit!— həmmərə çuhob dorəni Pisəh. Mihiriho kynd birə dəs Əsəfəş gyrdənyt.

Mihir cum zərəni Əsəfə, pəstə sərə tik gyrdə pinqol zərəni ə buqoz xyştə.

Əsəfiş xəndystəni.

Əz inburuzinə tur qurzum pur birəni dy cən.

Əz tur dinç birəngə Sosun nə Əsəf Turijhorəş vəgyrdə, diromorənyt ə jacejkə.

— Imu mijo kura soxim u həilhorə, komihoki ə posthoj komsomoli nyvystət xyştərə. Məsləhəti mijo girovunim ə uhorəvoz,— guftirəni Sosun əz Əsəf, nyştəni ə sər ustul. Turi nə Istir gəştənyt ə ilovləj uqolok, xundənyt çyr bə çyrə koqozhora.

— Cy posthoi bəgəm inço ə işmu?— pyrsirəni Turi gofhoj Sosunə şinovustə,

— Komsomolho gyrd birət, şəv tə şəv dənışirənyt ə mol dəvlət vətəqə, ə labazho, qurzumho dyzdirə nəjov guftirə. Bəgəm əz porinə dyzdiho ə jor işmu nə mundi? Uçirə korho əri nə birə, əri ə mol kolxoz xub dənışirə, postho gyrd soxtə omorət,— çuhob dorəni Sosun Turirə.

Turi sərə çymundəni, pəstə nyştənyt hərdyjəki ə qiroq kələ stol ə jon Əsəfiho.

Xəjli ruzho giroştə bəqdo, Pisəh Sosunəş ə xyştərəvoz vəgyrdə, raport ə dəs dəri raftənyt ə rajkom. Dər rajkomə vokurdə, ə rajkom diromorənyt. Pisəhiho ruz əxəjrbu dorənyt həmmə nyştəgorhorə. Pisəhihorə dirəgərho u səhəttə əz diromorəmun işu şək soxtənyt Pisəhiho ə şorə xəbərəvoz omorəirə. Pisəhiho dyjymyn dərəş vokurdə diromorənyt, dirənyt çuhoblyjə korsox rajkomə nyştə çyr bə çyrə koqozhoş ə puşoju.

— Ruz ə xəjrbu, hərməh Qulijəv!

— Ə qybət işmu ə xəjr bu! Nyşit,— dəsə ə loj durazə nərme.

divon kəşirəni korsox rajkom. Pisəhiho nyştənyt, əz kyf vədəşəndənyt jə kələ durazə vətəq koqozə.

— Imu omorəjm ə kin ty ə raportəvoz, ki bəhəm soxtəjm guftirə sad prozent planə və gənəş nə poistə ədəjmə gyrdənim qurzum. Imid soxtənim gənə ənbar migirim guftirə,— guftirəni Pisəh.

U səhəttə əz cumhoj Qulijəv məhlym birəni şori soxtəiju. Dəsə kəşirə əz dəs Pisəh vostarəni raportə, xundəni ə təhnimirəvoz.

— Ənbar xub, barakəlləh! Xub, imu furmuş nisoxim i ə əşq olşevikirəvoz girovundə omorə korhoşmurə. Nişonəşmurə muburmumim ə u kolxozhojgə!

Gənə xəjli gof soxtə bəqdo, Pisəh raftəni ə loj vətəqə, Sosun taraftəni ə rajkom komsomol.

Şəhəngum ə vətəqə girovundə omorəni nuboj kruçok politikəi, ə kominçoki vomuxtəni nuborə Əsəf. Ə nubo omorənyt həmmə çovonho, ənbarə ohilə odomihoş. Nubo varastəngə diromorənyt ə qəzərməho. Jəkiho dəgəştənyt əri xisirə, jəkihojgə kura birənyt ə jə kynç nyştənyt gənə əri ovosunə guş doştə.

Səbəhmundə əz həmmə zu əz xov xəbər birəni Abas. Vədiromorəni dirəni los birə mundiho dərjohə, kulokiş nəh. Hovo əmin. Əz əvir buj kəşirə, çun odomi tozə birə. Dəs-ruj xyştərə şuştəni Abas ə sərinə hov losə dərjohəvoz, diromorəni əri xəbər soxtə tur dəşəndəgorhorə.

Xəbər birənyt Noftoli nə u hərməhhojgəş, zuri zuri vokurdənyt durazə gərdən vərijə cəkməhoj dərjohirə.

Hovoj pişnəi ə xəlg tur kəşirəki koqozgərdun ovurdəni əri vətəqə gozetho. Əsəf qulhorə vokoşirə, şopkəjuş ə sər tik vəri kynd birə vostarəni əz koqozgərdun gozethorə. Vəşəndəni Əsəf vəlghoj gozət şəhərirə, xundəni „Nişonə vəgirit əz kolxoz „Bəsquini!“ U səhəttə lovhoj Əsəf ə xəndə varaftəni. Dijəş əşq çovoniju zijod birəni.

Vətəqəciho dirənyt şori soxtəi Əsəfə.

— Xəjr gədo, cyi, Əsəf?— pyrsirəni Donil.

Guş vənit, hərməhho!

„Nişonə vəgirit əz kolxoz „Bəsquini“. Ə bylynd soxtəirəvoz bəhs sosialisti və zarbciiərə, ə xubə əşqlyjə təhərəvo girovundəi, ə təhər sosialisti gyrd soxtəirəvoz çoforə, kolxoz „Bəsquini“ əz vaxt zutə bəhəm soxti sad prozent plan qurzum gyrdəirə və dijəş ədəjə bylynd soxtə əşq çoforə. Unə gyre, kolxoz „Bəsquini vənərə omorəni ə qirmizinə təxtə“.

Həmməjəki vətəqəciho şori soxtənyt, zijodtəş ə əşqəvoz kəşirənyt turə, vədəşəndənyt motnəj qurzumə ə qiroq.

Çovonho əz inburuzəvoz sər gyrdənyt əri tən şuştə ə dərjoh.

— Jəgilə kəşit burajm ə ləzətlyjə çigəj dərjoh tən şurim-əj!— guftirəni Mihir qulə durazə soxtə əloj jug.

— Unço eri cy xubi ty munos, Mihir?—pysirani sara jon gyrdə Donil.

— Unço hov ryqanini ə xər nisti. İşmu kəşit ə mərəvoz-ə!— xəndystə-xəndystə dəse kəşirə ogol zərəni gənə Mihir çovonhora. Həmməjəki ə jə ləhə xəndystənyt.

— Kəşit, xotur Mihirə məhilit,— guftirəni Sosun. Raftənyt xəjli çovonho ə Mihir guftirə çigə eri tən şuştə. Sosun gyrdəni qul Mihirə, raftənyt ə puşo.

— Mərə voistəni tyrə jə kor komsomoli dym. Misoxi?—pysirəni Sosun əz Mihir:

— Cy kor?

— Ə sər həmməj posthoj komsomoli eri rəhbərcijəti soxtə,— guftirəni Mihir.

— Əz sər bərdə tənystymgə, ə sər cumhojmə,— raziməndi xystərə dorəni Mihir.

Cumhojty dor nə dy, əz sər mibəri.

— Dijəş xubtə.

Kynd birənyt çovonho ə çigəj tən şuştə, vəkəndənyt paltalhoşurə.

— Hərki əz zir hov ənbar raft həilho!— guftirəni Mihir kələkələ.

— Bijo tarajm mə nə tyni,— ogol zərəni Jyšvəh Mihirə.

— Kəş, ty komand sox, Sosunəş cum zərəni Mihir. Hərđyjəki poistənyt ə çərgə ə qiroq hov. Çovonhojgə həmməjəki dənışirənyt ə tiqətəvoz.

„Jəki, dydy... Səsəl!“ Dəşəndənyt hərđyjəki xystərə ə zir hov Mihir u səhəttə vəxystəni ə poj-poi, vədiromorəni əz hov xəndystə-xəndystə. Jyšvəh xəjli raftəni əz zir hov, pəstə xəstə birə vəxystəni ə poj. Pəsovo dənışirəni. Mihir ə dərjoh nə dəri. Çovonho həmməjəki xəndystənyt.

— Ty, hi, məşəmy gərdoş!— Həroj vəgyrdəni Jyšvəh ə sər Mihir.

— Mə nisə tənystənym ə xər nisti uçirə tyrə xuno əz zir hov raftə-o,— guftirəni Mihir ə tənmişərəvoz. Gənə həmməjəki xəndystənyt.

Giroştənyt ruzho, kynd birəni pəsinə ruzhoj qurzum gyrdəi Pisəhiho fyrsorənyt raporthoşurə ə gərək histiho idorəho ə tovnəj bəhəm soxtəi sadi bist pənç prosent planə. Ə xotur varastəi vəxt qurzum gyrdəirə kura soxtə omorəni çəhmlyjə gyrdləməj xəjli vətəqəhoj kolxozho, ə komonçoki mijo dorə bijov giroştəniho qirmizinə bəjdoq xubə kolxozə. Gyrdləmə kura birəni səhət pənçihə-şəhon-gum ə vətəqə, ə sərini əvir qiroq dərjohi. Ə gyrdləmə kura birə-

Çuhob eri vogodundə gof_dorə omorəni Pisəhə.

nyt kolxozcihoj ənbarə vətəqəho və rəhbərçiho əz idorəhoj rajon. Ə həjot vətəqə çərgə-çərgə dəcirə omorənyət durazə ustulho, ə sər ustulho nyštənyət kolxozciho. Ə puşo varajundə omorəni kələ stol ə qizminə kətonəvoz. Ə sər stol norə omorəni girfinkəj hov nə pəjaləho. Ə qiroq stol nyštəni vixtə omorə prezidium. Ə zəvərsər prezidium gyrdə omori qirmizinə hələm. Cyşməj şohongumi kynd biri ə loj doq, rigazhorə lov soxtə ə əjlonməj xyštə. Ə loj doq dənişirəngə, jə racə şəvq şohongumi ə puşoj odomi vədi birə: ilovləj cvşmə histi qirmizi, ə jon qirmizii kura birət çyr bə çyrə tikəhoj zərdə, savzə, ranghoj bulut. Ə sər dərjoh kura birət kovrə tikəhoj bulut, muguigə ə ilovləj hovo sirotci jə racə sirot kəşiri.

Gyrdləmə şinirəni çyr bə cyrə raporthorə əz cənd kolxozho. Raporthorə şinirə varastə bəqdo sərnyş gyrdləmə əz rajkom histiho vəxyštəni ə poj vəgyrdəni ə dəs xyštə hələmə.

— Hərməhho: Ənbar kələ nişonəlyjə korho ədəjmə dirənim imu ə kolxoz „Bəsquni“. Əri ə təhər bolşeviki girovundəi bəhs sosialisti və zarbcirə, əri ə -əşq proletarirəvoz sadi bist pənç proşent planə bəhəm soxtəi, əri ə xubə təhərəvoz girovundəi korhoj kruçok politikaire və tərbijət dorəi kolxozcihorə, komissijə tohin soxtəni giroštəniho qirmizinə hələmə əri kolxoz „Bəsquni“.

Pisəh, Sosun nə Əsəf kynd birənyət ə kin Sərnyş əri qobul soxtə hələmə. Sərnyş dəs Pisəhə gyrdə dorəni ə ju hələmə.

Həmməjəki nyštəgorho zərənyət xərç.

Poistəni Pisəh ə miglə, ə ilovləju poistənyət Sosun nə Əsəf. Çuhob əri vogordundə gof dorə omorəni Pisəhə.

— Hərməhho! Cytar imisal imu çəht soxtəjmgə əri ə təhər bolşevikirəvoz bəhəm soxtə ə puşojmu histiho vəzifəhorə, əz i bəqdojgə dijəş xubtə çəht misoxim əri bəhəm soxtə. Imid soxtənim, hərməhho, u kolxozhojgəş ə imurəvoz bylynd mygyryt hələm Leninə əri vokurdə klassyzə çəhmijət sosialisti!

Həmməjəki xərç zərənyət xəjli vəxt nə poistə ə şorirəvoz.

„Hurro! Hurro!“ — guftirə varastənyət gyrdləmə:ə: